

372.87
พ 529 2
8.2

ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและการเสริมแรงแบบเว้นระยะ
เพื่อพัฒนา ความสามารถในการอ่านและทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุวรรณาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

ปริญญาณิพนธ์
ของ
น้ำอ้อย แสงกระจ่าง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา
ตุลาคม 2540
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

85942

h 112565

ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและการเสริมแรงแบบเว้นระยะ
เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านและทัศนคติที่มีต่อวิชาคณิต-นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุวรรณาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
น้าอ้อย แสงกระจ่าง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา

ตุลาคม 2540

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงที่มีต่อความสามารถในการรำและทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุวรรณารามเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2540 ที่มีทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ ที่ 25 ลงมา และมีความสามารถในการรำต่ำจำนวน 16 คน ซึ่งได้จากการวัดทัศนคติและทดสอบความสามารถในการรำ และสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะแบบแผนการทดลองของการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบ Randomized Pretest - Posttest Design สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การทดสอบของวิลคอกซัน และแมนนิตนีย์

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมีความสามารถในการรำสูงขึ้น หลังจากได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีความสามารถในการรำสูงขึ้น หลังจากได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องกับนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะมีคะแนนความสามารถในการรำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. นักเรียนมีทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์สูงขึ้น หลังจาก ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. นักเรียนมีทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์สูงขึ้น หลังจาก ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
6. นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องกับนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะมีทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

THE EFFECT OF MODELING TECHNIQUE IN COMBINATION WITH
CONTINUOUS REINFORCEMENT AND INTERMITTENT REINFORCEMENT
FOR DEVELOPING THE ABILITY TO DANCING AND ATTITUDE
TOWARDS MUSIC - DRAMATIC ARTS SUBJECTS OF
PRATHOMSUKSA VI STUDENTS OF WATSUWANNA-
RAM SCHOOL IN KHET BANGKOK
NOI BANGKOK.

AN ABSRACT
BY
NOMAOY SANGKRAJANG

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University

October 1997

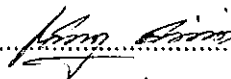
The purpose of this experiment research was to study the effects of modeling technique of reinforcement for developing ability to dance and attitude on music-dramatic arts subjects of students of Prathomsuksa VI Wat suwannaram school Bangkok Noi, Bangkok in the academic year 1997. The subjects of sixteen students were randomly selected from students whose low attitude on music-dramatic arts 25 percentile. The subjects were then randomly divided in to an experiment group I and an experimental group II, each group consisted of eight students. The experimental group I was exposed to the modeling technique in combination with the continuous reinforcement while the experimental group II was given the modeling technique in combination with continuous and intermittent reinforcement. The research design was a Randomized Pretest -Posttest Design. The Wilcoxon's Matched Pairs Signed Ranks Test and The Mann-Whitney U Test were used to analyze the data. The results were as follows ;

1. The ability to dance of the experimental group I was significantly higher than before the experiment at .01 level .
2. The ability to dance of the experimental group II was significantly higher than before the experiment at .01 level
3. The ability to dance of the students exposed to the modeling technique in combination with the continuous and intermittent reinforcement were significantly higher than the modeling technique in combination with continuous reinforcement at .01 level.
4. The attitude on music-dramatic arts subjects of the experimental group I were significantly higher than before the experiment at .01 level .
5. The attitude on music-dramatic arts subjects of the experimental group II were significantly higher than before the experiment at .01 level
6. The attitude on music-dramatic arts subjects to the modeling technique in combination with the continuous and intermittent reinforcement were not significant

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

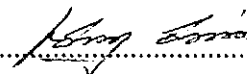
คณะกรรมการควบคุม

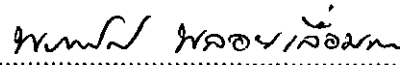
..... Dr. พันธมณ ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธมณี)

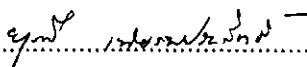
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เชาวนา ชวลิตธารง)

คณะกรรมการสอบ

..... Dr. พันธมณ ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธมณี)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เชาวนา ชวลิตธารง)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยุวดี เจียรณประสิทธิ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยูภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 10 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2540
1

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้โดยได้รับความกรุณา และช่วยเหลือจากรองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์ณี ผู้ช่วยศาสตราจารย์เชาวนา ชวลิตธำรง ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขบกพร่องต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณผู้ศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวดี เทียรหมประสิทธิ์ ที่ให้คำแนะนำและเป็นกรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติมในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กริทอง และ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ที่กรุณาให้คำแนะนำข้อคิดเห็นต่าง ๆ ตรวจสอบปรับปรุง และแก้ไขเครื่องมือในวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ คณะครูและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุวรรณารามที่ให้ความช่วยเหลือและร่วมมือในการทดลองเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ คณะครูและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางสุทธารามที่ให้ความร่วมมือในการทดลองเครื่องมือก่อนนำไปใช้ทดลอง

ขอขอบคุณ อาจารย์สุนีย์ ศศิสุวรรณ คุณปิยะธิดา เกษสุวรรณ คุณวิเชียร สุขจันทร์ คุณกฤษกร เจือดี พี่ ๆ และเพื่อน ๆ นิสิตปริญญาโทเอกจิตวิทยาการศึกษาทุกคนที่คอยให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจเป็นอย่างดียิ่งตลอดมา

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณอันยิ่งใหญ่ของคุณพ่อ คุณแม่ พี่ ผู้ซึ่งให้ทั้ง ชีวิต ความรัก ความอบอุ่น และความห่วงใยทำให้ผู้วิจัยมีความมานะ บากบั่น เข้มแข็ง อดทน และมีกำลังใจในการเผชิญอุปสรรคต่าง ๆ จนกระทั่งประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้ ประโยชน์อันใดที่จะได้จากปริญญานิพนธ์เล่มนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ และคุณครู - อาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ในการอบรมสั่งสอนผู้วิจัยมาจนบัดนี้

น้ำอ้อย แสงกระจ่าง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคแม่แบบ.....	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคแม่แบบ.....	8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคแม่แบบ.....	17
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง.....	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง.....	21
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ.....	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ.....	24
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ.....	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ.....	25
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ.....	30
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาดนตรี-นาฏศิลป์.....	32
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิชาดนตรี-นาฏศิลป์.....	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาดนตรี-นาฏศิลป์.....	36
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	38
ประชากร.....	38
กลุ่มตัวอย่าง.....	38
เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า.....	38

บทที่	หน้า
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ.....	39
แบบแผนการทดลอง.....	46
การดำเนินการทดลอง.....	46
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	54
บทย่อ.....	54
ความหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	54
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	54
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	55
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	55
การดำเนินการทดลอง.....	55
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	57
อภิปรายผล.....	57
ข้อเสนอแนะ.....	62
บรรณานุกรม.....	65

บทที่	หน้า
ภาคผนวก.....	69
ภาคผนวก ก.....	70
ภาคผนวก ข.....	142
ภาคผนวก ค.....	150
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	156

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงแบบแผนการทดลองแบบ Randomized Pretest-Posttest.....	46
2	เปรียบเทียบความสามารถในการรำของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้ เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง.....	50
3	เปรียบเทียบความสามารถในการรำของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้ เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ.....	50
4	เปรียบเทียบความสามารถในการรำของนักเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแบบเว้นระยะ.....	51
5	เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ นักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้ เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง.....	51
6	เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ นักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้ เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ.....	52
7	เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแบบเว้นระยะ.....	52
8	ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการรำของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลัง การใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแบบต่อเนื่อง.....	145
9	ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการรำของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลัง การใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแบบเว้นระยะ.....	146
10	ผลเปรียบเทียบความสามารถในการรำของนักเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแบบเว้นระยะ.....	147
11	ผลการเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลัง การใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง.....	148

12 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลัง การใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ.....	149
13 ผลเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับ การใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง และกลุ่ม ทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแบบเว้นระยะ.....	150
14 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี- นาฏศิลป์.....	155

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

คนไทยมีวิถีทางดำเนินชีวิตหรือวัฒนธรรมที่เป็นของตนเองโดยเฉพาะ และสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ วัฒนธรรมมีความหมายกว้างขวาง ดังที่พระยาอนุมานราชธนได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้ว่า “ วัฒนธรรม คือ ความคิดเห็น ความรู้สึก ความประพฤติและกิจวิทยาการหรือการกระทำใดๆ ของมนุษย์ในส่วนรวมลงรูปเป็นพิมพ์เดียวกัน และสำแดงออกมาให้ปรากฏเป็นภาษาศิลปะ ความเชื่อถือ ระเบียบ ประเพณี ” นาฏศิลป์ไทยจัดเป็นศิลปะและวัฒนธรรมของไทย ซึ่งได้สืบเนื่องตกทอดเป็นมรดกมาแต่โบราณ จนกล่าวได้ว่าสิ่งเหล่านี้ได้ฝังเข้าไปในสายเลือดของคนไทยจนไม่อาจแยกได้ (พระยาอนุมานราชธน. 2532 : 76) นอกจากนี้ นาฏศิลป์ไทยให้ประโยชน์แก่ผู้สนใจและผู้แสดงในด้านที่ทำให้เกิดความจดจำดี เกิดความสามัคคีในหมู่คณะและเข้าถึงคนได้ง่าย (ไพศาล อินทวงศ์. 2522 : 117) นาฏศิลป์ไทยนับเป็นวัฒนธรรมทางด้านศิลปะ เป็นเครื่องแสดงความเจริญงอกงาม ทั้งทางจิตใจและวัตถุ เพราะงานศิลปะนั้นจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีความสุขสมบูรณ์ในทุกด้าน นาฏศิลป์ไทยจึงมีคุณค่าในแง่เป็นเครื่องแสดงความสุขสมบูรณ์ของชาติไทยในอดีตอีกด้วย (ดวงแข จันทร์ปลั่ง. 2526 : 3) ด้วยเหตุนี้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) จึงกำหนดดนตรี-นาฏศิลป์เป็นรายวิชาที่อยู่ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ซึ่งถือเป็นการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งเด็กทุกคนต้องเรียน (สมพงษ์ พลสมบูรณ์. 2521 : 17)

ดนตรี-นาฏศิลป์เป็นแขนงวิชาที่ทำให้เด็กได้แสดงออก มีความชื่นชมจากการเรียน ซึ่งจะทำให้ได้รู้จักจังหวะ สร้างบุคลิกภาพ ท่าทาง ทรวดทรง ฝึกการเป็นผู้นำผู้ตาม ความพร้อมเพรียง ความสวยงาม การประสานงาน ตลอดจนฝึกความอดทน ความขยันหมั่นเพียร (กรมวิชาการ. 2522 : 9)

จากการประเมินผลสำเร็จในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2529 สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประเมินนักเรียนทั้งหมดจำนวน 427 โรงเรียน นักเรียน 30,437 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินเป็นแบบวัดความสามารถพื้นฐานทางการศึกษา เมื่อพิจารณาผลประเมินรวมรายกลุ่มประสบการณ์พบว่ากลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย เป็นกลุ่มที่ประสบความสำเร็จน้อยที่สุดคือ ไม่มีสำนักงานเขตใดเลยที่ประสบความสำเร็จ (กรมวิชาการ. 2536 : 13)

เนื่องจากผู้วิจัยได้สอนวิชาคณิตเรณานาฏศิลป์ที่โรงเรียนวัดสุวรรณารามมาเป็นเวลา 8 ปี ได้สังเกตเห็นว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนวัดสุวรรณาราม ไม่มีความสนใจเรียนวิชาคณิตเรณานาฏศิลป์ โดยมีพฤติกรรมดังนี้ คือ แกล้งเพื่อนในขณะที่ครูสอนไม่มองครู แสดงสีหน้าเบื่อหน่ายเวลาครูสอนและไม่ปฏิบัติตามท่ารำที่ครูสอน ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำชั้นและอาจารย์ประจำวิชาคณิตเรณานาฏศิลป์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 จำนวน 6 คน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สำรวจข้อมูลเบื้องต้น โดยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายตอบแบบสอบถามปลายเปิด ดังนี้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 125 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 130 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 120 คน พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 มีความคิดต่อวิชาคณิตเรณานาฏศิลป์ไปในทางลบ ร้อยละ 31 , 45 และ 49 ตามลำดับ โดยมีความคิดว่า วิชาคณิตเรณานาฏศิลป์ไม่มีประโยชน์ ไม่ทันสมัย รู้สึกไม่ชอบ มีวิธีการยุ่งยาก รู้สึกว่าวิชาคณิตเรณานาฏศิลป์เป็นวิชาน่าเบื่อ เข้าใจยาก เหนื่อยต่อการทำท่าทางต่างๆและมีพฤติกรรมไม่สนใจเวลาครูสอน ไม่มองครูขณะครูสอน หยอกล้อเล่นกันกับเพื่อน จากคำตอบที่ได้ผู้วิจัยจึงคิดว่าน่าจะเกิดจาก ความสามารถในการรำและทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาคณิตเรณานาฏศิลป์ และจากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีทัศนคติต่อการเรียน วิชานาฏศิลป์ต่ำกว่าชั้นอื่นๆ เพราะการมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนเป็นเหตุให้ผู้เรียนเกิดความท้อแท้ เบื่อหน่าย หหมดกำลังใจในการเรียน ทำให้ผลการเรียนตกต่ำ ครูจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาทัศนคติต่อการเรียน (ทศนีย์ เจริญเลิศ. 2537 : 3)

จากสภาพปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการรำและทัศนคติที่มีต่อวิชาคณิตเรณานาฏศิลป์ เพราะถ้าการเรียนการสอนคณิตเรณานาฏศิลป์เป็นไปได้อย่างถูกต้องก็สามารถพัฒนาเจตคติ ความคิด เกี่ยวกับศิลปะวัฒนธรรมของเด็กได้มาก (กรมวิชาการ.2522:84-85) คอยโว (Koivo. 1983 : 2624 - A) ศึกษาความสัมพันธ์ด้านการรับรู้ของนักเรียนในเรื่องนิสัย และทัศนคติในการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลปรากฏว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีคะแนนนิสัยและทัศนคติในการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ งานวิจัยของ เสาวนีย์ ศศิวิมล (2528 : 116) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษและทัศนคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา จำนวน 606 คน พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ

การพัฒนาความสามารถในการรำและทัศนคติอาจทำได้หลายวิธี เช่น การใช้สถานการณ์จำลอง บทบาทสมมติ เทคนิคแม่แบบ กรณีตัวอย่าง การเสริมแรงแบบต่อเนื่องและแบบเว้นระยะ ในที่นี้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเปรียบเทียบ 2 วิธี คือ เทคนิคแม่แบบควบคู่การเสริมแรงแบบ

เรียนจะสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบ และผลจากการสังเกตพฤติกรรมจากตัวแบบจะทำให้บุคคลนั้นเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบหรือเกิดพฤติกรรมใหม่ๆ ที่พึงประสงค์ได้ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530:70) การเรียนรู้ของบุคคลส่วนใหญ่เกิดจากการกระทำตามแบบที่ผู้อื่นกระทำ จึงควรให้บุคคลได้เป็นแบบอย่างก่อนที่จะเลียนแบบ แบบดูร่าจำแนกตัวแบบออกเป็น 2 ชนิด คือ แม่แบบที่มีชีวิต (Live Model) และแม่แบบที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic Model) ซึ่งตัวแบบเหล่านี้จะทำหน้าที่เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เลียนแบบเกิดความสนใจที่จะเลียนแบบ และมีแรงจูงใจที่จะยอมรับแม่แบบได้ (Bandura. 1977:40-41) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุดี ศรีเลณวัติ (2526:31) พบว่าเด็กส่วนใหญ่ชอบดูโทรทัศน์โดยเฉพาะเด็กวัยเรียนชอบดูโทรทัศน์มากที่สุด ในปัจจุบันเทปโทรทัศน์เป็นสิ่งเร้าที่มีคุณภาพสูงสำหรับเด็กวัยเรียนซึ่งสนใจใคร่รู้และชอบสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ เป็นภาพที่เคลื่อนไหวได้ สามารถตัดต่อขยายให้เด็กดูได้ครั้งละหลายๆ คน เทปโทรทัศน์จึงมีอิทธิพลต่อเจตคติและความเชื่อของเด็ก ซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้

นอกจากนี้เกรกเฮด และคนอื่นๆ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530:84 , อ้างอิงมาจาก Craighead and others. 1977:113-118) ยังศึกษาพบว่าทำให้แม่แบบเพียงประการเดียวในการสร้างหรือสอนพฤติกรรมใหม่จะทำให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์เกิดช้า ด้วยเหตุนี้จึงควรใช้แม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงเพื่อให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ต้องการจะสร้างหรือสอนนั้นเกิดเร็วขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวคนธ์ ศรีพุทธศิลป์ (2527:63) ที่ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงที่มีต่อการอ่านคำควบกล้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านราษฎร์ดำเนิน อำเภอนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ ผลปรากฏว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและแบบเว้นระยะ ทำให้คะแนนการอ่านคำควบกล้ำของนักเรียนสูงขึ้นมากกว่ากลุ่มทดลองที่ใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและการเสริมแรงแบบเว้นระยะ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านและทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุวรรณาราม สำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการรำและทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการรำและทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการรำและทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียน หลังได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องกับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีความสามารถในการรำดีขึ้น หลังจากการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง
2. นักเรียนมีความสามารถในการรำดีขึ้น หลังจากการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องกับนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะมีความสามารถในการรำแตกต่างกัน
4. นักเรียนมีทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ดีขึ้น หลังจากการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง
5. นักเรียนมีทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ดีขึ้น หลังจากการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ
6. นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องกับนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ มีทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์แตกต่างกัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ สามารถนำไปประยุกต์ให้ครูแนะแนว ครูสอนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีความชำนาญ สามารถนำวิธีการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมการเสริมแรงแบบต่อเนื่องกับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมการเสริมแรงแบบเว้นระยะไปพัฒนาความสามารถในการรำ และทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุวรรณาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2540 ที่มีทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา และมีความสามารถในการรำต่ำ จำนวน 16 คน
2. กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุวรรณาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2540 ที่มีทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา และมีความสามารถในการรำต่ำ จำนวน 16 คน ซึ่งได้จากการวัดทัศนคติและทดสอบความสามารถในการรำ และสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน
3. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีพัฒนาความสามารถในการรำและทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ได้แก่
 - 3.1.1 การใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมกับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง
 - 3.1.2 การใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมกับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ
 - 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 3.2.1 ความสามารถในการรำ
 - 3.2.2 ทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมกับการเสริมแรง หมายถึงวิธีที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรมแม่แบบและเลียนแบบทำรำนาฏศิลป์จากแม่แบบวีดิทัศน์ซึ่งเป็นการทำรำประกอบเพลงระบำไก่ เพลงเชิญพระขวัญ เมื่อนักเรียนปฏิบัติทำรำได้ถูกต้องตามเกณฑ์ที่กำหนด

ก็จะได้รับการเสริมแรง และไม่ให้การเสริมแรงเมื่อนักเรียนปฏิบัติทำหรือไม่ถูกต้องตามเกณฑ์ที่กำหนด การใช้เทคนิคแม่แบบมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติทำรำนานาฏศิลป์

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ผู้วิจัยเสนอแม่แบบโดยเปิดวีดิทัศน์การรำนานาฏศิลป์ที่ต้องให้นักเรียนดู

2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกเกี่ยวกับแม่แบบและเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติทำรำที่ละคน โดยให้นักเรียนเลียนแบบจากวีดิทัศน์ ถ้านักเรียนปฏิบัติทำรำยังไม่ถูกต้อง ผู้วิจัยเปิดวีดิทัศน์ให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติทำรำตั้งแต่ต้นจนจบ แล้วผู้วิจัยทดสอบความสามารถในการรำก่อนโดยพิจารณาจากท่ารำสัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และลีลาความสวยงามก่อนที่จะให้ตัวเสริมแรงแก่นักเรียนตามเงื่อนไขที่กำหนด ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันอภิปรายการปฏิบัติทำรำและสรุปถึงประโยชน์ของการนำทำรำนานาฏศิลป์มาประยุกต์ใช้และผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียนถึงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการปฏิบัติในวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

สำหรับวิธีการเสริมแรงที่ใช้ควบคู่กับเทคนิคแม่แบบในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 วิธีการเสริมแรงแบบต่อเนื่องกับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง หมายถึง กระบวนท่าเรียนรู้ของนักเรียนโดยมีขั้นตอน 3 ขั้น ดังกล่าวข้างต้น และการเสริมแรงทุกครั้งทันทีตามเงื่อนไขดังนี้

1.1.1 นักเรียนที่ได้คะแนนความสามารถในการรำ 90 - 100 เปอร์เซ็นต์ จะได้รับตัวเสริมแรงที่นักเรียนเลือกไว้ลำดับที่ 1

1.1.2 นักเรียนที่ได้คะแนนความสามารถในการรำ 80 - 89 เปอร์เซ็นต์ จะได้รับตัวเสริมแรงที่นักเรียนเลือกไว้ลำดับที่ 2

1.1.3 นักเรียนที่ได้คะแนนความสามารถในการรำ 70 - 79 เปอร์เซ็นต์ จะได้รับตัวเสริมแรงที่นักเรียนเลือกไว้ลำดับที่ 3

1.1.4 นักเรียนที่ได้คะแนนความสามารถในการรำ 60 - 69 เปอร์เซ็นต์ จะได้รับตัวเสริมแรงที่นักเรียนเลือกไว้ลำดับที่ 4

1.1.5 นักเรียนที่ได้คะแนนความสามารถในการรำ 50 - 59 เปอร์เซ็นต์ จะได้รับตัวเสริมแรงที่นักเรียนเลือกไว้ลำดับที่ 5

ในการให้การเสริมแรงนี้ ให้นักเรียนรับตัวเสริมแรงได้หลังจากการทดลองเสร็จในแต่ละครั้ง และการให้การเสริมแรงในระยะทดลองนี้ ผู้วิจัยสำรวจตัวเสริมแรงทุกๆ สัปดาห์

วิธีนี้ใช้กับกลุ่มทดลองที่ 1

1.2 การใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมกับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน โดยมีขั้นตอน 3 ขั้น ดังกล่าวข้างต้นและเสริมแรงแก่นักเรียนเป็นครั้งคราวตามเงื่อนไขที่กำหนด โดยระยะเวลาที่กำหนดให้เสริมแรงแก่พฤติกรรมเป้าหมายแต่ละครั้งตามระยะเวลาไม่คงที่ หรือไม่แน่นอนตามเงื่อนไขที่กำหนดโดยให้การเสริมแรงในวันที่มีการทดลองครั้งต่อไป

การเสริมแรงในระยะทดลองนี้ ผู้วิจัยสำรวจตัวเสริมแรงทุกๆ สัปดาห์

วิธีนี้ใช้กับกลุ่มทดลองที่ 2

2. ความสามารถในการรำ หมายถึง การแสดงทำรำนาฏศิลป์ไทยของนักเรียน ได้สัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และมีลีลาความสวยงาม

3. ทักษะคิดต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ หมายถึง ความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมของนักเรียนต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ในด้านความเข้าใจการเห็นคุณค่าและประโยชน์ของวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ทักษะคิดต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ด้านความเข้าใจ ได้แก่ มีความรู้และบอกรายละเอียดต่างๆเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา สนใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ของนาฏศิลป์และอ่านหรือชมภาพเกี่ยวกับนาฏศิลป์

3.2 ทักษะคิดต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ด้านคุณค่า ได้แก่ ความรู้สึกภูมิใจ ได้รับการยกย่องและยอมรับว่ามีความรู้ความสามารถในด้านนาฏศิลป์ เป็นความสามารถพิเศษเฉพาะตัวของบุคคล

3.3 ทักษะคิดต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ด้านประโยชน์ ได้แก่ เป็นการนำมาใช้ในการแสดงออกทางสังคม มีโอกาสที่จะเป็นตัวแทนของสังคมในการเผยแพร่ นาฏศิลป์ไทย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ
 2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง
 3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ
 - 3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ
 - 3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ
 4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ
 - 4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ
 - 4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ
 5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาดนตรี-นาฏศิลป์
 - 5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิชาดนตรี-นาฏศิลป์
 - 5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาดนตรี-นาฏศิลป์
-
1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ
 - 1.1.1 ความหมายของแม่แบบ

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 61) แม่แบบหรือตัวแบบ หมายถึง สิ่งที่เป็นแบบอย่างที่ดีเป็นบรรทัดฐาน เป็นแบบ หรือเป็นแนวทางในการเปรียบเทียบ และเป็นแบบอย่างในการเลียนแบบ

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2528 : 79) กล่าวถึงการใช้เทคนิคแม่แบบว่าเป็นกระบวนการที่บุคคลที่สังเกต ฟัง หรือ อ่าน เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลหรือสัญลักษณ์แทนบุคคลแล้วประมวลเป็นข้อมูลในการแสดงพฤติกรรมของคนต่อไป

แบนดูรา (Bandura. 1968 : 99 - 108) กล่าวว่าเทคนิคแม่แบบ หมายถึง กลวิธีในการสร้างหรือสอนพฤติกรรมใหม่ โดยผู้สังเกตหรือประสงคจะเลียนแบบสังเกตพฤติกรรมจากตัวแบบที่ผู้สังเกตหรือผู้ที่ประสงคจะเลียนแบบสนใจ

1.1.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

ทฤษฎีที่ใช้เป็นพื้นฐานการวิจัยครั้งนี้ คือ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social-Learning Theory) ของแบนดูรา (Bandura. 1977 : 10 - 29) ซึ่งอธิบายแนวคิดที่สำคัญในการเรียนรู้ทางสังคมไว้ดังนี้คือ

พฤติกรรมของบุคคลเกิดจากการปะทะสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม ผู้เรียนจะเลียนแบบตัวแบบ การเลียนแบบนี้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยอาศัยการสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบ รวมถึงการสังเกตการตอบสนองและปฏิกิริยาต่างๆ ของตัวแบบ สภาพแวดล้อมตัวแบบ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตัวแบบ คำบอกกล่าวเกี่ยวกับตัวแบบ ความน่าเชื่อถือของตัวแบบ ความมีชื่อเสียงของตัวแบบ ฯลฯ ผลจากการสังเกตจะทำให้ผู้สังเกตสามารถเลียนแบบพฤติกรรมทุกอย่างของมนุษย์เป็นผลมาจากการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ พฤติกรรมกับผลที่เกิดขึ้น ความรู้ที่มนุษย์เรียนรู้นี้จะกลายเป็นความเชื่อที่มีผลในการควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ เมื่อมนุษย์เรียนรู้ว่าเหตุการณ์ใดเกิดตามเหตุการณ์ใดอย่างไร เมื่อประสบเหตุการณ์หนึ่งมนุษย์ก็จะเกิดความคาดหวังเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่จะเกิดตามมาได้ ทำให้เกิดความดีใจ ความวิตกกังวล ความกลัวขึ้นล่วงหน้า ความคาดหวังนี้ทำให้มนุษย์ตัดสินใจทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งให้เกิดผลตามที่ตนปรารถนา

การเรียนรู้ความสัมพันธ์ดังกล่าวก่อเกิดจากประสบการณ์ตรงและจากการสังเกตการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เช่น การประสบเหตุการณ์ต่างๆ ด้วยตนเองหรือผลที่เกิดจากการกระทำต่างๆ ของตนเอง แต่วิธีการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์นี้มีข้อจำกัดตรงสิ่งที่จะเรียนรู้มีมากเกินไปเวลาและโอกาสของผู้เรียนแต่ละคนจะอำนวย และผลของการกระทำบางอย่างก็เป็นอันตรายถ้าจะต้องเรียนรู้ด้วยตนเอง แบนดูรา (Bandura. 1977 : 22 - 29) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้แม่แบบเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนอันเกิดจากการที่บุคคลได้เห็นพฤติกรรมของผู้อื่นแล้วพฤติกรรมนั้นๆจะชี้นำพฤติกรรมของเขาได้

1.1.3 กระบวนการเรียนรู้จากแม่แบบ

แบนดูรา (Bandura. 1977 : 22 - 27) กล่าวถึง กระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ว่าเป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้จากแม่แบบโดยกระบวนการสังเกต (Observation Learning) ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรมและผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของผู้อื่น เช่น การได้ยินคำบอกเล่า การได้ยืมข่าวสารบันทึก ซึ่งเป็นการเรียนรู้ทาง

แบนดูรา (Bandura. 1977:22-27) กล่าวถึง กระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ว่าเป็น กระบวนการที่สลับซับซ้อนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้จากแม่แบบโดย กระบวนการสังเกต (Observing Learning) ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรมและผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของผู้อื่น เช่น การได้ยินคำบอกเล่า การได้ยินข่าวสารบันทึก ซึ่งเป็นการเรียนรู้ทาง อ้อม และจะเป็นข้อมูลที่บุคคลนำมาพิจารณาสำหรับการกระทำพฤติกรรมใหม่ในอนาคต ผู้ที่ช่าง สังเกตและช่างคิดก็จะมีโอกาสเข้าใจสิ่งต่างๆ ได้มากกว่าและลึกซึ้งกว่า และผู้เรียนที่ประสบ ตัวอย่างหรือแบบอย่างที่แตกต่างกันก็จะเกิดการเรียนรู้ที่ต่างกันด้วย เมื่อบุคคลได้เห็นตัวแบบก็ จะสามารถรับรู้สัญลักษณ์เหล่านี้จะชี้ให้เห็นแสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม การเรียนรู้จากแม่ แบบประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการนี้ คือ

1) ความสนใจ (Attention Process) เป็นกระบวนการรับรู้ลักษณะสำคัญของ ตัวแบบอย่างละเอียดที่สุดโดยการสังเกตและรวบรวมสิ่งที่รับรู้มาเป็นขั้นตอน บุคคลจะไม่สามารถ เรียนรู้ได้โดยขาดความสนใจ และขาดความรู้ พฤติกรรมที่แม่แบบแสดงออก สิ่งที่มีอิทธิพลต่อ กระบวนการนี้คือ

1.1 ลักษณะของแม่แบบ แม่แบบมีความเด่นชัดจนง่าย มีความดึงดูดใจสูง ไม่ซับซ้อนจะมีโอกาสทำให้ผู้สังเกตสนใจได้มาก นอกจากนี้ถ้าพฤติกรรมกิจกรรมและพฤติกรรม ของแม่แบบมีความสำคัญใกล้เคียงกับผู้สังเกตจะแน่วแน่มั่นใจให้ผู้สังเกตสนใจมากขึ้น

1.2 ลักษณะของผู้สังเกต กระบวนการนี้จะขึ้นอยู่กับความสามารถในด้านการ สังเกต การรับรู้ การรวบรวมและตีความจากพฤติกรรมของแม่แบบ รวมทั้งความสนใจพฤติกรรม ของแม่แบบ

2) การเก็บจำ (Retention Process) ในการเรียนรู้โดยการสังเกตบุคคลไม่สามารถ เรียนรู้ได้มาก ถ้าปราศจากการเก็บจำ กระบวนการนี้เป็นการรวบรวมรูปแบบพฤติกรรมของ แม่แบบที่ได้สังเกตทุกครั้ง แล้วนำมาวางรูปแบบของพฤติกรรมที่เด่นชัดเป็นรูปสัญลักษณ์ (Symbolic Coding) ที่จะช่วยให้จำพฤติกรรมของตัวแบบได้แม้จะเห็นตัวแบบในช่วงระยะเวลา สั้นๆ ก็ตาม การเก็บจำในรูปสัญลักษณ์กระทำได้ 2 ลักษณะ คือ มโนภาพ (Imaginal Coding) และภาษา (Verbal Coding) การเก็บจำในรูปมโนภาพจะง่ายเมื่อมีการเสนอแม่แบบให้เห็นบ่อยๆ ส่วนการเก็บจำในรูปภาษาพัฒนาดีกว่าและช่วยให้การเรียนรู้ประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น เพราะ สัญลักษณ์ในรูปภาษาให้ข้อมูลที่มากพอและง่ายต่อการสะสมความรู้ที่ได้มา นอกจากนี้การฝึกคิด หรือกระทำตามแม่แบบยังช่วยให้การเรียนรู้จากการสังเกตได้ผลดียิ่งขึ้น การเลียนแบบจึงอาจเกิดขึ้น ตามการกระทำของแม่แบบโดยตรงทันทีหรืออาจเกิดขึ้นหลังจากสังเกตแม่แบบมาแล้วระยะหนึ่ง

3) การแสดงออก (Motor Reproduction Process)

ระดับความคิดและความซับซ้อนของพฤติกรรม ในระยะแรกการคัดแปลงสัญลักษณ์ให้เป็น การกระทำที่เหมาะสมนั้นทำได้ยาก แต่เมื่อทราบข้อบกพร่องระหว่างสัญลักษณ์กับการคัดแปลง ให้เป็นพฤติกรรมก็จะช่วยให้การกระทำตามตัวแบบในคราวต่อไปถูกต้องมากยิ่งขึ้น การแก้ไข ข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นเป็นการปรับปรุงทักษะพื้นฐานที่มีอยู่ด้วยการให้ตัวแบบและฝึกฝน

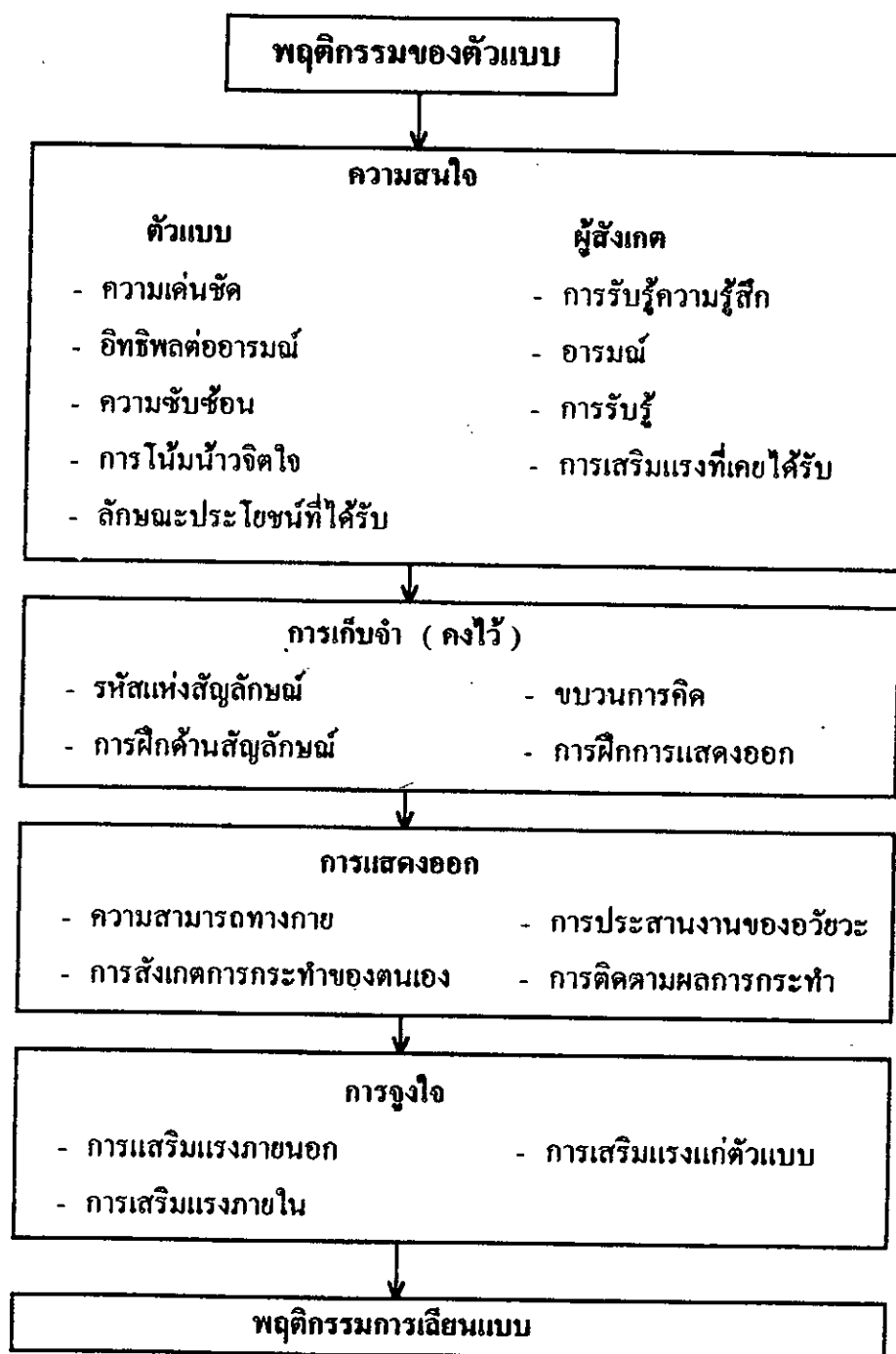
ในปัจจุบันมีข้อมูลแสดงว่าการเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ๆของมนุษย์เกิดจากกระบวนการ สังเกตตัวแบบ ซึ่งผู้เรียนค่อยๆ ปรับพฤติกรรมของตนตามที่ได้พบเห็นทีละขั้นตอนจนพบแบบแผน ที่เหมาะสมที่สุด

4) การจูงใจ (Motivational Process)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมแสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ได้เรียนรู้มา กับ การแสดงออก เพราะในชีวิตจริงบุคคลไม่สามารถจะทำตามแม่แบบได้ทั้งหมด บุคคลจึง เลือกที่จะทำตามแม่แบบเมื่อการกระทำนั้นก่อให้เกิดผลดีมากกว่าพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผลเสีย การประเมินคุณค่าของพฤติกรรมของแม่แบบโดยผู้สังเกตเป็นไปในรูปของการรับเอาสิ่งที่ตน พอใจยอมรับสิ่งที่ตนไม่เห็นด้วย

กระบวนการนี้มีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้โดยการสังเกตเป็นอย่างมาก การเห็นตัว แบบมีพฤติกรรมเหมาะสมและได้รับผลตอบแทนที่ดีจากพฤติกรรมนั้น จะก่อให้เกิดการ เลียนแบบ รวมทั้งพฤติกรรมที่ทำซ้ำแล้วซ้ำอีกและพยายามปรับปรุงข้อบกพร่องจนได้รับรางวัลเป็น การตอบแทน ก็ช่วยให้เกิดการเลียนแบบในสังคมส่วนใหญ่ด้วย

สถานการณ์ของการเรียนรู้ด้วยการสังเกตหรือการเรียนรู้จากตัวแบบต้องประกอบ ด้วยองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องทั้งหลายดังกล่าวมาแล้ว พฤติกรรมการเลียนแบบที่สมบูรณ์จะเกิดขึ้น ด้วยการจัดวางรูปแบบขององค์ประกอบการเรียนรู้จากตัวแบบอย่างเหมาะสม โดยกระตุ้นให้ผู้เรียน สนใจตัวแบบอย่างแท้จริงจนสามารถจำและสร้างสัญลักษณ์แทนพฤติกรรมของตัวแบบได้ และ ประกอบการจูงใจที่เหมาะสมและเพียงพอจะทำให้ผู้เรียนแสดงการตอบสนอง คือ การเลียน แบบพฤติกรรมของตัวแบบได้ในที่สุด องค์ประกอบของการเรียนรู้โดยการสังเกตทั้ง 4 ประการ คือ เขียนเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 องค์ประกอบของการเรียนรู้ด้วยการสังเกตตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม
ของแบนดูรา (Bandura. 1977 : 23)

1.1.4 ลักษณะสำคัญของแม่แบบ

การเรียนรู้ของเด็กจากแม่แบบนั้น เด็กจะเรียนรู้โดยแม่แบบทำหน้าที่เป็นสื่อและเป็นสื่อกลางให้ผู้เรียนสังเกตและเลียนแบบพฤติกรรมที่เป็นเป้าหมาย แบนดูรา (Bandura. 1977 : 40 - 51) แบ่งแม่แบบเป็น 2 ชนิด คือ แม่แบบจากตัวจริงกับแม่แบบที่เป็นสัญลักษณ์ซึ่งอาจเป็นคำพูด เอกสาร หรือใช้วัตถุแทนวัตถุ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ สไลด์ หรือวีดิทัศน์ เป็นต้น ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้วีดิทัศน์ซึ่งเป็นแม่แบบที่เป็นสัญลักษณ์ เนื่องจากวีดิทัศน์ที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนมีค่าใช้จ่ายในการผลิตไม่สูงมากนัก การถ่ายทำจากของจริงก็ทำได้สะดวก ไม่ต้องล้างฟิล์มเหมือนภาพยนตร์ ในกรณีที่ภาพยนตร์ที่ตีมีสาระก็สามารถยืมมาบันทึกเองได้ ประโยชน์ที่ได้รับในการเรียนการสอนคือ นักเรียนจะเห็นภาพและได้ยินเสียงเหมือนภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ ทำให้นักเรียนไม่เบื่อ (ไพบุลย์ จันทยศ. 2520 : 11) นอกจากนี้ พินิค วัณโณ (2520 : 11) กล่าวว่าวีดิทัศน์มีบทบาทในการให้การศึกษา ให้ความรู้ได้ทุกรูปแบบตั้งแต่ความรู้ง่ายๆ ไปหากระบวนการที่ซับซ้อนซับซ้อนได้ และเป็นเครื่องมือที่สามารถสอนได้เหมือนกับการสอนของครู

1.1.5 กลวิธีในการเรียนรู้จากตัวแบบ

ในการนำทฤษฎีแม่แบบของแบนดูราไปใช้เพื่อให้ผู้สังเกตเลียนแบบพฤติกรรมต่างๆเพิ่มมากขึ้นนั้น แบล็กแมน และซิลเบอร์แมน (Blackman and Silberman. 1975 : 57) ได้สรุปเพื่อนำไปใช้ได้ดังนี้

- 1) กำหนดพฤติกรรมที่ต้องการให้ผู้สังเกตเรียนรู้
- 2) มีแบบซึ่งแสดงพฤติกรรมที่ต้องการให้ผู้สังเกตเรียนรู้ที่เหมาะสม
- 3) ให้แรงเสริมกับแม่แบบ เมื่อแม่แบบสามารถแสดงพฤติกรรมที่ต้องการจะให้

ผู้สังเกตเรียนรู้

วัชร ทรัพย์มี (2525 : 121 - 213) สรุปหลักการเรียนรู้จากตัวแบบไว้ดังนี้

- 1) ให้ผู้สังเกตได้เรียนรู้พฤติกรรมใหม่จากการสังเกตพฤติกรรมของแม่แบบซึ่งจะช่วยให้ผู้สังเกตได้เรียนรู้ทักษะในการก่อให้เกิดพฤติกรรมใหม่
- 2) ผู้สังเกตอาจจะพอรับรู้วิธีการที่จะนำมาสู่พฤติกรรมที่พึงปรารถนามาก่อนแล้ว แต่ยังไม่สามารถทำได้ จากการสังเกตพฤติกรรมที่แม่แบบแสดงจะช่วยกระตุ้นให้ผู้สังเกตได้แสดงพฤติกรรมที่เรียนรู้มาแล้วนั้น
- 3) แม่แบบจะต้องมีลักษณะน่าสนใจ เพื่อเป็นแรงจูงใจหรือส่งเสริมให้ผู้สังเกตเลียนแบบ

4) หลังจากผู้สังเกตได้สังเกตพฤติกรรมของแม่แบบแล้ว จะจดจำไว้ในความทรงจำเพื่อนำไปแสดงในอนาคต ควรให้อาสาผู้สังเกตฝึกฝนพฤติกรรมนั้นแล้วผู้ควบคุมเป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้สังเกต

ได้มีผู้มากลวิธีการเรียนรู้จากตัวแบบไปใช้ในการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ด้านต่างๆ โดยให้สังเกตตัวแบบที่แสดงลักษณะที่พึงประสงค์และตัวแบบได้รับแรงเสริมจากการแสดงพฤติกรรมนั้น ซึ่งกลวิธีการเรียนรู้จากตัวแบบสามารถทำได้หลายรูปแบบ

1.1.6 วิธีการให้ตัวแบบ

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 61 - 69) กล่าวว่า วิธีการให้ตัวแบบโดยเสนอตัวแบบที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อให้ผู้สังเกตได้สังเกตพฤติกรรมตลอดทั้งกิจกรรมต่างๆ ของตัวแบบ ผลจากการสังเกตจะทำให้บุคคลนั้นเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบหรือเกิดพฤติกรรมใหม่ๆ ที่พึงประสงค์

วิธีการให้ตัวแบบอย่างมีประสิทธิภาพจะต้องพิจารณาองค์ประกอบต่อไปนี้

1) การคัดเลือกตัวแบบ

1.1) ตัวแบบจะต้องมีชื่อเสียง มีความน่าสนใจและเป็นตัวแบบที่ได้รับการคัดเลือกแล้วว่าเป็นตัวอย่างที่ดี เหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าประสงค์ ซึ่งทำให้ผู้เลียนแบบมั่นใจที่เลียนแบบนั้นมากยิ่งขึ้น

1.2) ตัวแบบควรจะมีการคล้ายคลึงกัน หรือมีลักษณะหรือคุณสมบัติร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้สังเกตความสนใจของผู้สนใจของผู้สังเกต และจะช่วยให้ประสิทธิภาพของการเลียนแบบสูงขึ้น เช่น อยู่ในวัยเดียวกัน เป็นเพื่อนกัน เป็นต้น

1.3) ลักษณะของกิจกรรมที่เลียนแบบควรจะเป็นกิจกรรมที่ประกอบด้วยพฤติกรรมที่ไม่สลับซับซ้อน จะทำให้การเลียนแบบเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและดึงดูดความสนใจของผู้สังเกตได้เป็นอย่างดี

2) การเสนอตัวแบบมีวิธีการดังต่อไปนี้

2.1) เสนอตัวแบบควบคู่กับการเสริมแรง โดยจะต้องให้แรงเสริมแก่ตัวแบบและผู้สังเกตเมื่อสามารถแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้เช่นเดียวกับตัวแบบ หรือเกิดพฤติกรรมใหม่ๆ อย่างเหมาะสม

2.2) เสนอตัวแบบควบคู่กับสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่าง โดยสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่างจะทำหน้าที่เป็นสัญญาณบอกให้ผู้สังเกตรู้ว่า ถ้าแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์แล้วจะได้รับการเสริมแรง สิ่งเร้าประเภทนี้ควรเสนอควบคู่กับการเสริมแรงจะทำให้เกิดการเลียนแบบเกิดขึ้นอย่างคงทนถาวร และมีประสิทธิภาพ

2.3) เสนอตัวแบบควบคู่กับสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่าง การเสริมแรงทางบวก และการให้ข้อมูลย้อนกลับ

1.1.7 การเห็นผลตอบแทนที่ตัวแบบได้รับ

แบนดูรา (Bandura, 1977 : 117 - 121) ได้สรุปเกี่ยวกับการเสริมแรงแม่แบบไว้ว่า ในชีวิตประจำวันคนจะต้องสังเกตเห็นการกระทำและผลที่เกิดจากการกระทำของบุคคลอื่น ซึ่งมีทั้งผลกรรมที่เป็นรางวัล การลงโทษและการไม่สนใจใยดี คนจึงได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้วิธีการที่นำมาซึ่งความสำเร็จ และวิธีการที่จะก่อให้เกิดความผิดพลาดจากบุคคลอื่น พอๆ กับการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง การได้เห็นผลจากการกระทำของบุคคลอื่นสามารถทำให้บุคคลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้เช่นเดียวกับการกระทำของบุคคลอื่นทำให้แนวโน้มในการกระทำพฤติกรรมนั้นลดต่ำลง

บุคคลอาจได้เห็นตัวอย่างมาก่อนว่าพฤติกรรมของตัวแบบถูกลงโทษทางวาจาหรือทางร่างกายจากบุคคลอื่นและตัวแบบที่แสดงการกระทำที่เป็นการลงโทษตัวเองจากการที่มีพฤติกรรมที่บกพร่อง ซึ่งการได้เห็นตัวแบบกระทำเช่นนั้นก็มีผลกระทบต่อบุคคลในการยับยั้งการกระทำในทำนองเดียวกันกับตัวแบบ การได้เห็นตัวแบบวิจารณ์การกระทำบางอย่างของคนว่าไม่สมควรที่จะให้รางวัลตัวเองจะมีผลในทางลดแนวโน้มที่จะให้รางวัลตัวเองของบุคคลเมื่อกระทำในลักษณะเดียวกัน (Bandura, 1977 ; citing Bandura, 1971)

1.1.8 ข้อดีและข้อจำกัดของวิธีการให้ตัวแบบ

การใช้วิธีการใดก็ตามย่อมมีทั้งผลดีและผลเสีย ดังนั้นจึงควรทราบข้อดีและข้อจำกัดของการใช้แม่แบบก่อนที่จะนำไปใช้เพื่อป้องกันความผิดพลาด (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2530 : 69)

1) ข้อดีของวิธีการให้ตัวแบบ

1.1) ถ้ามีการส่งเสริมแรงแก่ผู้สังเกตภายหลังที่สังเกตสามารถเลียนแบบหรือแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้เช่นเดียวกับตัวแบบ หรือผู้สังเกตสามารถแสดงพฤติกรรมใหม่ๆ ที่เหมาะสมจะทำให้ความถี่ของการเกิดพฤติกรรมค่อยๆ สูงขึ้นจะคลทนถาวรยิ่งขึ้น

1.2) การให้ตัวแบบช่วยให้ผู้สังเกตหรือผู้เลียนแบบเกิดพฤติกรรมที่ไม่เคยเกิดมาก่อน

1.3) การให้ตัวแบบช่วยเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์หรือระงับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้สังเกตหรือผู้เลียนแบบ

1.4) การให้ตัวแบบช่วยเอื้ออำนวยให้พฤติกรรมของผู้สังเกตที่เคยเรียนรู้มาก่อนและมีแนวโน้มที่จะแสดงออกมา

2) ข้อจำกัดของวิธีการให้ตัวแบบ

2.1) การให้ตัวแบบแต่เพียงอย่างเดียวทำให้การเกิดพฤติกรรมใหม่มีความล่าช้าด้วยเหตุนี้ควรให้ตัวแบบควบคู่กับการเสริมแรงทางบวก การให้ข้อมูลย้อนกลับและสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่าง เพื่อให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ต้องการสร้างหรือสอนนั้นเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

2.2) การคัดเลือกตัวแบบตลอดทั้งกิจกรรมที่จะให้เลียนแบบผู้คัดเลือกจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องดังกล่าวนี้เพราะมีจะนั้นจะทำให้เสียเวลาในการทดลอง

1.1.9 การเสนอแม่แบบในลักษณะเทพโทรทัศน์

โทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่งที่เข้าถึงเด็กจำนวนมาก โดยเฉพาะเด็กที่อาศัยอยู่ในเมือง โทรทัศน์ให้ทั้งข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิงควบคู่กันไป สำหรับเด็กวัยเรียนส่วนใหญ่โทรทัศน์กลายเป็นแหล่งข้อมูลแหล่งแรกเกี่ยวกับบุคคลอื่นๆ เชื้อชาติอื่นๆ โลกภายนอกวัฒนธรรมของประเทศ (Clark Steward and Koch. 1983 : 360) การที่เด็กติดโทรทัศน์เพราะได้รับการตอบสนองความฝันและความอยากรู้อยากเห็นทั้งปวง เด็กวัยนี้ความคิดและการกระทำเป็นสิ่งเดียวกัน คือ เด็กยังไม่สามารถแยกโลกของความจริงกับความฝันออกจากกันได้

(ธีระ ชัยยุทธธรรม. 2521 : 65) และจากการศึกษาของสุวดี ศรีเลณวัติ (2526 : 31) พบว่าเด็กส่วนใหญ่ชอบดูโทรทัศน์โดยเฉพาะเด็กวัยเรียนชอบดูโทรทัศน์มากที่สุด ในปัจจุบันเทพโทรทัศน์เป็นสิ่งเร้าที่มีคุณภาพสูงสำหรับเด็กวัยเรียนซึ่งสนใจใคร่รู้และชอบสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ เป็นภาพที่เคลื่อนไหวได้ สามารถติดต่อขยายให้เด็กดูได้ครั้งละหลายๆ คน เทปโทรทัศน์จึงมีอิทธิพลต่อเจตคติและความเชื่อของเด็ก ซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้

ในการเรียนรู้ทางจิตวิทยา โสวัตศน์วุฒุมิคุณค่าดังนี้ (สำเนา วรากร. 2514 : 5 - 9)

1. ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและต้องการเรียนสิ่งใหม่ๆ มากขึ้น เช่น ความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ ทักษะการแก้ปัญหา และความซาบซึ้งในคุณค่า

2. ทำให้ผู้เรียนมีมโนภาพเริ่มแรกอย่างถูกต้องสมบูรณ์ และก่อให้เกิดความคิดรวบยอด อีกทั้งยังมีอิทธิพลต่อเจตคติของผู้เรียนอีกด้วย

3. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพอใจและช่วยให้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง

ลักษณะความสนใจที่สังเกตเห็นได้ของเด็กวัยเรียนอายุ 9 - 11 ปี มีดังนี้ คือ

(อรสา กุมารีนุกุด. 2524 : 321)

1. มีความสนใจประมาณ 20-30 นาที

2. มีความสนใจเพื่อน บุคคล สถานที่ และสิ่งแวดล้อมต่างๆ มากขึ้น

3. สนใจที่จะหาตัวอย่าง หรือตัวแบบที่จะยึดถือเป็นแบบปฏิบัติ และสนใจที่จะหาความรู้ข้อเท็จจริงต่างๆ มากขึ้น

4. สนใจกิจกรรมต่างๆ เช่น กีฬา

นอกจากลักษณะความสนใจที่สังเกตเห็นได้ของเด็กวัยเรียนดังกล่าวแล้ว เทปโทรทัศน์ที่ทำสำหรับเด็กควรจะเป็นเพียงความคิด ลักษณะและสถานการณ์ที่เด็กสามารถเข้าใจ ภาษาของภาพยนตร์ต้องเป็นภาษาที่สุภาพ เด็กอาจจะใช้ภาษาพูดปกติของตัวเอง ซึ่งทำให้เด็กสามารถสร้างกระบวนการทางจิตใจในการเลียนแบบลักษณะของตัวละคร เทคนิคการนำเสนอต้องอยู่ในระดับความสามารถเลียนแบบของเด็ก (ศิริกุล อัมพันแสง. 2532 : 31)

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคแม่แบบ

2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

จิมเมอร์มัน และเจฟเฟ (Zimmerman and Jaffe. 1977 : 773 - 778) ศึกษาถึงลักษณะของตัวแบบซึ่งมีผลต่อความสามารถในการเรียนของเด็กในระดับอายุ 6.8 ปี และ 8.6 ปี จำนวน 36 คน (ชาย 18 คน , หญิง 18 คน) โดยให้เด็กสังเกตตัวแบบซึ่งแสดงการจัดจำแนกประเภทของภาพจากบัตรภาพ 12 ภาพ จำนวน 4 ชุด โดยกลุ่มที่ 1 ดูผลการจัดภาพของตัวแบบเท่านั้น กลุ่มที่ 2 ดูวิธีการจัดของตัวแบบ และกลุ่มที่ 3 ตัวแบบแสดงวิธีการจัดอย่างละเอียด โดยเด็กครึ่งหนึ่งของแต่ละกลุ่มฝึกจัดภาพตามตัวแบบ และอีกครึ่งหนึ่งไม่ได้รับการฝึก หลังจากฝึกแล้วทำการทดสอบการจัดภาพกับทุกกลุ่ม

ผลการทดสอบพบว่า ความสามารถของเด็กในแต่ละกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 10.55$, $P < .001$) และเด็กในกลุ่มที่ 3 มีความสามารถในการจัดภาพสูงกว่าเด็กในกลุ่มที่ 1 และ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$)

2.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ประเสริฐศรี เอ็นครินทร์ (2524 : 31 - 32) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเมืองเลย จังหวัดเลย จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ แบบทดสอบวัดทัศนคติเชิงจริยธรรมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์กับแม่แบบ ซึ่งเป็นสไลด์การ์ดชุดประกอบเพียง 5 เรื่อง ดำเนินการให้แม่แบบแก่กลุ่มทดลอง จำนวน 5 ครั้ง ใช้เวลา 5 วันติดต่อกัน วันละ 1 ชั่วโมง ผลการทดลองปรากฏว่า กลุ่มทดลองซึ่งได้รับแม่แบบมีจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กันยา ประสงค์เจริญ (2526 : 31 - 32) ได้ศึกษาการใช้เทคนิคแม่แบบเพื่อพัฒนาวินัยในตนเอง ด้านความรู้สึกรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2524 จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบวัดทัศนคติความมีวินัยในตนเองด้านความรู้สึกรับผิดชอบและ " แม่แบบ " ซึ่งเป็นนิทานประกอบหุ่น 7 เรื่อง โดยให้กลุ่มทดลองชมแม่แบบจากการ

แสดงหุ่นตามบทนิทาน จำนวน 7 ครั้ง ๆ ละ 1 ชั่วโมง โดยใช้เวลาแต่ละครั้งห่างกันครั้งละ 1 วัน ผลการทดลองพบว่าทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีการพัฒนาวินัยในตนเองด้านความรู้สึก รับผิดชอบสูงขึ้นที่ระดับ .01 แต่ผลการวิเคราะห์พบว่ากลุ่มทดลองมีการพัฒนาตนเอง ด้านความรู้สึกรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุปรียา อินทวิโรทัย (2529 : 68 - 71) ศึกษาการใช้แม่แบบในการพัฒนาพฤติกรรม การเรียนและทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนจันทร์ประดิษฐาราม วิทยาคม กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2528 จำนวน 36 คน ผลการศึกษาพบว่า ความแตกต่าง ของพฤติกรรมการเรียนและทัศนคติในการเรียนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการเรียนและทัศนคติในการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

ทัณทิมา ระเบียบดี (2529 : 46) ศึกษาถึงผลการใช้เทคนิคแม่แบบโดยใช้สไลด์ การ์ตูนเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการศึกษาโดยใช้แม่แบบมีความเชื่อมั่นใน ตนเองสูงกว่าก่อนได้รับได้รับการฝึกจากแม่แบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 และนักเรียน ที่ได้รับการฝึกโดยใช้แม่แบบมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ศรินชา ชัยเพชรเจริญกุล (2530 : 42) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อการ ประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชลกันยานุกูล จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน สุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมละ 20 คน โดยกลุ่มทดลองสอน โดยใช้เทคนิคแม่แบบ กลุ่มควบคุมใช้การสอนแบบปกติ ภายหลังการทดลองพบว่านักเรียนใน กลุ่มทดลองมีการประหยัดสูงขึ้นกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการสอนโดย ใช้เทคนิคแม่แบบทำให้นักเรียนมีการประหยัดสูงกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

พรพันธ์ วันสุกร์ (2534 : 70) เปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบสไลด์การ์ตูน กับโปรแกรมการพัฒนาสุขนิสัยที่มีต่อสุขนิสัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัด บันไคมา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 24 คน ผลจากการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้ เทคนิคแม่แบบสไลด์การ์ตูนที่มีสุขนิสัยที่เหมาะสมสูงขึ้นกว่านักเรียนที่ได้รับการใช้โปรแกรมการ พัฒนาสุขนิสัย

ขจรศักดิ์ จอมหงษ์ (2535 : 82) ได้ศึกษาผลการใช้เทคนิคแม่แบบสไลด์การ์ตูนที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ด้านความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสามัคคีวิทยาคาร จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่างจำนวน 24 คน สุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 12 คน ภายหลังการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบสไลด์การ์ตูนเรื่องการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคี มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีสูงขึ้นมากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยต่างประเทศและในประเทศ จะเห็นว่ามีผู้นำแม่แบบไปใช้เพื่อพัฒนาลักษณะต่างๆ อย่างแพร่หลาย เช่น การพัฒนาจริยธรรม การประหยัด ความซื่อสัตย์ การปรับตัวทางสังคม พฤติกรรมการเรียน และทัศนคติ

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

2.1.1 ความหมายของการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 100) ได้ให้ความหมายของการเสริมแรงแบบต่อเนื่องว่าเป็นการให้แรงเสริมทุกครั้งที่พฤติกรรมเป้าหมายเกิดขึ้น ผลของการให้การเสริมแรงแบบต่อเนื่องจะทำให้พฤติกรรมเป้าหมายเกิดอย่างสม่ำเสมอ แต่หากกระจับหรือยุติการให้การเสริมแรง จะมีผลทำให้ความถี่ของการเกิดพฤติกรรมเป้าหมายลดลงและยุติในที่สุด

ริมและมาสเตอร์ (อมรากุล อินโชนนท์. 2529 ; อ้างอิงมาจาก Rimm and Masters. 1970 : 179) กล่าวว่า การเสริมแรงแบบต่อเนื่อง คือ การให้แรงเสริมพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งทุกครั้งที่พฤติกรรมเป้าหมายเกิดขึ้น ซึ่งเป็นผลให้พฤติกรรมเป้าหมายนั้นเกิดขึ้นบ่อยครั้งและสม่ำเสมอ แต่เมื่อใดก็ตามที่หยุดการให้การเสริมแรงจะเป็นผลทำให้พฤติกรรมเป้าหมายที่ได้รับการเสริมเรงนั้นลดลง

2.1.2 วิธีการเสริมแรงอย่างมีประสิทธิภาพ

จะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆ ต่อไปนี้ประกอบด้วย (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ . 2530 : 82 - 84)

1. การเสริมแรงทันทีและการเสริมแรงช้า

1.1 การเสริมแรงทันที หมายถึง การเสริมแรงหลังจากที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์แล้วทันที

1.2 การเสริมแรงซ้ำ หมายถึง การเสริมแรงหลังจากที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์เสร็จแล้ว แต่นักเรียนต้องคอยอีกระยะเวลาหนึ่ง เช่น 3 วัน 2 วัน ฯลฯ แล้วแต่เงื่อนไขที่กำหนด

2. ปริมาณของการเสริมแรงจะต้องขึ้นอยู่กับชนิด คุณภาพ ปริมาณ ตลอดจนทั้งความใหม่ แปลก (Novelty) ของแรงเสริมที่นำมาใช้ซึ่งอาจจะเป็นแรงเสริมปฐมภูมิและแรงเสริมทุติยภูมิ อีกทั้งแรงเสริมที่จะนำมาใช้นั้นจะต้องเหมาะสมกับสภาพบุคคลและสอดคล้องกับพฤติกรรมเป้าหมาย อย่างไรก็ตามการให้แรงเสริมจะมีประสิทธิภาพที่จะต้องพิจารณาวิธีการเสริมแรงประกอบด้วย ทั้งนี้หากทำให้แรงเสริมมากเกินไปหรือบ่อยครั้งเกินไป หรือมากจนเกินพอกตามความต้องการของบุคคลนั้นๆ ก็จะทำให้บุคคลนั้นๆ เกิดอาการเลี่ยน เบียน ไม่มีความต้องการที่จะได้รับแรงเสริมนั้นๆ อีกต่อไป ซึ่งในสภาวะเช่นนี้เรียกว่า การให้มากจนเกินความต้องการ (Satiation) และผลที่สุดจะทำให้แรงเสริมนั้นๆ สูญสิ้นคุณค่า โดยเฉพาะต่อพฤติกรรมนั้นๆ ของบุคคลนั้น

3. วิธีการเสริมแรง เพื่อให้การเสริมแรงทางบวกได้อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาใช้วิธีการเสริมแรงประกอบด้วย สำหรับวิธีการเสริมแรงนั้น หมายถึง แบบแผน หรือกฎเกณฑ์หรือเงื่อนไขที่กำหนดว่า เมื่อใดจึงจะให้หรือระงับการให้ตัวเสริมแรง ส่วนประเภทของวิธีให้การเสริมแรงนั้นมีวิธีการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและแบบเว้นระยะ

4. การใช้วิธีการเสริมแรงทางบวกควบคู่กับการปรับพฤติกรรมวิธีอื่นๆ เพื่อให้กระบวนการในการเพิ่มความถี่ของการเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์หรือรักษาความถี่ของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้คงอยู่ต่อไป ควรจะให้การเสริมแรงทางบวกควบคู่กับการปรับพฤติกรรมวิธีอื่นๆ เช่น การให้ตัวแบบ การจำแนก การควบคุมด้วยสิ่งเร้า ทั้งนี้เพราะว่าหากใช้แต่การเสริมแรงทางบวกเพียงอย่างเดียว กระบวนการเพิ่มความถี่ของการเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์จะยืดขาดและเสียเวลามาก

2.1.3 ผลของวิธีให้การเสริมแรงที่มีต่อพฤติกรรม

ซัลเซอร์ และเมเยอร์ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 100 - 101; อ้างอิงมาจาก Sulzer and Mayer. 1972 : 103 - 104) กล่าวว่า

1. ผลของวิธีการเสริมแรงแบบต่อเนื่องที่มีต่อพฤติกรรม จะทำให้พฤติกรรมเป้าหมายเกิดอย่างสม่ำเสมอ แต่หากกระงับหรือยุติการให้การเสริมแรงจะมีผลทำให้ความถี่ของการเกิดพฤติกรรมเป้าหมายลดลงและยุติในที่สุด

2. ผลของวิธีการเสริมแรงแบบเป็นครั้งคราวหรือแบบเว้นระยะที่มีต่อพฤติกรรมจะทำให้พฤติกรรมเป้าหมายเกิดอย่างสม่ำเสมอและมีความคงทน (Maintain) อยู่ยาวนาน ยากที่จะยุติหรือ

โอกาสที่พฤติกรรมเป้าหมายจะลดน้อยลงนั้นมีน้อยมาก แม้ว่าจะระงับหรือยุติการเสริมแรงสำหรับผลของวิธีการเสริมแรงแบบเป็นครั้งคราวในแต่ละวิธีความแตกต่างกันดังนี้

2.1 ผลของวิธีการเสริมแรงตามอัตราส่วนแน่นอนที่มีต่อพฤติกรรมจะทำให้อัตราการเกิดพฤติกรรมเป้าหมายมีความดีสูงมากกว่าวิธีให้การเสริมแรงแบบต่อเนื่องและจะยุติลง

ชั่วคราวหรืออัตราการเกิดพฤติกรรมเป้าหมายมีความดีลดลง หลังจากที่นักเรียนได้รับการเสริมแรงแล้ว แต่เมื่อยุติการให้เสริมจะปรากฏว่าความดีของการเกิดพฤติกรรมเป้าหมายจะสูงอยู่ชั่วขณะหนึ่งแล้วจะค่อยๆ ลดลง

2.2 ผลของวิธีการเสริมแรงตามอัตราส่วนไม่แน่นอนที่มีต่อพฤติกรรมจะทำให้อัตราการเกิดพฤติกรรมเป้าหมายมีความดีสูงมาก อีกทั้งจะไม่มีอาการหยุดพัก (Pause) เกิดขึ้นหลังจากที่นักเรียนได้รับการเสริมแรงแล้ว วิธีการเสริมแรงแบบนี้จะมีผลให้พฤติกรรมเป้าหมายเกิดได้นานที่สุดแต่เมื่อระงับหรือยุติการเสริม จะปรากฏว่าพฤติกรรมเป้าหมายนั้นจะไม่ลดลงหรือยุติอย่างง่าย ๆ ยังคงเกิดขึ้นต่อไป แม้ว่า จะระงับการเสริมแรงแต่หากไม่มีการเสริมแรงติดต่อกันไปเป็นจำนวนหลายๆ ครั้ง พฤติกรรมเป้าหมายนั้นจะค่อยๆ ลดลง

2.3 ผลของวิธีการเสริมแรงตามเวลาแน่นอนที่มีต่อพฤติกรรมจะทำให้อัตราการเกิดพฤติกรรมเป้าหมายค่อยๆ มีความดีสูงขึ้นและมีความดีสูงมากยิ่งขึ้นเมื่อใกล้ระยะเวลาที่ได้รับการเสริมแรง แต่เมื่อระดับการเสริมแรงพฤติกรรมเป้าหมายนั้นจะค่อยๆ ลดลงอย่างช้าๆ

2.4 ผลของวิธีการเสริมแรงตามเวลาไม่แน่นอนที่มีต่อพฤติกรรมจะทำให้อัตราการเกิดพฤติกรรมเป้าหมายเกิดอย่างสม่ำเสมอ เพราะนักเรียนไม่สามารถจะกำหนดหรือคาดคะเนได้ว่าหลังจากระยะเวลาใดจึงจะได้รับการเสริมแรง แต่เมื่อระงับการเสริมแรงจะปรากฏว่าพฤติกรรมเป้าหมายนั้นจะไม่ลดลงหรือยุติอย่างง่าย ๆ จะต้องใช้ระยะเวลานานพฤติกรรมเป้าหมายนั้นๆ จะค่อยๆ ลดลง

2.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

2.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

บุลล์ (สมพร สุทัศน์ย์. 2522 : 24; อ้างอิงมาจาก Buell.n.d.) ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการทางสังคมควบคู่กับการเสริมแรงในการเล่นกลางแจ้งของเด็กก่อนวัยเรียน โดยการให้เสริมทางสังคมกับเด็กที่มีปัญหาทางการเคลื่อนไหวและการติดต่อทางสังคม โดยใช้เครื่องเล่นกลางแจ้งเป็นเครื่องช่วยการเคลื่อนไหวและพัฒนาพฤติกรรมทางสังคม ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมการเล่นและพฤติกรรมทางสังคมเพิ่มจากร้อยละ 5 เป็นร้อยละ 70 เมื่อได้รับแรงเสริมทางสังคม เช่น การยิ้ม พูดคุยด้วย แสดงความสนใจ ขอมรับและแสดงความชื่นชม

อัลตัน และโรเบิร์ต (Ayllon and Roberts. 1974 : 71 - 76) ใช้การเสริมแรงด้วย เบียร์ทดต่อการเพิ่มพฤติกรรมกรรมการอ่านและลดพฤติกรรมก่อความในชั้นเรียนของนักเรียนเกรด 5 จำนวน 5 คน พฤติกรรมก่อความที่นักเรียนทั้ง 5 คนกระทำบ่อย คือ ลุกจากที่นั่ง พุดคุยขณะที่ครู กำลังสอนหรือให้งานทำ แหย่เพื่อน หยิบสิ่งของ หรืออุปกรณ์การเรียนของเพื่อน ครูดำเนินการ โดยให้การเสริมแรงแก่พฤติกรรมกรรมการอ่าน โดยดูจากความถูกต้องของการทำแบบฝึกหัดหลัง การอ่านและคะแนนจากการทำแบบฝึกหัดสามารถนำมาแลกเปลี่ยนเป็นกิจกรรม สิทธิพิเศษการเล่น เกม ผลปรากฏว่าในระยะที่ยังไม่ใช้การเสริมแรง นักเรียนแสดงพฤติกรรมก่อความในชั้นเรียนขณะที่ครู ให้อ่านหนังสือหรือทำแบบฝึกหัด ประมาณร้อยละ 40-50 ของเวลาทั้งหมด เมื่อมีการเสริมแรง แก่พฤติกรรมกรรมการอ่าน พฤติกรรมก่อความลดลงเหลือร้อยละ 15 และเมื่อหยุดการเสริมแรงพฤติกรรม ก่อความเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 37 เมื่อกลับมาใช้การเสริมแรงอีกครั้งพฤติกรรมก่อความลดลง เหลือ 8 และสามารถทำแบบฝึกหัดได้ถูกต้องกว่าระยะที่ยังไม่ใช้การเสริมแรง

2.2.2 งานวิจัยภายในประเทศ

สำหรับงานวิจัยเกี่ยวกับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องในประเทศไทยนั้น เสมอใจ ชื่นจิต (2533 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลของการเปรียบเทียบพฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 1 โดยการเสริมแรงทางบวกเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนธรรมโชติศึกษาตย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคลมีพฤติกรรมกรรมการเรียนมากขึ้น

สุดา เหลียววิรัชกิจ (2528 : 52 - 53) ศึกษาผลของการสอนโดยกลุ่มเพื่อนและการสอนกับกลุ่มเพื่อนร่วมกับการวางเงื่อนไขการเสริมแรงเป็นกลุ่ม ในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาคณิตศาสตร์ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดหัวลำโพง กรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 75 คน นักเรียนในแต่ละห้องเป็น เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับต่างๆ อยู่ร่วมกัน ความสามารถทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน ทั้ง 3 ห้องไม่แตกต่างกัน ปรากฏว่ากลุ่มที่มีการสอนโดยกลุ่มเพื่อนร่วมกับการวางเงื่อนไขการเสริม แรงเป็นกลุ่ม สามารถทำคะแนนจากแบบทดสอบคณิตศาสตร์ได้สูงกว่ากลุ่มที่มีการสอนโดยกลุ่ม เพื่อนอย่างเดี่ยว

จากเอกสารและงานวิจัยทั้งต่างประเทศและในประเทศที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าการเสริม แรงแบบต่อเนื่องสามารถทำให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มสูงขึ้น

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ

3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ

3.1.1 ความหมายของการเสริมแรงแบบเว้นระยะ

ม็องฟอร์ธ เกิดพิทักษ์ (2530 : 98 - 100) ให้ความหมายของการเสริมแรงแบบเว้นระยะไว้ว่า เป็นการให้แรงเสริมเป็นครั้งคราวตามเงื่อนไขการให้การเสริมแรง เช่น ตามเวลาหรือตามจำนวนครั้งที่พฤติกรรมเป้าหมายเกิดขึ้น ซึ่งวิธีให้การเสริมแรงแบบนี้เป็นวิธีให้การเสริมแรงบางส่วน (Partial Reinforcement) ตามเงื่อนไขที่กำหนด สำหรับวิธีให้การเสริมแรงแบบเว้นระยะ แบ่งเป็น 4 วิธี คือ

1. การเสริมแรงตามอัตราส่วนแน่นอน (Fixed Ratio หรือ FR) หมายถึง การให้แรงเสริมหลังจากที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมเป้าหมายตามจำนวนครั้งที่ได้กำหนดไว้อย่างแน่นอน เช่น FR 3 หมายถึง การให้แรงเสริม 1 ครั้ง ภายหลังจากที่นักเรียนแสดงพฤติกรรม 3 ครั้ง

2. การเสริมแรงตามอัตราส่วนไม่แน่นอน (Variable Ratio หรือ VR) หมายถึง การให้แรงเสริมหลังจากที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมเป้าหมายตามจำนวนครั้งของพฤติกรรม แต่ไม่ได้กำหนดจำนวนครั้งของพฤติกรรมเป้าหมายอย่างแน่นอนหรือจำนวนครั้งของพฤติกรรมเป้าหมายต่อการเสริมแรงแต่ละครั้งไม่คงที่ ดังนั้นการเขียนรหัสของการเสริมแรงแบบนี้จึงใช้ค่าเฉลี่ยของจำนวนครั้งของพฤติกรรมเป้าหมาย เช่น VR 7 หมายถึง การให้เสริมแรง 1 ครั้งต่อการที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมเป้าหมายหนึ่ง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 7 ครั้ง ซึ่งจำนวนครั้งของพฤติกรรมเป้าหมายที่นักเรียนแสดงออกอาจจะมีครั้งมากกว่าหรือน้อยกว่า 7 ครั้ง หรือเท่ากับ 7 ครั้ง แต่เฉลี่ยแล้วนักเรียนจะได้รับแรงเสริม 1 ครั้งใน 7 ครั้ง

3. การเสริมแรงตามเวลาไม่แน่นอน (Variable Interval หรือ VI) หมายถึง ระยะเวลาที่กำหนดในการให้แรงเสริมแก่พฤติกรรมเป้าหมายแต่ละครั้งไม่คงที่ หรือไม่แน่นอน แต่ในการเขียนรหัสของการเสริมแรงแบบนี้ใช้ค่าเฉลี่ยของระยะเวลา เช่น VI 9 หมายถึง ระยะเวลาที่กำหนดให้มีการเสริมแรง พฤติกรรมเป้าหมายในแต่ละครั้งมีทั้งมากกว่าหรือน้อยกว่า 9 นาที หรือเท่ากับ 9 นาที แต่เฉลี่ยแล้วนักเรียนได้รับแรงเสริม 1 ครั้งภายหลังเวลาผ่านไป 9 นาที

4. การเสริมแรงตามเวลาที่แน่นอน (Fixed Interval หรือ FI) หมายถึง การให้แรงเสริมหลังจากที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมเป้าหมายตามระยะเวลาที่กำหนดไว้อย่างแน่นอน เช่น FI 4 หมายถึง พฤติกรรมเป้าหมายเกิดก่อน 4 นาที นักเรียนก็ไม่ได้รับแรงเสริม จะต้องรอเวลาให้ครบ 4 นาที นักเรียนจึงจะได้รับแรงเสริม นั่นคือนักเรียนจะได้รับแรงเสริมในนาทีที่ 4 ล้นสุดลง

จากความหมายของการเสริมแรงแบบเว้นระยะดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การเสริมแรงแบบเว้นระยะ หมายถึง เป็นการให้เสริมแรงแก่พฤติกรรมเป้าหมายเป็นครั้งคราวหรือไม่แน่นอน

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ

3.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

อีเกล (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 103 - 104 ; อ้างอิงมาจาก Egel. 1981 : 345 - 350) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับวิธีการให้การเสริมแรงเพื่อเสริมแรงพฤติกรรมตอบสนองอย่างถูกต้องต่อบทเรียนที่กำหนดไว้ โดยเปรียบเทียบผลของวิธีการให้การเสริมแรงแบบสม่ำเสมอ (Constant) กับวิธีการให้การเสริมแรงอย่างไม่คงที่ (Varg) ซึ่งวิธีการให้การเสริมแรงอย่างไม่คงที่ในการวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาในการให้การเสริมแรงเป็นครั้งคราวตามกำหนดช่วย เวลาแน่นอนคือ ทุกๆ 5 วินาที ซึ่งกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียน 3 คน อายุ 6 ปี 8 เดือน , 7 ปี 6 เดือน และ 7 ปี 8 เดือน นักเรียนทั้ง 3 คนมีลักษณะไม่สนใจ ไม่ค่อยแสดงอาการตอบโต้สิ่งแวดล้อม หรือไม่ค่อยรับรู้ต่อสิ่งแวดล้อมแต่มีบางครั้งที่นักเรียนแสดงการรับรู้ว่ามีอะไรหรือสิ่งใดได้เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมรอบๆ ตัวของเขา สำหรับตัวเสริมที่นำมาใช้ คือ สิ่งที่ได้รับประทานได้ ได้แก่ ฝรั่ง ทอด และไอศกรีม จากการศึกษาพบว่าให้การเสริมอย่างสม่ำเสมอต่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์จะทำให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์นั้นเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ แต่หากกระจับหรือยุติการให้การเสริมแรงจะมีผลทำให้ความถี่ของการเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ลดลงและยุติในที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่าให้การเสริมแรงอย่างสม่ำเสมอเป็นระยะเวลาติดต่อกันถึง 10 วัน จะทำให้ผู้ที่ได้รับเสริมชนิดนั้นๆ เกิดการเลี่ยนเหียน (Satiare) ต่อเสริมที่ได้รับอย่างสม่ำเสมอ นั้น อีกทั้งยังพบว่า พฤติกรรมที่พึงประสงค์จะลดลงอย่างรวดเร็ว และบางครั้งก็พบว่าพฤติกรรมการตอบสนองที่พึงประสงค์นั้นหยุดลงส่วนผลวิธีการให้การเสริมแรงเป็นครั้งคราวตามเวลาที่กำหนดแน่นอนจะทำให้อัตราการเกิดพฤติกรรมเป้าหมาย หรือ พฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่างๆ มีความถี่สูงขึ้นและมีความถี่สูงขึ้นเมื่อใกล้ระยะที่จะได้รับการเสริมแรง แต่เมื่อระยะรับการให้การเสริมแรงพฤติกรรมเป้าหมายนั้นจะค่อยๆ ลดลงอย่างช้าๆ

3.2.2 งานวิจัยภายในประเทศ

ธนะ สันติสวัสดิ์ (2525 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการเสริมแรงพฤติกรรมที่ขัดกันเพื่อลดพฤติกรรมก่อกวนในห้องเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนดังพิรุฬห์ธรรม กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 14 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 6 กลุ่ม โดยกลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการเสริมแรงพฤติกรรมที่ขัดกันโดยการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการเสริมแรงพฤติกรรมที่ขัดกันโดยการเสริมแรงแบบเว้นระยะ ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรม

ก่อนนอนในห้องเรียนของนักเรียนลดลง หลังจากที่มีนักเรียนได้รับการเสริมแรงแบบเว้นระยะมีพฤติกรรมก่อนนอนในห้องเรียนลดลงมากกว่านักเรียนนักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงพฤติกรรมที่ชัดเจน โดยการเสริมแรงแบบต่อเนื่องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากเอกสารงานวิจัยทั้งต่างประเทศและภายในประเทศที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การเสริมแรงแบบเว้นระยะสามารถทำให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ

4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ

4.1.1 ความหมายของทัศนคติ

เมื่อพูดถึงความหมายของทัศนคติแล้วเราพบว่า คำว่าทัศนคติ หรือ Attitude นี้มีคำจำกัดความที่ต่างกันไปมากมายแล้วแต่ใครจะเป็นผู้เขียนหรือพูดถึง แม้แต่นักจิตวิทยาสังคมเองก็มิได้มีความเห็นพ้องกันในความหมายของทัศนคตินี้ (นวลศิริ เปาโรหิตย์. 2529 : 131)

ตัวอย่างเช่น

ออลพอร์ท (ล้วน สายยศ. 2517 : 118 ; อ้างอิงมาจาก Allport. 1935 : 810) ได้กล่าวถึงทัศนคติซึ่งเป็นความพร้อมของประสาทและจิตใจว่า ทัศนคติ หมายถึง สภาพของความพร้อมทางด้านจิตซึ่งเกิดจากประสบการณ์ สภาพความพร้อมนี้จะเป็นแรงที่จะกำหนดทิศทางของปฏิกิริยาของบุคคลที่จะมีต่อบุคคล สิ่งของหรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องซึ่งสอดคล้องกับ เชพเวอร์ (รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธ์. 2533 : 9 ; อ้างอิงมาจาก Shaver. 1977 : 769) ได้กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง สภาพความพร้อมของจิตใจและประสาท ซึ่งเกิดจากการได้รับประสบการณ์อันมีผลโดยตรงต่อการตอบสนองของบุคคลต่อสรรพสิ่งและสถานการณ์ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับบุคคลนั้น และนอกจากนี้ ส.วาสนา ประवालพฤษ์ (2524 : 1) ได้ให้ความหมายของทัศนคติไว้ว่า ทัศนคติหมายถึง ความพร้อมหรือความโน้มเอียงที่บุคคลจะแสดงปฏิกิริยาออกมาต่อสิ่งเร้าหนึ่งๆ อย่างค่อนข้างจะคงที่และการแสดงออกนี้จะไม่ปรากฏให้เห็นถ้าไม่มีสิ่งเร้าเกิดขึ้น

แมคโดนัลด์ (McDonald. 1959 : 564) ได้กล่าวถึง ทัศนคติซึ่งเป็นความโน้มเอียงของจิตใจไว้ว่า ทัศนคติหมายถึง ความโน้มเอียงของความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมทางหนึ่งทางใด ซึ่งสอดคล้องกับ นอร์ธ และ แชปแมน (ชูชีพ อ่อนโกลสูง. 2518 : 6 ; อ้างอิงมาจาก North & Chapman. 1973 : 464) ที่ได้กล่าวว่า หมายถึง แบบแผน หรือ กระสวนของพฤติกรรมความคาดหวัง หรือแนวโน้มของการตัดสินใจในสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมซึ่งได้รับอิทธิพลจากสังคม

นิวโคมป์ (รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธ์. 2533 : 10 ; อ้างอิงมาจาก Newcoomb. 1954 : 128) ได้กล่าวถึงทัศนคติซึ่งเป็นความรู้สึกหรืออารมณ์ไว้ว่า ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกเอน

เสียงของจิตใจที่มีต่อประสบการณ์ที่คนเราได้รับ อาจมากหรือน้อยก็ได้ ทักษคติแสดงออกได้ทางพฤติกรรม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ แสดงออกในลักษณะพึงพอใจ เห็นด้วยหรือชอบ ถ้าคนมีลักษณะต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่งทำให้เกิดความเบื่อหน่ายชักช้าอยากหนีให้ห่างจากสิ่งนั้น ลักษณะนี้ เรียกว่า ทักษคติเชิงนิเสธ หรือถ้าจะแบ่งให้ละเอียดก็น่าจะมีทักษะคติอีกแบบหนึ่ง คือ รู้สึกเฉย ๆ ไม่ถึงกับชอบ หรือเกลียดชัง เรียกว่า ทักษคติแบบกลาง ส่วนกมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2527 : 172) ได้ให้ความหมายเพิ่มเติมว่า ทักษคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่ได้จากการเรียนรู้และประสบการณ์แล้วแสดงสภาวะของร่างกายและจิตใจในด้านความพร้อมที่จะตอบสนองต่อบุคคลหรือสิ่งต่างๆ ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งใน 2-กล่าวคือ แสดงความพร้อมที่จะไปหาเมื่อเกิดความรู้สึกชอบ เรียกว่า ทักษคติที่ดีหรือทางบวก หรือ แสดงความพร้อมที่จะหลีกเลี่ยงเมื่อเกิดความรู้สึกไม่ชอบ เรียกว่า ทักษคติที่ไม่ดีหรือทางลบ นอกจากนี้ ไพศาล หวังพานิช (2523 : 146) และพวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2531 : 112) ได้ให้ความหมายสอดคล้องกันว่า ทักษคติ หมายถึง ความรู้สึกภายในของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ การเรียนรู้ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งต่างๆ ไปในทิศทางหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้

นอกจากนี้ยังมีความหมายของทักษะคติ ซึ่งเป็นสภาพทางจิตใจ เช่น ก่อ สวัสดิพานิช (สติชัย วงศ์สวรรค์. 2527 : 179 ; อ้างอิงมาจาก ก่อ สวัสดิพานิช. 2513) ได้กล่าวว่า ทักษคติ หมายถึง สภาพจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์ อันทำให้บุคคลมีท่าทีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ส่วน สุณีย์ ชีรดากร (2525 : 153) ได้ให้ความหมายทักษะคติไว้ว่า ทักษคติ หมายถึง สภาพจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์อันทำให้บุคคลที่มีท่าทีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะใดลักษณะหนึ่งอาจแสดงท่าทีออกมาในทางที่พอใจ เห็นด้วยหรือไม่พอใจ ไม่เห็นด้วย

จากความหมายดังกล่าวอาจจะสรุปได้ว่า ทักษคติ หมายถึง สภาพความพร้อมทางจิตใจและความรู้สึกนึกคิดของบุคคล ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียน ประสบการณ์ อันเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลมีแนวโน้มแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ในทิศทางบวกหรือลบก็ได้

4.1.2 องค์ประกอบทักษะคติ

เชพเวอร์ (Shaver. 1977 : 168-170) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะคติไว้ 3 ด้าน คือ

1. องค์ประกอบทางด้านความรู้ (Cognitive Component) หมายถึง การรับรู้ของบุคคลที่เกี่ยวกับวัตถุหรือเหตุการณ์ต่างๆ รวมทั้งด้านความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งเหล่านั้นด้วย

2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าที่เขารับรู้ อาจเป็นไปในทางดีหรือไม่ดี ถ้าบุคคลมีความรู้สึกไม่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งบุคคลก็จะไม่ชอบต่อสิ่งนั้น ถ้าบุคคลมีความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งใดก็จะเกิดความชอบต่อสิ่งนั้น

3. องค์ประกอบทางด้านแนวโน้มที่จะกระทำ (Behavioral Component) หมายถึง ความโน้มเอียงของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมได้สอดคล้องกับความรู้สึกของตนหรือไม่ยอมรับ ปฏิบัติ หรือไม่ปฏิบัติ

นอกจากนี้ซิมแบนโด และเอ็บบเซน (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. 2527 : 183-184 ; อ้างอิงมาจาก Simbando and Ebbesen. 1970) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า ถ้าอธิบายถึงทัศนคติอย่างลึกซึ้งละเอียดถี่ถ้วนแล้ว จะแบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ

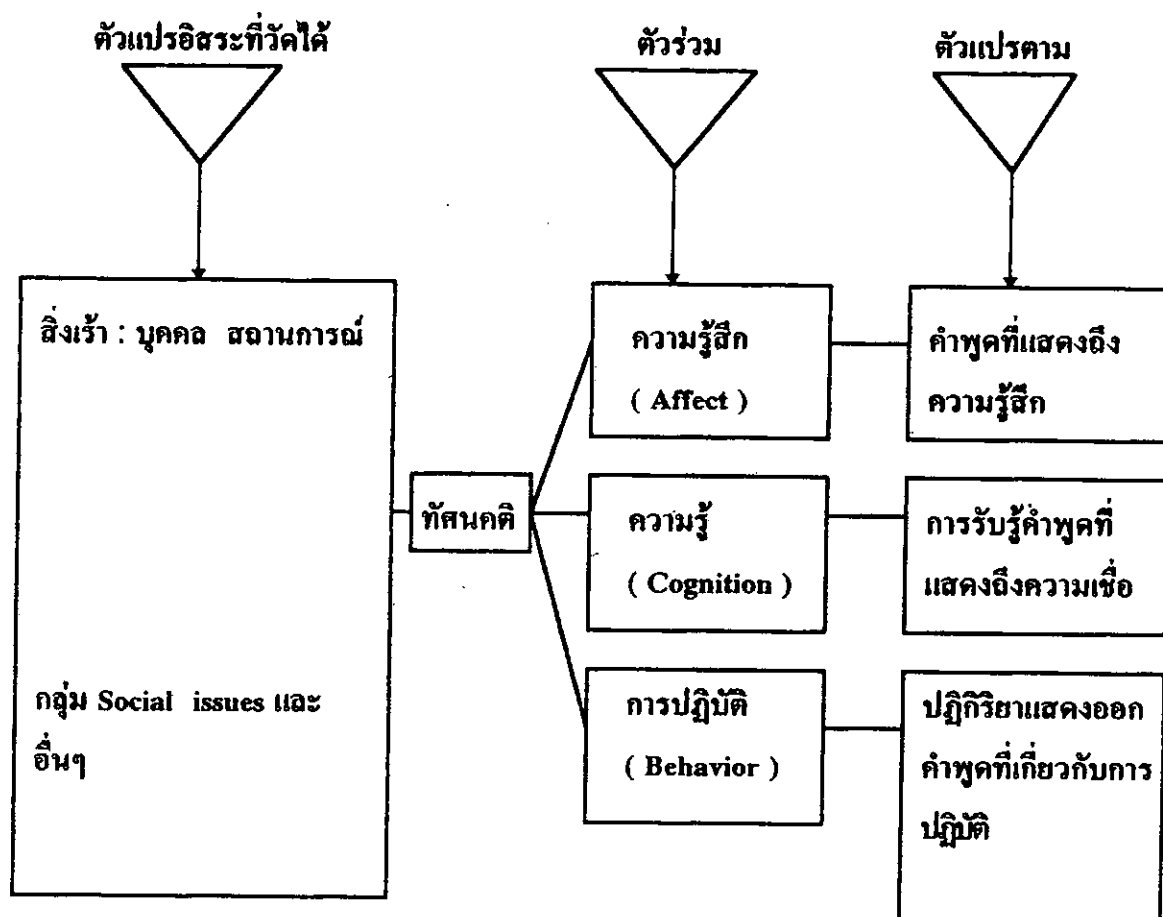
1. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึกรู้สึกหรือความคิด (The Cognitive Component) คือ การที่บุคคลมีความรู้สึกนึกคิดหรือมีทัศนคติ (Attitude) เกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ซึ่งอาจเป็นจริงหรือไม่เป็นจริง รวมทั้งความเชื่อต่างๆ ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เช่น นักเรียนได้รับข่าวว่าครูประจำชั้นคนใหม่มาดีใจมาก ฉะนั้นเมื่อเขาเห็นหน้าครูประจำชั้นครั้งแรกก็คิดในใจว่าครูคนนี้ดีใจดี ซึ่งอาจจะจริงตามคำเล่าลือ หรืออาจไม่จริงก็ได้

2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (The Affective Component) คือการที่บุคคลมีการประเมินค่า ประเมินความรู้สึก ความชอบหรือการตอบสนองทางอารมณ์ของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เช่น นักเรียนที่คิดว่าครูใจดี จะเริ่มมีความรู้สึกชอบครูก่อนที่จะแสดงความใจดี

3. องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม (The Behavioral Component) คือ การแสดงของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เช่น เด็กที่คิดว่าครูใจดี จึงเกิดความชอบและในที่สุดจะแสดงพฤติกรรมโดยการเข้าไปหาครูคนนั้นหรือยิ้มทักทาย หรือทำความเคารพอย่างนอบน้อม

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า องค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบทางด้านความรู้สึกรู้สึก องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก และองค์ประกอบทางด้านแนวโน้มที่จะกระทำ หรือด้านพฤติกรรมจะมีความสัมพันธ์กันหรือสอดคล้องกัน

ไทแรนดิส (ประพาเพ็ญ สุวรรณ. 2520 : 4; อ้างอิงมาจาก Triandis. 1971 : 3) ได้เสนอแผนภูมิองค์ประกอบของทัศนคติดังนี้

ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบของทัศนคติ

4.1.3 พัฒนาการของทัศนคติ

ปราณี รามสูต (2513 : 165 - 166) ได้กล่าวว่าทัศนคติมิใช่สิ่งติดตัวมาแต่กำเนิด หากแต่เกิดมาจากประสบการณ์ หรือการเรียนรู้สิ่งซึ่งมีอิทธิพลต่อการเกิดทัศนคติของบุคคลนั้น อาจจะเป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้ อาจจะเป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวบุคคลนั้น ลักษณะประจำตัว

ของคนๆ นั้น หรืออาจเป็นสิ่งที่อยู่ห่างไกลตัวออกไปก็ได้ อาจสรุปเป็นข้อๆ ได้ว่า ทักษะคติของบุคคลเกิดจากสิ่งต่อไปนี้คือ

1. ประสบการณ์ครั้งแรกๆ ในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
2. วัฒนธรรมภายในสังคม เช่น ความเชื่อทางศาสนา การให้คุณค่าต่อสิ่งต่างๆ แนวคิด หรือหลักในการดำรงชีวิตของสังคมนั้นๆ
3. รับการถ่ายทอดมาจากบุคคลอื่น หรือจากสังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่
4. การรับรู้จากสื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์
5. ลักษณะส่วนตัวหรือบุคลิกภาพของบุคคลนั้น เช่น ถ้าเป็นคนที่คล้อยตาม

คนอื่นโดยง่าย ไม่เป็นตัวของตัวเอง สิ่งแวดล้อมก็ย่อมมีอิทธิพลต่อทักษะคติของเขามาก แต่ถ้าเป็นตัวของตัวเองมาก สิ่งแวดล้อมก็มีอิทธิพลต่อทักษะคติของเขาน้อย คือ ทักษะคติของเขามักโน้มเอียงไปตามความคิดเห็นดั้งเดิมของตัวเอง หรือถ้าเป็นคนมองโลกในแง่ดี ชอบผูกไมตรีกับคนทั่วไปอยู่แล้ว ก็มักจะมีทักษะคติในทางที่ดีกับเพื่อนหรือกับบุคคลที่ตนเกี่ยวข้อง

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ทักษะคติของบุคคลนั้นเกิดจากการอบรมเลี้ยงดู การศึกษาเล่าเรียน ประสบการณ์ในครั้งแรกๆ ของแต่ละคน วัฒนธรรมภายในของสังคมที่แตกต่างกัน จึงมีผลทำให้ได้รับการถ่ายทอดจากสังคมหรือบุคคลที่ต่างกัน ตลอดจนลักษณะบุคลิกภาพส่วนตัวของบุคคลและการรับรู้จากสื่อมวลชนต่างๆ ล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลต่อการเกิดทักษะคติและการเปลี่ยนแปลงทักษะคติของบุคคลเป็นอย่างมากทีเดียว

4.1.4 ประโยชน์ของการวัดทักษะคติ

นักจิตวิทยาสังคมในปัจจุบันวัดทักษะคติเพื่อจุดประสงค์ในการตั้งคำถามและทดสอบคำทำนายหรือที่เรียกว่า สมมติฐาน การวัดทักษะคติของบุคคลต่อสิ่งต่างๆ นอกจากจะเป็นประโยชน์แก่นักวิชาการแล้ว ยังเป็นประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติงานด้านสังคมอีกด้วย (งามดา วณิชานนท์, 2535 : 216) และได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึง ประโยชน์หลายประการของการวัดทักษะคติ ดังเช่น ดวงเดือน พันธุมนาวิน (งามดา วณิชานนท์, 2535 : 216 - 219 ; อ้างอิงมาจาก ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2524 ก.) ดังต่อไปนี้

1. วัดทักษะคติเพื่อทำนายพฤติกรรม เนื่องจากทักษะคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลย่อมเป็นเครื่องแสดงว่า เขามีความรู้ทางด้านที่ดี หรือไม่ดีเกี่ยวกับสิ่งนั้นมากน้อยเพียงใดและเขามีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้นเพียงใด ทักษะคติของบุคคลต่อสิ่งนั้นจึงเป็นเครื่องทำนายว่า บุคคลหนึ่งจะมีการกระทำต่อสิ่งนั้นไปในทำนองใดด้วย ฉะนั้นการทราบทักษะคติของบุคคลย่อมช่วยให้สามารถทราบการกระทำของบุคคลได้ แม้จะไม่ถูกเสมอไปก็ตาม การวัดทักษะคติที่ไม่เหมาะสมต่อพฤติกรรมที่น่าปรารถนาเหล่านั้น เพื่อจะได้หาทางดำเนินการให้ความรู้ในทางที่ถูก

ต้องเพิ่มเติม เพื่อก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อพฤติกรรมในทางที่เหมาะสม อันมีผลต่อเนื่องถึงการกระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมด้วย

2. ทัศนคติเพื่อหาทางป้องกัน ในสังคมประชาธิปไตยนั้นการที่บุคคลจะมีทัศนคติต่อสิ่งใด อย่างไรนั้นเป็นสิทธิของเขา แต่การที่คนเราจะอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขในสังคมได้นั้น พลเมืองต้องมีทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ หลายประการคล้ายคลึงกัน ซึ่งจะเป็นทางให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันและไม่เกิดความแตกแยกขึ้นในสังคม เช่น ผู้เป็นครูต้องมีทัศนคติที่ดี (คือไม่ชอบ) ต่อการเป็นครูแล้ว อาจทำให้เกิดความเสียหายแก่จิตใจและพฤติกรรมของนักเรียน และอาจมีผลเสียสืบเนื่องถึงสถาบันการศึกษาของประเทศชาติได้ ฉะนั้น เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดปัญหาขึ้นได้ภายหลังจึงควรทัศนคติต่ออาชีพครูของผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครูเท่านั้น เป็นต้น

3. ทัศนคติเพื่อหาทางแก้ไข ดังได้กล่าวมาแล้วว่า ในสังคมประชาธิปไตยนั้นประชาชนสามารถที่จะมีทัศนคติต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งแตกต่างกันไปได้มาก แต่ในบางเรื่องก็จำเป็นต้องมีความคิดเห็นและทัศนคติที่สอดคล้องกัน เพื่อที่ประชาชนจะได้มีการกระทำที่พร้อมเพรียงกัน การมีทัศนคติที่ไม่สอดคล้องกับนโยบายของชาติ ซึ่งต้องการความร่วมมือจากประชาชน อาจทำให้เกิดความเสียหายได้ ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของนักปฏิบัติงานหรือเจ้าหน้าที่ที่จะต้องหาทางปรับเปลี่ยนทัศนคติและหาทางปลูกฝังทัศนคติที่ดีของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น

4. ทัศนคติเพื่อให้เข้าใจสาเหตุและผล ทัศนคติต่อสิ่งต่างๆ นั้นเปรียบเสมือนสาเหตุภายในตัวบุคคลซึ่งมีกำลังผลักดันให้เขากระทำไปได้ต่างๆ กัน สาเหตุภายในหรือทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งของบุคคลนี้ อาจได้ผลกระทบมาจากสาเหตุภายนอกด้วยส่วนหนึ่ง และทัศนคติของบุคคลอาจจะเป็นเครื่องกรองหรือเครื่องหักเหอิทธิพลของสาเหตุภายนอกที่มีต่อการกระทำต่างๆ ของบุคคลให้ชัดเจน บางกรณีอาจจำเป็นต้องวัดทัศนคติต่างๆ ของบุคคลที่มีต่อสาเหตุภายนอกนั้นด้วย

ดังนั้นอาจสรุปได้ว่า ถ้าเราทราบทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ก็สามารถทำนายพฤติกรรมของบุคคลนั้นๆ ได้ สามารถหาแนวทางป้องกันและแก้ไข ตลอดจนการเข้าใจสาเหตุและผลของพฤติกรรมของบุคคลได้

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ

4.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

มอริส (ศิริรัตน์ ภูสกลเจริญศักดิ์. 2529 : 40 ; อ้างอิงมาจาก Morris. 1961 : 23) ศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะได้คะแนนนิสัยในการเรียน และทัศนคติในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 7 จำนวน 144 คน เกรด 8 จำนวน 130 คน และเกรด 9 จำนวน 97 คน โดยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสำรวจ

นิสัยในการเรียนและทัศนคติในการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซีแมนติก (Sementic Differential Instrument) มีบทบาทในการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน้อย

เบลคโซ (Bledsoe. 1971 : 121 - 122) ได้ศึกษาทัศนคติของนักเรียนโดยวิธีสังเกตครูที่สอนในชั้นเรียน และให้คะแนนการสังเกต กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 4,368 คน แยกเป็นกลุ่มตามระดับความสามารถทางการเรียน พบว่า นักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนต่างกัน มีทัศนคติต่อครูต่างกัน กลุ่มที่มีความสามารถทางการเรียนสูง มีทัศนคติที่ดีกว่ากลุ่มที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำ

คอยโว (Koivo. 1983 : 2624 - A) ศึกษาความสัมพันธ์ด้านการรับรู้ของนักเรียนในเรื่องนิสัยและทัศนคติในการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลปรากฏว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีคะแนนนิสัยและทัศนคติในการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

4.2.2 การวิจัยในประเทศ

นภาพร เมฆรักษาวนิช (2515 : 66 - 67) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยในการเรียน ทัศนคติในการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนรัฐบาล จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสำรวจนิสัยและทัศนคติในการเรียน นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีนิสัยและทัศนคติในการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

เสาวนีย์ ศศิวิมล (2528 : 116) ซึ่งศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษและทัศนคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา จำนวน 606 คน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อวิชาภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิชชุดา เดียวกุล (2528 : 2) ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมแนะแนวกลุ่มค่อนิสัยในการเรียนและทัศนคติทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 135 คน จากโรงเรียนวัดนวลนรดิศ แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน และกลุ่มควบคุม 2 ห้องเรียน ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวกลุ่มค่อนิสัยในการเรียนและทัศนคติทางการเรียนดีกว่ากลุ่มควบคุมทั้งสอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุปรียา อันทิวโรทัย (2529 : 66 - 71) ศึกษาการใช้แม่แบบในการพัฒนาพฤติกรรม การเรียน และทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม กรุงเทพมหานคร มีการศึกษา 2528 จำนวน 36 คน ผลการศึกษาพบว่าความแตกต่างของพฤติกรรมการเรียนและทัศนคติในการเรียนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองแตกต่าง

กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการเรียนและทัศนคติในการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมหลังการทดลองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ศิริรัตน์ ภู่สกลเจริญศักดิ์ (2529 : 63) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ตามทฤษฎีของโรเจอร์ ที่มีต่อทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนปทุมคงคา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 16 คน โดยแบ่งเป็น กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม กลุ่มควบคุมได้รับข้อเสนอแนะ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองมีทัศนคติในการเรียนดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

พันธ์ศรี สิทธิชัย (2530 : 60 - 61) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และทัศนคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 60 คน ด้วยวิธีสอนโดยใช้เพลง ประกอบกับวิธีสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างด้านผลสัมฤทธิ์และทัศนคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนทั้งสองกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนทั้งต่างประเทศและในประเทศ สรุปได้ว่า พฤติกรรมการเรียนหรือความสามารถในการเรียนและทัศนคติมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง และเทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านและทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี - นาฏศิลป์

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

5.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

ความหมายของดนตรี-นาฏศิลป์

นาฏศิลป์ หมายถึง ศิลปะการฟ้อนรำ หรือความรู้ที่เป็นแบบแผนของการฟ้อนรำ เป็นสิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นด้วยความปรารถนาใจ (พาณี สีสวย. 2526:7)

นาฏศิลป์ หมายถึง ศิลปะการละครและการฟ้อนรำ (เต็มสิริ บุญขวิงห์ และเจือ สตะเวทิน. 2526 : 96)

นาฏศิลป์ เป็นคำนาม นาฏ แปลว่า นางละคร นางฟ้อนรำ ศิลปะ แปลว่า ฝีมือ ซึ่งเกิดจากความเชี่ยวชาญ จัดเจนของมนุษย์ และเมื่อรวมเข้าด้วยกันเป็นนาฏศิลป์ แปลว่า ศิลปะในการละคร (สมถวิล วิเศษสมบัติ. 2535 : 111)

นาฏศิลป์ กล่าวอย่างกว้าง ๆ มีอยู่ 2 ชนิด คือ การแสดงเรื่อง เช่น ละคร ชนิดหนึ่ง และการแสดงบทเพื่อนำ หรือที่เรียกว่า ระบำ อีกชนิดหนึ่ง (หลวงวิจิตรวาทการ. 2519 : 29)

เรื่องลักษณะของนาฏศิลป์ไทยนั้น เต็มสิริ บุญสิงห์ และเจือ สตะเวทิน ให้ความเห็นว่า " นาฏศิลป์ไทยมีลักษณะเฉพาะตัวและมีความเป็นไทยในตัวเอง ไม่ซ้ำหรือเหมือนของชาติอื่น นับได้ว่าเป็นสมบัติอันเป็นวัฒนธรรมของชาติที่น่าภาคภูมิใจยิ่ง " (เต็มสิริ บุญสิงห์ และเจือ สตะเวทิน. 2526:96)

ส่วน สมถวิล วิเศษสมบัติ กล่าวว่าลักษณะของนาฏศิลป์ไทยมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

1. นาฏศิลป์ไทยจะต้องมีทำนองอ่อนช้อย งดงาม และแสดงอารมณ์ตามลักษณะที่แท้จริง
2. จะต้องมีคนตรีประกอบ คนตรีนี้จะแทรกอารมณ์หรือรำกับเพลงที่มีแต่ทำนองก็ได้
3. คำร้องหรือเนื้อร้อง จะต้องเป็นคำประพันธ์ ส่วนมากจะเป็นกลอนแปด
4. เครื่องแต่งกาย จะแตกต่างกับชาติอื่นๆ มีแบบอย่างของตนเองโดยเฉพาะ ขนาดยืดหยุ่นได้ตามความสมควร เพราะการสวมจะใช้ตรึงด้วยด้ายแทนการเย็บสำเร็จรูป (สมถวิล วิเศษสมบัติ. 2525 : 112)

ดนตรี หมายถึง ลำดับเสียงอันไพเราะ

คำว่า ดนตรี-นาฏศิลป์ มักจะควบคู่กันอยู่เสมอ เนื่องจากกิจกรรมดนตรีและกิจกรรมนาฏศิลป์เป็นศิลปะในการถ่ายทอดความรู้สึกไปยังผู้ฟังและผู้ชม เพื่อให้เกิดอารมณ์คล้ายตาม กิจกรรมดนตรี-นาฏศิลป์สามารถแสดงควบคู่กันได้อย่างผสมผสานกลมกลืน มีธรรมชาติของกิจกรรมที่คล้ายคลึงกัน (กองวิชาการ. 2536 : 8)

หลักสูตรประถมศึกษาเป็นหลักสูตรที่เน้นให้มีการเรียนการสอนในรูปแบบของทักษะกระบวนการ ซึ่งเป็นกระบวนการที่จะสร้างเสริมให้คนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นและเป็นคนที่ดีของสังคมและประเทศชาติ หลักสูตรนี้จึงเป็นการสร้างค่านิยมที่ดีให้แก่ผู้เรียนโดยการจัดเนื้อหาสาระให้มีลักษณะเป็นมวลประสบการณ์ตามลักษณะของเนื้อหาที่มีความคล้ายคลึงกัน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ประกอบด้วย ภาษาไทย และคณิตศาสตร์

กลุ่มที่ 2 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตด้วย กระบวนการแก้ปัญหาชีวิตและสังคม กล่าวถึงปัญหาและความต้องการของมนุษย์ในด้านต่างๆ เพื่อการดำรงอยู่และการดำเนินชีวิตที่ดี

กลุ่มที่ 3 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยว่าด้วย กิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาและการสร้างนิสัย ประกอบด้วย 5 วิชา คือ จริยศึกษา ศิลปศึกษา ดนตรี-นาฏศิลป์ พลศึกษา และกิจกรรมสร้างนิสัย

กลุ่มที่ 4 กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพว่าด้วย ประสบการณ์ทั่วไปในการทำงานและความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ

กลุ่มที่ 5 กลุ่มประสบการณ์พิเศษ ว่าด้วยภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและวิชาชีพที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิต เพื่อให้โรงเรียนเลือกสอนอย่างใดอย่างหนึ่งในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 (กรมวิชาการ. 2522 : 101)

หลักสูตร วิชาดนตรีนาฏศิลป์ จัดอยู่ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ซึ่งประกอบด้วย วิชา จริยศึกษา ศิลปศึกษา ดนตรี-นาฏศิลป์ พลศึกษาและกิจกรรมสร้างนิสัย กลุ่มประสบการณ์นี้ประกอบด้วยกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาและสร้างนิสัยให้เป็นผู้มีคุณธรรม รู้จักแสดงออกด้านความงามสร้างเสริมสุขภาพให้สมบูรณ์ สามารถดำรงชีวิตพัฒนาสังคมให้สงบสุขและเจริญก้าวหน้า

โครงสร้างของวิชาดนตรี - นาฏศิลป์

ดนตรี - นาฏศิลป์ เป็นวิชาที่มุ่งพัฒนาหรือปลูกฝังลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ เพื่อความเจริญของงานส่วนตนและความสงบสุขของคน

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดจุดประสงค์เฉพาะของวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ดังนี้

1. ให้รู้จักคุณค่าของประสบการณ์ทางดนตรี - นาฏศิลป์ ตลอดจนมีความสนุกสนานเพลิดเพลิน
2. ให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับดนตรี - นาฏศิลป์
3. ให้มีโอกาพัฒนาตนเองและมีส่วนร่วมในกิจกรรมดนตรี - นาฏศิลป์ ตามความถนัดและความสนใจของคน
4. ให้แสดงออกทางความคิดและจินตนาการของคน
5. ให้รู้จักดนตรี - นาฏศิลป์ของไทยและชาติอื่น
6. ให้นำประสบการณ์ทางดนตรี - นาฏศิลป์ไปช่วยส่งเสริมและปรับปรุงบุคลิกภาพของคน(กระทรวงศึกษาธิการ. 2521 : 8)

ดนตรีและนาฏศิลป์เป็นกิจกรรมซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดความเบิกบานใจในการแสดงออก การจัดการเรียนการสอนจะต้องนำกิจกรรมที่มีอยู่ 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมเน้นจังหวะ กิจกรรมเน้นการฟังและการร้องเพลง กิจกรรมนาฏศิลป์มาสอนให้สัมพันธ์กัน เช่น ให้ร้องเพลง ก่อนที่

เด็กจะร้องเพลงก็ให้ฟังเพลงเสียก่อน ในระหว่างฟังเพลงก็ให้เด็กเกาะจังหวะประกอบเพื่อให้เกิดความเข้าใจในจังหวะอันเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยกำหนดการร้องเพลงให้ช้าเร็ว ตามทำนองและจังหวะ แล้วจึงร้องเพลงและทำจังหวะไปพร้อม ๆ กัน การทำท่าทางประกอบเพลงหรือจังหวะมีความสำคัญกับเด็กมากเพราะเด็กจะได้มีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกาย ทำท่าทางอันเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่สำคัญของเด็ก ซึ่งจะช่วยให้เด็กได้เกิดความเบิกบานใจในการแสดงออกและยังช่วยการพัฒนาร่างกายของเด็กได้เป็นอย่างดี แต่จะเน้นกิจกรรมข้อใดมากน้อยเพียงไรขึ้นอยู่กับเรื่องที่เรียนว่าจะเน้นกิจกรรมใด (กระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 5 - 7)

ความสำคัญของการสอนดนตรี-นาฏศิลป์ในโรงเรียน

การสอนดนตรี-นาฏศิลป์ในโรงเรียนเพื่อต้องการส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลินและเป็นการเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีให้แก่เด็ก ดังจะเห็นได้ว่าดนตรี-นาฏศิลป์ช่วยในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ คือ

1. พัฒนาศักยภาพ การได้มีโอกาสแสดงออกด้านความสนุกสนานอย่างสม่ำเสมอ และมีความเชื่อมั่นในการแสดงออก
2. พัฒนาอารมณ์ การแสดงออกด้วยการร้องรำทำเพลงทำจังหวะอย่างมีขอบเขตที่เหมาะสมและทำโดยสม่ำเสมอจะช่วยให้เด็กเป็นคนร่าเริงและเปิดเผย
3. พัฒนาสังคมเมื่อได้มีโอกาสแสดงออกร่วมกันกับคนอื่นในทางดนตรี-นาฏศิลป์
4. พัฒนาเจตคติ ถ้าในการสอนดนตรี-นาฏศิลป์เป็นไปได้อย่างถูกต้อง สามารถพัฒนาเจตคติ ความคิด เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของเด็กได้มาก (กรมวิชาการ. 2522 : 84-85)

หลักสูตรประถมศึกษา 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ต้องการให้เด็กมีโอกาสแสดงออกและมีส่วนร่วมในกิจกรรมให้มากและในเวลาเดียวกันก็สร้างเสริมความรู้และทักษะพื้นฐานทางดนตรี-นาฏศิลป์ จึงควรสอนด้วยการปฏิบัติจริงให้มาก การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรี-นาฏศิลป์ ควรยึดแนวปฏิบัติดังนี้

1. การสาธิตควรใช้กิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ หรือแบบแผน เช่น
 - 1.1 การทำจังหวะที่กำหนดให้
 - 1.2 การใช้เสียงร้องเพลงที่ถูกต้อง
 - 1.3 การใช้อุปกรณ์เครื่องเคาะจังหวะต่าง ๆ

ในการสาธิตอาจใช้วิธีการดังนี้

1. ครูสาธิตซ้ำ ๆ ทีละวรรค ละตอน หรือทีละทำนอง
2. สาธิตทีละตัวและง่าย

3. พยายามสาธิตของยากให้ดูเป็นง่ายเพื่อให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก

2. การปฏิบัติจริง คนตรี-นาฏศิลป์ เป็นแขนงกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยซึ่งเน้นเกี่ยวกับกิจกรรม ฉะนั้น จึงต้องปฏิบัติจริงให้มากจึงจะเกิดพฤติกรรมต่าง ๆ กับเด็กได้ การฝึกปฏิบัติจริงนั้นเพื่อให้เกิดผลคือ

2.1 การฝึกร้องเพลงและการเคลื่อนไหวที่ถูกต้อง

2.2 การฝึกจังหวะต่าง ๆ

2.3 การฝึกมารยาทในการฟัง

2.4 การฝึกเกี่ยวกับนาฏศิลป์

3. การทำงานเป็นกลุ่ม ส่วนใหญ่จะเป็นการฝึกปฏิบัติแต่เน้นการปฏิบัติเป็นกลุ่มย่อย แต่ละกลุ่มย่อยหรือการสัมพันธ์กันของกลุ่มย่อย เช่น

3.1 กลุ่มทำจังหวะ

3.2 กลุ่มร้องเพลง

3.3 กลุ่มทำท่าทางประกอบ

ทิศนา แชนมณี ได้เสนอแนวทางในการสอนคนตรี-นาฏศิลป์ไว้ดังนี้

1. ครูควรเน้นหนักในแง่ความเข้าใจศิลปการคนตรี-นาฏศิลป์ อันเป็นวัฒนธรรมของชาติสืบต่อไป มิได้มุ่งให้เป็นถึงขั้นศิลปิน

2. ในการสอน ครูควรเน้นให้นักเรียนได้เกิดความสุขสนทนันทะเลิลและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันให้มากที่สุด

3. ถ้าเป็นไปได้ครูควรจัดชุมนุมคนตรี-นาฏศิลป์ขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทางด้านนี้

4. ครูควรปลูกฝังคุณสมบัติต่าง ๆ ให้นักเรียนด้วย เช่น การยอมรับความสามารถของผู้อื่น การแสดงออก การปรับปรุงอารมณ์และบุคลิกภาพของตน เป็นต้น (ทิศนา แชนมณี. 2526 : 113 - 115)

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาคนตรี-นาฏศิลป์

วิญญู ทรัพย์ประภา ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 วิชาคนตรีและนาฏศิลป์ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 210 คนและครูผู้สอนคนตรี-นาฏศิลป์จำนวน 210 คน ผลของการศึกษาพบว่า

ในด้านความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนคนตรีและนาฏศิลป์เกี่ยวกับการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 วิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครมีดังนี้

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนคนตรีและนาฏศิลป์มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อยทุกเรื่องกล่าวคือในเรื่องการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การปรับแผนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น การจัดทำกำหนดการสอนและการจัดทำตารางสอน

2. การจัดปัจจัย และสภาพต่าง ๆ ภายนอกโรงเรียน เพื่อการใช้หลักสูตรผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนครูผู้สอนคนตรีและนาฏศิลป์มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อยในด้านอาคารสถานที่ ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนคนตรีและนาฏศิลป์มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อยในด้านสื่อการเรียนการสอนและความสัมพันธ์กับชุมชน สำหรับด้านวิชาการผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย ส่วนครูผู้สอนคนตรีและนาฏศิลป์ มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุด

3. การสอนของครู ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนคนตรีและนาฏศิลป์มีความคิดเห็นว่าเป็นเรื่องเตรียมตัวของครูผู้สอนก่อนการสอนกิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลมีการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก แต่มีความคิดเห็นว่าเป็นเรื่องวิธีสอนมีการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย สำหรับเรื่องกิจกรรมเสริมหลักสูตรผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก แต่ครูผู้สอนคนตรีและนาฏศิลป์มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย

วิภาวดี ขงเจริญ ได้ศึกษาปัญหาการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนราษฎร์ในเขตการศึกษา 1 โดยใช้แบบสอบถามกับตัวอย่างประชากร 336 คน ซึ่งเป็นผู้บริหาร 160 คน และครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 176 คน ผลของการศึกษาในด้านการเรียนการสอนคนตรีและนาฏศิลป์ พบว่า

ผู้บริหารเห็นการสอนคนตรีและนาฏศิลป์มีปัญหาในเรื่องการจัดหาหรือผลิตสื่อการเรียนจากเศษวัสดุในท้องถิ่นที่เหมาะสมตามเนื้อหาสอดคล้องตามจุดประสงค์ การใช้เทปเครื่องดนตรี รูปภาพ แผนภูมิ ฯลฯ ประกอบการสอนหรือสาธิตของครูในระดับปานกลางในเรื่องการสอนให้ครบตามแผนการสอนภายในเวลาที่กำหนดให้ (วิภาวดี ขงเจริญ. 2525 : 111)

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ซึ่งอยู่ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย มีความสำคัญต่อบุคคลิกภาพ เจตคติของนักเรียน แต่การเรียนการสอนยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งส่วนหนึ่งน่าจะเกิดจากความสามารถในการร่ำและทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุวรรณาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2540 ที่มีทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 และมีความสามารถในการร่ำรำ จำนวน 16 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุวรรณาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2540 ที่มีทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 และมีความสามารถในการร่ำรำ จำนวน 16 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร โดยมีขั้นตอน ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 120 คน ทำแบบสอบถามทัศนคติ ที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

2.2 ผู้วิจัยตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำคะแนนของนักเรียนทุกคนมาเรียงลำดับจากสูงลงมาต่ำ และคัดเลือกเฉพาะผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 จำนวน 30 คน

2.3 ผู้วิจัยนำนักเรียน จำนวน 30 คน จากข้อ 2.2 มาทดสอบความสามารถในการรำเรียงคะแนนจากสูงลงมาต่ำ แล้วคัดนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุด จำนวน 20 คน

2.4 ผู้วิจัยสอบถามความสนใจนักเรียน จากข้อ 2.3 จำนวน 20 คน นักเรียนสนใจทุกคน จึงทำการสุ่มอย่างง่าย เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 16 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง
2. โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมการเสริมและแบบเว้นระยะ
3. แบบบันทึกความสามารถในการรำ
4. แบบสอบถามวัดทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

1.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยและโปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

1.2 สร้างโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1.3 นำโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องไปหาความเที่ยงเชิงประจักษ์ โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ได้แก่ ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่าง วัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการ ตลอดจนนิยามศัพท์เฉพาะก่อนนำไปทดลอง

1.4 นำโปรแกรมที่แก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 คน โรงเรียนวัดสุวรรณาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร เพื่อดูความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ และวิธีดำเนินการตลอดทั้งเวลาที่ใช้ในการทดลอง

1.5 นำโปรแกรมที่ได้ทดลองใช้แล้ว มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

สำหรับโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง รวม 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ในวันจันทร์และวันพุธ ตั้งแต่เวลา 15.40 - 16.30 น. ตั้งแต่วันที่ 7 กรกฎาคม 2540 ถึง 13 สิงหาคม 2540

2. โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ

2.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยและโปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ

2.2 สร้างโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

2.3 นำโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะไปหาความเที่ยงเชิงประจักษ์ โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ชุดเดิม ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์วิธีการ ตลอดจนนิยามศัพท์เฉพาะก่อนนำไปใช้ในการวิจัย

2.4 นำโปรแกรมที่สร้างขึ้นมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 คน โรง

เรียนวัดสุวรณาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร เพื่อดูความเหมาะสมของวัดอุประสงค์ และวิธีดำเนินการตลอดทั้งเวลาที่ใช้ในการทดลอง

2.5 นำโปรแกรมที่ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้ในการวิจัย

สำหรับโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมกับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ ละ 2 ครั้ง รวม 12 ครั้งๆ ละ 50 นาที ในวันอังคารและวันพฤหัสบดี ตั้งแต่เวลา 15.40 - 16.30 น. ตั้งแต่วันที่ 8 กรกฎาคม 2540 ถึง 15 สิงหาคม 2540

3. แบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

3.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยและโปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ

3.2 ให้นิยามศัพท์เฉพาะของทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

3.3 สร้างแบบสอบถามวัดทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ โดยปรับปรุงและดัดแปลงจากแบบสอบถามทัศนคติต่อนาฏศิลป์ไทยของ สมชาย พูลพิพัฒน์ (2529:8-9) โดยการปรับปรุงภาษาให้เหมาะสมกับวัยและสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

3.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ชูลเคิม ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์โดยให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดยางสุทธาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด จัดเรียงคะแนนจากสูงลงมาต่ำ หลังจากนั้นนำมาหาค่าจำแนกเป็นรายชื่อ โดยใช้ t-test เทคนิค 33% กลุ่มสูง 33% กลุ่มต่ำและพิจารณาเลือกเฉพาะชื่อที่มีค่า T ตั้งแต่ 1.96 ขึ้นไป จำนวนทั้งหมด 30 ชื่อ

3.6 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้เท่ากับ 0.87

ลักษณะและวิธีการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยให้ตอบว่า เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตัวอย่างแบบสอบถาม

แบบสอบถาม

ทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องใดช่องหนึ่งที่เห็นว่าตรงกับความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่เป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด คำตอบที่ได้จะไม่กระทบกระเทือนต่อผลการเรียนของนักเรียน

1. แบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

ตัวอย่างแบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์แบ่งออก 3 ด้าน คือ ด้านความรู้สึก ด้านความคิด และด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม

ตัวอย่างแบบสอบถามด้านความคิด

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
0	วิชาดนตรี-นาฏศิลป์เป็นวิชาที่					
00	ล้ำสมัย เขาไม่ควรสอน					
000	ข้าพเจ้าคิดว่านาฏศิลป์ไทยควรอนุรักษ์ไว้					
	ข้าพเจ้าคิดว่าเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์แล้วบุคลิกภาพจะดีขึ้น					

ตัวอย่างแบบสอบถามด้านความรู้สึก

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	ข้าพเจ้ารู้สึกทว่าวิชาดนตรี-นาฏศิลป์					
00	ยุ่งยากซับซ้อน					
00	ข้าพเจ้ารู้สึกดีใจเมื่อถึงชั่วโมง					
	วิชาดนตรี -นาฏศิลป์					
000	ข้าพเจ้ารู้สึกทว่าวิชาดนตรี-นาฏศิลป์					
	ไม่มีประโยชน์					

ตัวอย่างแบบสอบถามด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม

ข้อ	ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นานครั้ง	น้อยครั้ง ที่สุด
0	ระหว่างนาฏศิลป์กับการแสดง					
	คอนเสิร์ตข้าพเจ้าเลือกชม					
	การแสดงนาฏศิลป์ไทย					
00	ข้าพเจ้ารู้สึกสนุกสนานเมื่อ					
	เรียนวิชานาฏศิลป์					
000	วิชานาฏศิลป์เป็นวิชาที่น่าหมี					
	เรียนมากที่สุด					

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ข้อความเชิงนิมานหรือทางบวก

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

ข้อความเชิงนิเสธหรือทางลบ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน

4. แบบบันทึกความสามารถในการร่ำ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการร่ำจากตำราคนตรี-นาฏศิลป์
2. สร้างแบบบันทึกความสามารถในการร่ำให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ
3. นำแบบบันทึกความสามารถในการร่ำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ชุดเดิม ตรวจสอบความสอดคล้องกับเนื้อหา จุดประสงค์
4. นำแบบบันทึกความสามารถในการร่ำที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุวรรณาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร เพื่อหาดัชนีความเชื่อมั่นในการสังเกตได้เท่ากับ .93

ตัวอย่างแบบบันทึกความสามารถในการรำ

ชื่อ.....ชั้น.....

คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตทำเครื่องหมาย / ลงในช่องหลังรายการต่อไปนี้

ชื่อเพลง.....

ข้อ	เนื้อเพลง	ทำรำสัมพันธ์กับจังหวะ และเนื้อเพลง	ลีลาความ สวยงาม	รวม
1	ทำออก 1			
2	ทำออก 2			
3	สร้อยแสงแดง			
4	พระพาย			
	รวม			

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ทำรำสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง

ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	5	คะแนน
ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะแต่ไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	4	คะแนน
ทำรำถูกต้องแต่ไม่สัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	3	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับจังหวะแต่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	2	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลงแต่สัมพันธ์กับจังหวะ	ให้	1	คะแนน

ลีลาความสวยงาม

รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามมาก	ให้	4	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามปานกลาง	ให้	3	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อย	ให้	2	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ขั้นตอนในการสังเกต

1. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยศึกษาและทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ และแบบบันทึกความสามารถในการทำให้เข้าใจตรงกัน เพื่อสามารถบันทึกการสังเกตได้อย่างถูกต้อง
2. การสังเกตในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดเนื้อเพลงและทำรำนให้นักเรียนแสดงท่าประกอบตามแบบบันทึกความสามารถในการรำ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย สังเกตความสามารถในด้านการรำของนักเรียน ตามเนื้อเพลงที่กำหนดก่อนและหลังการทดลอง

ดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต

การสังเกตในครั้งนี้เป็นการสังเกตลักษณะการแสดงออกของนักเรียนในการนำทำรำนาฏศิลป์ไทยมาประกอบเพลงความสามารถในด้านการรำตามเพลงที่กำหนด หาค่าความเชื่อมั่นของการสังเกตโดยใช้วิธี The Spearman Rank Correlation Coefficient (นิภา ศรีไพโรจน์. 2533 : 200-201) ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$\rho = 1 - \left[\frac{6 \sum d^2}{N(N^2 - 1)} \right]$$

การเตรียมการก่อนการทดลอง

1. เตรียมผู้สังเกต

- 1.1 เลือกผู้ช่วยวิจัย 1 คน เพื่อช่วยสังเกต โดยกำหนดให้ผู้ช่วยวิจัยในครั้งนี้เป็นครูที่สอนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์
- 1.2 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยศึกษาทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะของความสามารถในการรำให้เข้าใจตรงกัน เพื่อสามารถใช้บันทึกความสามารถการรำได้ถูกต้อง

1.3 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ฝึกสังเกตและบันทึกความสามารถในการรำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2540 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างตามเพลงที่กำหนด 2 เพลง เพื่อหาค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต

5. แบบแผนการทดลอง

ผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบ Randomized Pretest - Posttest Design ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงแบบแผนการทดลองแบบ Randomized Pretest - Posttest Design

การกำหนดเข้ากลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
RE ₁	T ₁ E ₁	X ₁	T ₂ E ₁
RE ₂	T ₁ E ₂	X ₂	T ₂ E ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนในแบบแผนการวิจัย

R แทน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม

E1 แทน กลุ่มทดลองที่ 1 ซึ่งได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมกับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

E2 แทน กลุ่มทดลองที่ 2 ซึ่งได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมกับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ

T1 แทน การสอบก่อนการทดลอง

T2 แทน การทดสอบหลังการทดลอง

X1 แทน การฝึกปฏิบัติทำรำนากุศิลป์โดยการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมกับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

X2 แทน การฝึกปฏิบัติทำรำนากุศิลป์โดยการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมกับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ขั้นก่อนทดลอง ให้นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ทดสอบความสามารถในการรำและตอบแบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ แล้วนำคะแนน ที่ได้จากการทดสอบและตอบแบบสอบถามดังกล่าว เก็บไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)
2. ขั้นทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองดังนี้
 - 2.1 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลองที่ 1 ตามโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่การเสริมแรงแบบต่อเนื่อง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ในวันจันทร์และวันพุธ เวลา 15.40 - 16.30 น. ตั้งแต่วันที่ 7 กรกฎาคม 2540 ถึง 13 สิงหาคม 2540
 - 2.2 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลองที่ 2 ตามโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ในวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 15.40 - 16.30 น. ตั้งแต่วันที่ 8 กรกฎาคม 2540 ถึง 15 สิงหาคม 2540
3. ระยะหลังการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ทดสอบความสามารถในการรำและตอบ แบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี - นาฏศิลป์อีกครั้งหนึ่ง (Posttest)
4. นำคะแนนการทดสอบความสามารถในการรำ และ การตอบแบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ ก่อนและหลังการทดลองมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถในการรำ ก่อนและหลังการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง
2. เปรียบเทียบความสามารถในการรำ ก่อนและหลังการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแบบเว้นระยะ
3. เปรียบเทียบความสามารถในการรำของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ
4. เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ก่อนและหลังการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

5. เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ก่อนและหลังการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ

6. เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่ามัธยฐาน (Median)

1.2 ค่าความเบี่ยงเบนควอไทล์ (Quatile Deviation)

(ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2531 : 57-59)

2. สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ โดยใช้ t-test (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 139)

2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2531 : 170-171)

2.3 ค่าความเชื่อมั่นของแบบบันทึกความสามารถในการรำ โดยใช้ The Spearman Rank Correlation Coefficient (นิภา ศรีไพโรจน์. 2533 : 200-201)

3. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความสามารถในการรำและทัศนคติต่อวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ของนักเรียนภายในกลุ่มก่อนและหลังการทดลองโดยการทดสอบของวิลคอกซัน (The Wilcoxon's Matched Pairs Signed - Ranks Test) (นิภา ศรีไพโรจน์. 2533 : 91-97)

3.2 เปรียบเทียบผลต่างความสามารถในการของนักเรียนก่อนและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้การทดสอบของ แมน วิทนี (The Mann - Whitney U Test) (นิภา ศรีไพโรจน์. 2533 : 120 - 128)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้

Mdn.	แทนค่า	มัธยฐาน
Q.D.	แทนค่า	ส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์
U	แทนค่า	สถิติที่ใช้ในการทดสอบของแมนวิทนีย์
T	แทนค่า	สถิติที่ใช้ในการทดสอบของวิลคอกซัน
P	แทนค่า	ความมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. เปรียบเทียบความสามารถในการรำ ก่อนและหลังการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง
2. เปรียบเทียบความสามารถในการรำ ก่อนและหลังการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแบบเว้นระยะ
3. เปรียบเทียบความสามารถในการรำของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ
4. เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ก่อนและหลังการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง
5. เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ก่อนและหลังการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ
6. เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ

ตาราง 2 เปรียบเทียบผลของความสามารถในด้านการร่ำ ของนักเรียนก่อนและหลัง ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

กลุ่มทดลองที่ 1	N	Mdn	Q.D	T
ก่อนการทดลอง	8	166	11	0**
หลังการทดลอง	8	267.5	34.5	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 ปรากฏว่าความสามารถในการร่ำของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 เพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง ทำให้คะแนนความสามารถในการร่ำของนักเรียนสูงขึ้น

ตาราง 3 เปรียบเทียบผลของความสามารถในด้านการร่ำ ของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ

กลุ่มทดลองที่ 2	N	Mdn	Q.D	T
ก่อนการทดลอง	8	151.5	35	0**
หลังการทดลอง	8	272	40	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 ปรากฏว่าความสามารถในการร่ำของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 เพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ ทำให้ความสามารถในการร่ำของนักเรียนสูงขึ้น

ตาราง 4 เปรียบเทียบความสามารถในการรำของนักเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ

กลุ่มตัวอย่าง	N	Mdn	Q.D	U	P
กลุ่มทดลองที่ 1	8	106	18	10**	.010
กลุ่มทดลองที่ 2	8	133	7		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 ปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง และกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ มีคะแนนความสามารถในการรำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยคะแนนความสามารถในการรำของนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง แสดงว่า การใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะทำให้คะแนนความสามารถในการรำเพิ่มขึ้นมากกว่าการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

ตาราง 5 ตารางเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

กลุ่มทดลองที่ 1	N	Mdn	Q.D	T
ก่อนการทดลอง	8	62.5	121	0**
หลังการทดลอง	8	9	9	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 ปรากฏว่า ทักษะคิดที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนในกลุ่มที่ 1 เพิ่มขึ้น หลังจากได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมกับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมกับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องทำให้คะแนนทักษะคิด ที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์สูงขึ้น

ตาราง 6 ตารางเปรียบเทียบทักษะคิด ที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อน และหลังได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมกับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ

กลุ่มทดลองที่ 2	N	Mdn	Q.D	T
ก่อนการทดลอง	8	59	128	0**
หลังการทดลอง	8	12	12	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 ปรากฏว่า ทักษะคิดที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 เพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมกับการเสริมแรงแบบเว้นระยะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมกับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ ทำให้คะแนนทักษะคิดที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ สูงขึ้น

ตาราง 7 ตารางเปรียบเทียบทักษะคิดที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมกับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมกับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ

กลุ่มตัวอย่าง	N	Mdn	Q.D	U	P
กลุ่มทดลองที่ 1	8	53.5	13.5	175	.073
กลุ่มทดลองที่ 2	8	66.5	15		

แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตาราง 7 ปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง และกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ ทักษะที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะไม่ ทำให้ทักษะที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ แตกต่างจากการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการรำและทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียน ก่อนและหลังได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการรำและทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการรำและทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนหลังได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องกับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีความสามารถในการรำดีขึ้น หลังจากการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง
2. นักเรียนมีความสามารถในการรำดีขึ้น หลังจากการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องกับนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะมีความสามารถในการรำแตกต่างกัน
4. นักเรียนมีทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ดีขึ้น หลังจากการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง
5. นักเรียนมีทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ดีขึ้น หลังจากการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ
6. นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องกับนักเรียน

ที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ มีทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์แตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุวรรณาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2540 ที่มีทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา และมีความสามารถในการร่ำรำ จำนวน 16 คน

2. กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุวรรณาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2540 ที่มีทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา และมีความสามารถในการร่ำรำ จำนวน 16 คน ซึ่งได้จากการวัดทัศนคติและทดสอบความสามารถในการรำ และสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่การเสริมแรงแบบต่อเนื่อง
2. โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่การเสริมและแบบเว้นระยะ
3. แบบบันทึกความสามารถในการรำ
4. แบบสอบถามวัดทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

การดำเนินการทดลอง

การทดลองครั้งนี้เป็นการทดลองแบบ Randomized Pretest - Posttest Design ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ก่อนการทดลอง

1.1 ผู้วิจัยทดสอบความสามารถในการรำโดยใช้แบบบันทึกความสามารถในการรำ แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

1.2 ผู้วิจัยนำคะแนนจากการตอบแบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ที่ได้เก็บไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

2. ขณะทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเองทั้งสองกลุ่ม โดยใช้โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องกับกลุ่มทดลองที่ 1 และโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะกับกลุ่มทดลองที่ 2 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 กลุ่มทดลองที่ 1 ผู้วิจัยใช้โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง รวม 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ในวันจันทร์และวันพุธ ตั้งแต่เวลา 15.40 - 16.30 น. ตั้งแต่วันที่ 7 กรกฎาคม 2540 ถึง 13 สิงหาคม 2540

2.2 กลุ่มทดลองที่ 2 ผู้วิจัยใช้โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ ละ 2 ครั้ง รวม 12 ครั้งๆ ละ 50 นาที ในวันอังคารและวันพฤหัสบดี ตั้งแต่เวลา 15.40 - 16.30 น. ตั้งแต่วันที่ 8 กรกฎาคม 2540 ถึง 15 สิงหาคม 2540

3. หลังการทดลอง ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ตอบแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์โดยใช้แบบสอบถามที่ใช้ทดสอบก่อนการทดลองแล้วเก็บคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์เป็นคะแนนหลังการทดลอง(Posttest)

4. นำคะแนนความสามารถในการรำและคะแนนทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ก่อนและหลังการทดลองมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถในการรำ ก่อนและหลังการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

2. เปรียบเทียบความสามารถในการรำ ก่อนและหลังการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแบบเว้นระยะ

3. เปรียบเทียบความสามารถในการรำของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ

4. เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ก่อนและหลังการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

5. เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ก่อนและหลังการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ

6. เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมีความสามารถในการรำดีขึ้น ภายหลังได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีความสามารถในการรำดีขึ้น ภายหลังได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะมีความสามารถในการรำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01
4. นักเรียนมีทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ดีขึ้น ภายหลังได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. นักเรียนมีทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ดีขึ้น ภายหลังได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
6. นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะมีทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบผลการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและการเสริมแรงแบบเว้นระยะ เพื่อพัฒนาความสามารถในการรำและทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุวรรณาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ปรากฏผลดังนี้

- (1) นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องมีความสามารถในการรำดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ซึ่งแสดง

ให้เห็นว่า การใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง สามารถพัฒนาความสามารถในการรำได้ดีขึ้น ทั้งนี้เพราะแม่แบบจะทำหน้าที่เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนแบบเกิดความสนใจที่เลียนแบบ และมีแรงจูงใจที่จะยอมรับแม่แบบได้ (Bandura. 1977 : 40 - 41) และพบว่าการให้ตัวแบบเพียงประการเดียวในการสร้างหรือสอบพฤติกรรมใหม่จะทำให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์เกิดช้า ด้วยเหตุนี้จึงควรใช้แม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงเพื่อให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ต้องการจะสร้างหรือสอนนั้นเกิดเร็วขึ้น (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 84, อ้างอิงมาจาก Craiqhead and others. 1977 : 113 - 118) นอกจากนี้รอตเตอร์ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 86 ; อ้างอิงมาจาก Rotter. n.d. ; citing Mclaughlin. 1971) กล่าวว่า ความถี่ของการเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์และเป็นที่ยอมรับของสังคมจะสัมพันธ์กับวิธีการเสริมแรงที่บุคคลนั้นได้รับ อีกทั้งโอกาสของการเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์นั้นเกิดขึ้นได้มากที่สุดหากบุคคลนั้น ๆ ได้รับการเสริมแรงในสิ่งที่เขาพอใจเพราะมีโอกาสเลือกสิ่งเสริมแรงตามที่ต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวคนธ์ ศรีพุทธฉิลก. (2527 : 63) ที่พบว่า การให้แม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและการเสริมแรงแบบเว้นระยะ สามารถทำให้คะแนนการอ่านคำควบกล้ำของนักเรียนสูงขึ้น

จากผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องสามารถนำมาใช้พัฒนาความสามารถในการรำของนักเรียนให้ดีขึ้นกว่าเดิม ทั้งนี้เพราะว่า วิธีการนี้เป็นวิธีทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ทักษะในการรำแตกต่างไปจากที่เคยเรียนแต่เดิม คือ แม่แบบที่เห็นในวิดีโอจะมีลักษณะการรำช้า การแต่งกายสวยงาม และที่สำคัญแม่แบบเป็นวัยใกล้เคียงกับนักเรียน ตลอดจนนักเรียนได้เห็นภาพรวมของการแสดงตั้งแต่ต้นจนจบ และเมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติทำได้อีกต้องสัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และมีลีลาความสวยงามแล้วนักเรียนก็จะได้รับการเสริมแรงตามเงื่อนไขที่กำหนด

2) นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะมีความสามารถในการรำดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะสามารถพัฒนาความสามารถในการรำได้ดีขึ้น ทั้งนี้เพราะ การให้แม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงจะทำให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ต้องการจะสร้าง หรือสอนนั้นเกิดเร็วขึ้น (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 84; อ้างอิงมาจาก Craiqhead and others. 1977 : 113 - 118) งานวิจัยของเสาวคนธ์ ศรีพุทธฉิลก (2527 : 63) พบว่า การให้แม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและการเสริมแรงแบบเว้นระยะ สามารถทำให้คะแนนการอ่านคำควบกล้ำของนักเรียนสูงขึ้น

อย่างไรก็ตาม ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ ทำให้ความสามารถในการรำของนักเรียนดีขึ้น การใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้น

ระยะเป็นกระบวนการที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่จะแสดงท่าท่าต่าง ๆ โดยการสังเกตและเลียนแบบท่าท่าจากแม่แบบ และเมื่อนักเรียนสามารถแสดงท่าท่าได้ถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และมีลีลาความสวยงาม ก็จะได้รับการเสริมแรง โดยระยะเวลาที่กำหนดในการให้แรงเสริมแต่ละครั้งจะไม่คงที่แน่นอน ทำให้นักเรียนมีความสนใจและตื่นตัวเมื่อได้รับแรงเสริม และอยากที่จะพัฒนาความสามารถในการรำครั้งถัดไปให้ดีขึ้น

3. นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ มีความสามารถในการรำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 นั่นคือ

นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะมีคะแนนความสามารถในการรำดีขึ้นกว่านักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง และเมื่อพิจารณาคำมัธฐานของผลต่างของคะแนนความสามารถในการรำของนักเรียนทั้งสองกลุ่มดังกล่าวพบว่า คำมัธฐานของผลต่างของคะแนนความสามารถในการรำของนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแบบเว้นระยะสูงกว่าคำมัธฐานของผลต่างของคะแนนความสามารถในการรำของนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง แสดงว่าการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ ทำให้คะแนนความสามารถในการรำของนักเรียนสูงขึ้นมากกว่าการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง ทั้งนี้ เพราะการใช้แม่แบบ และการเสริมแรงทางบวกสามารถสอนพฤติกรรมใหม่ให้เกิดขึ้นได้ (พองพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 57 ; อ้างอิงมาจาก Poch, Brouwer and Swerignon. 1981.) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวคนธ์ ศรีพุทธศิลป์ (2537.62) ที่ศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและแบบเว้นระยะมีคะแนนการอ่านคำควบกล้ำสูงกว่าและนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแบบต่อเนื่องมีทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องสามารถพัฒนาทัศนคติ ที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ได้ดีขึ้นทั้งนี้เพราะเมื่อนักเรียนรำได้สัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และมีลีลาความสวยงาม มากขึ้น ทำให้คะแนนความสามารถในการรำของนักเรียนสูงขึ้น และสามารถพัฒนาทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ไปด้วย ดังที่ (Triandis. 1971 : 143) ได้กล่าวว่า การที่ทัศนคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้นั้นขึ้นอยู่กับอิทธิพลสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เช่น การได้รับข้อมูลใหม่จากบุคคลอื่น สื่อมวลชน หรือการได้รับประสบการณ์โดยตรง ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในองค์

จากบุคคลอื่น สื่อมวลชน หรือการได้รับประสบการณ์โดยตรง ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบด้านความคิด ความเข้าใจ และมีผลทำให้องค์ประกอบด้านความรู้สึกรหรือพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษากอโยว (Koivo. 1983 : 2624-A) ที่พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีคะแนนนิสัยและทัศนคติในการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของเสาวนีย์ ศศิวิมล (2528 : 116) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษและทัศนคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษา จำนวน 806 คน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ และการที่นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องมีความสามารถในการรำคำขึ้นซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์สูงขึ้น และเมื่อนักเรียนมีความสามารถในการรำคำขึ้นก็จะส่งผลเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในทางที่ดีขึ้น ซึ่งสังเกตได้จากคะแนนทัศนคติหลังได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องดีขึ้น และจากการที่ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในขณะที่ทำการทดลอง พบว่านักเรียนจะให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมและพยายามปฏิบัติตามแม่แบบเพื่อที่จะได้รับรางวัลหรือแรงเสริมที่ตนเองต้องการ ซึ่งเป็นแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและทัศนคติที่ดีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

5. นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะมีทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะสามารถพัฒนาทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ให้ดีขึ้น ทั้งนี้เพราะนักเรียนกลุ่มนี้ได้รับแม่แบบที่ดีในการฝึกการรำ และยังได้รับการเสริมแรงแบบเว้นระยะซึ่งนักเรียนไม่สามารถคาดเดาได้ว่าจะได้รับเมื่อใด ทำให้เกิดความตื่นเต้นและจดจ่อในการที่จะได้รับการเสริมแรงในสิ่งที่ตนต้องการ คะแนนความสามารถในการรำก็คือผลสัมฤทธิ์ ผลสัมฤทธิ์สัมพันธ์กับทัศนคติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พันธุ์ศรี สิทธิชัย (2530 : 60 - 61) ที่ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และทัศนคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 60 คน ด้วยวิธีสอนโดยใช้เพลงประกอบกับวิธีสอนตามคู่มือครูพบว่า วิธีสอนโดยใช้เพลงประกอบจะทำให้ผลสัมฤทธิ์และทัศนคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนสูงขึ้นกว่าวิธีสอนตามคู่มือครู

อีกอย่างที่ทำให้ผลของทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ดีขึ้นกว่าเดิม เกิดจากการใช้แม่แบบวีดิทัศน์ที่มีวัยใกล้เคียงกับนักเรียนและแต่งกายร่ายรำนาฏศิลป์ได้อย่างงดงาม และผู้วิจัยซักถามความคิด ความรู้สึก หลังจากนักเรียนดูแม่แบบจากวีดิทัศน์ กระตุ้นให้นักเรียนอยากเลียนแบบ และให้นักเรียนลองปฏิบัติทำรำเลียนแบบแม่แบบจากวีดิทัศน์ พร้อมทั้งให้แรงเสริมอย่างไม่แน

นอน และได้สิ่งที่ต้องการตามคะแนนความสามารถในการรำ ทำให้นักเรียนพยายามปฏิบัติทำรำ โดยการเลียนแบบแม่แบบมากขึ้น จึงทำให้นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะมีทัศนคติ ที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์เพิ่มมากขึ้น

6. นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะมีทัศนคติ ที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6 นั้น แสดงว่า การใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะไม่ทำให้ทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวัญญา สุวรรณฮาไฟ (2538 : 56) ที่ศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดสุวรรณตะไค อำเภอสามชูก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ได้รับการเสริมแรง คือ อาร์ เอช แบบต่อเนื่องกับแบบเว้นระยะมีพฤติกรรมตั้งใจเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง สามารถพัฒนาทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ได้ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ ทัศนคติอาจจะเกิดขึ้นได้ยากกว่าทักษะ หรือความสามารถในการรำ ทั้งนี้เพราะ นักเรียนมีความพยายามที่จะเลียนแบบแม่แบบวิถีทัศนและจะได้รับการเสริมแรงอย่างไม่แน่นอน ไม่คงที่ และได้รับการเสริมแรงอย่างแน่นอน ทำให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการรำได้มากขึ้นและได้รับตัวเสริมแรงที่นักเรียนต้องการ ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดี มีความคิดที่ดี และมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติกิจกรรมการรำในวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ที่ดีขึ้น จึงทำให้คะแนนทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ และนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะสามารถนำมาใช้พัฒนาความสามารถในการการรำและทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ และการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะสามารถนำมาใช้พัฒนาความสามารถในการรำได้ดีกว่าการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง แต่ การใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะสามารถนำมาใช้พัฒนาทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ได้ไม่แตกต่างกับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์นักเรียนทั้งสองกลุ่ม นักเรียนให้ความคิดเห็นว่ารู้สึกชอบการรำนานาฏศิลป์ อยากที่จะเรียน

วิชาดนตรี-นาฏศิลป์ รู้สึกว่าการรำนาฏศิลป์ไม่ยากอย่างที่คิด และมีประโยชน์ในด้านความกล้าแสดงออกสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 จากการสัมภาษณ์นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม หลังการทดลอง นักเรียนรู้สึกอยากเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ และรู้สึกว่าการรำนาฏศิลป์ไม่ยากอย่างที่คิด ในการจัดการสอนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ครูและนักเรียนควรสนทนา ชักถาม ถึงความคิด ความรู้สึก และประโยชน์ของการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ นอกจากนี้ควรจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและการเสริมแรงแบบเว้นระยะ

1.2 เนื่องจากการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและการเสริมแรงแบบเว้นระยะ สามารถพัฒนาความสามารถในการรำ และทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ได้เพิ่มขึ้นทั้งสองวิธี จึงควรนำวิธีดังกล่าวไปใช้ตามความเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทดลองใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและการเสริมแรงแบบเว้นระยะเพื่อพัฒนาในด้านอื่น ๆ เช่น ความสามารถในการเล่นดนตรี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นต้น

2.2 ควรทดลองใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและการเสริมแรงแบบเว้นระยะเพื่อพัฒนาความสามารถในการรำและทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ในระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา-ต่อไป

2.3 ควรทดลองใช้เทคนิคแม่แบบวัดทัศนคติควบคู่กับแม่แบบจริงเพื่อพัฒนาความสามารถในการรำและทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ หรือพัฒนาในด้านอื่น ๆ เช่น ด้านความสามารถในการเต้น ความสามารถในการเล่นดนตรี เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ✓ กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2528.
- กันยา ประสงค์เจริญ. ผลการใช้เทคนิคแม่แบบเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความรู้สึกรับผิดชอบ.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2526.
อัครสำเนา.
- ก่อ สวัสดิพิพาณิชย์. วิชาชุดครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา วิชาชุดครู ตอน 3 จิตวิทยา.
กรุงเทพ : องค์การค้ำครูสภา , 2517.
- โกศล ธรรมชาติ. การศึกษาศนคติแบบประชาธิปไตยของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ม.ศ. 6
เขตศึกษา 2. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร , 2519. อัครสำเนา.
- งามตา วนินทานนท์. เอกสารประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัย พหุติ
กรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2535.
- ๘ จิตรา เฝ้าทรัพย์. การศึกษาศนคติของเด็กรุ่นที่ติดยาเสพติดที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดูของบิดา
มารดา. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ,
2520. อัครสำเนา.
- ชาญชัย ประสมสิน. อิทธิพลของสารสื่อประสาทต่อการเปลี่ยนทัศนคติต่อพฤติกรรมก้าวร้าว.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2520.
อัครสำเนา.
- ชูชีพ อ่อนโคกสูง. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน , 2518.
- ทัศนีย์ เจริญเลิศ. ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของ
นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชาวนาวิทยา อำเภอชาวนาวัฒนบุรี
จังหวัดกำแพงเพชร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร , 2537. อัครสำเนา.
- ธนะ นิตสวัสดิ. ผลของการเสริมแรงพฤติกรรมที่ขัดกันเพื่อลดพฤติกรรมก่อความไม่สงบเรียนของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนตั้งพิรุฬรธรรม กรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2535. อัครสำเนา.

- นภาพร เมมรกวาวิช. ความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยในการเรียน ทักษะคิดในการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515. อัดสำเนา.
- นิภา ศรีไพโรจน์. สถิติอนพาราเมตริก. กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์ , 2533.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทัศนคติ : การวัดและการเปลี่ยนแปลงประพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช , 2520.
- ปราณี รามสูต. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว วิทยาลัยครูธนบุรี , 2531. อัดสำเนา.
- ✓ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โครงการส่งเสริมการแต่งตำรา ทบวงมหาวิทยาลัย , 2530.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2531.
- พันศรี สิทธิชัย. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อวิธีสอนภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยวิธีสอนโดยใช้เพลงประกอบและด้วยวิธีสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณินทร์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , ม.ป.ป. อัดสำเนา.
- ไพศาล หวังพานิช. การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช , 2526.
- ไพศาล อินทวงศ์. " ชนรุ่นใหม่กับนาฏศิลป์คนครีไทย " นาฏศิลป์และคนครีไทย. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ : เจริญวิทยาการพิมพ์, 2522.
- รวิวรรณ อังคนุรักษ์พันธ์. การวัดทัศนคติเบื้องต้น. ชลบุรี : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา , 2523.
- ล้วน สายยศ. " มาตราวัดเจตคติที่มีต่อวิชาชีพครู," พัฒนาวัดผล 10. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2517.
- วิชชุดา เตียวกุล. ผลการใช้กิจกรรมแนะแนวกลุ่มที่มีต่อนิสัยในการเรียนและทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.
- วิชาการ , กรม กระทรวงศึกษาธิการ. แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศึกษาการพิมพ์, 2522.
- . กระทรวงศึกษาธิการ รายงานผลการประเมินการใช้หลักสูตรปีการศึกษา 2533 ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2536.

วิญญู ทรัพย์ประภา. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 วิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2524 , อัดสำเนา.

วิภาวดี ขงเจริญ. ปัญหาการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนราษฎร์ในเขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.

วีระ อุสาหะ. ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบต่อมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสรรพฯ จังหวัดชัยนาท. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2534. อัดสำเนา.

ศรินชา ชัยเทียรเจริญกิจ. ผลการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชลกันยานุกูล จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2530. อัดสำเนา.

ศิริรัตน์ ภูสกลเจริญศักดิ์. ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มความทุกข์ของโรเจอร์ที่มีต่อทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.

ส. วาสนา ประवालพฤษ์. " ทัศนคติในแง่ของจิตวิทยา, " วารสารการวัดผลการศึกษา 3 (2) : 1-6 กันยายน - ธันวาคม , 2524.

สงวน คีระไพบุลย์สิน. " ทฤษฎีใหม่กับนาฏศิลป์ดนตรีไทย " นาฏศิลป์ไทยและดนตรีไทย. หน้า 104. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2522 .

สถิตย์ วงศ์สวรรค์. จิตวิทยาแนะแนว. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น , 2523.

✓ สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. การปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2526.

สมพงษ์ พลละสุรย์. " กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย, " วิทยาสา 13 : 12-17 กรกฎาคม 2521.

สมพร สุทัศนีย์ , ม.ร.ว. การศึกษาผลของการใช้แรงเสริมทางสังคมต่อพฤติกรรมเขียนเขียน ฝึกปฏิบัติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2530. อัดสำเนา.

✕ สิริวณี พงษ์เจริญชัย. ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อการสุนนุหรีของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2534. อัดสำเนา.

- สุดา เหลียววิชัยกิจ. ผลของการสอนโดยกลุ่มเพื่อนและสอนโดยกลุ่มเพื่อร่วมกับการวางเงื่อนไข
การเสริมแรงเป็นกลุ่มในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2528.
อัคราณา.
- สุณีย์ ธีรดากร. จิตวิทยาการพัฒนากาย. กรุงเทพฯ : คณะวิชาครูศาสตร์ วิทยาลัยครูพระนคร ,
2525.
- สุปรียา อินทรโรทัย. ผลการใช้แม่แบบในการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนและทัศนคติในการเรียน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2525. อัคราณา.
- เสมอใจ ชื่นจิต. การเปรียบเทียบพฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการ
เสริมแรงทางบวกเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2533. อัคราณา.
- เสาวคนธ์ ศรีพุทธคิลก. ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงที่มีต่อการอ่าน
คำควบกล้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านราษฎร์ดำเนิน อำเภอหนอง
บัวแดงจังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2537. อัคราณา.
- เสาวนีย์ ศศิวิมล. การศึกษาค้นคว้าในการอ่านภาษาอังกฤษและทัศนคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัคราณา.
- อมรากุล อินโชนานนท์. การเปรียบเทียบผลของการเสริมแรงตามระยะเวลาแปรปรวนสองแบบ
ต่อการปรับการคงอยู่ของพฤติกรรมในการทำงานของเด็กปัญญาอ่อน. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2529. อัคราณา.
- อุดมรัตน์ เชาววิวัฒน์. ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อการทะเลาะวิวาทของ
นักเรียนชั้นปีที่ 2 โรงเรียนพระรามหกเทคโนโลยี กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2536. อัคราณา.
- Ayllon , Teodoro and Mitichel D. Roberts. " Eliminating Disciplin Problems By
Syrengthening Acadamic Performance," , Journal of Applied Behavior Analysis,
7 : 71-76 ; 1974.

✓ Bandura, Albert. Social Learning Theory. Prentice-Hall 1977.

- Blesoe, Joseph. " Factors Ractors Related to pupil Observation Report of Teachers and Attitued Toward Their Teacher, " The Journal of Educational Research, 65 : 121 - 122 ;November, 1971.
- Koivo, Anne Diblak. " The Relationship of student Perception of Study Habits and Attitudes Based on Differences in Sex, Grade, and Academic Achievement," Dissertation Abstracts International, 43 - 2624 - A February, 1983.
- Mcdonald , Fedric J. Educational Psychology. San Francisco : Wedsworth Publish , 1959.
- Midlarsk , B.H. James and Brickman. " Aversion Approral : Interactive Effect of modeling and Reinforcement on Altruistic Behavior," Child Development," 44 : 321 ; 1973.
- Shaver, Kelly G. Principles of socil Psychology. Cambridge : Winthrop Publishies , 1977.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

1. โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมกับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง
2. โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมกับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ
3. แบบบันทึกความสามารถในการรำ

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
1	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและระหว่างผู้วิจัยกับนักเรียน 2. เพื่อให้ นักเรียนทราบความหมายและทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ 3. เพื่อให้ นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ของการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์	1. ผู้วิจัยแนะนำตัวเองให้นักเรียนรู้จักและให้นักเรียนแนะนำตนเองให้รู้จักซึ่งกันและกัน หลังจากนั้นผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบสำรวจตัวเสริมแรง 2. ให้นักเรียนสร้างความคุ้นเคยโดยให้นักเรียนนับ 1,2,3,4 แล้วเริ่มนับ 1-4 ใหม่แล้วให้นักเรียนที่นับเลขเดียวกันจับคู่กัน ได้ทั้งหมด 4 คู่ 3. ให้นักเรียนแต่ละคู่พูดคุยซักถามข้อมูลส่วนตัวของกันและกันภายใน 5 นาที เมื่อหมดเวลาให้นักเรียนพาคู่ของตนออกมาแนะนำหน้าชั้นจนครบทุกคู่ ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปว่า มีวัตถุประสงค์อะไร 4. ผู้วิจัยสรุปวัตถุประสงค์ และชี้แจง	1. แบบสำรวจตัวเสริมแรง

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			จุดมุ่งหมายและวิธีการที่จะใช้ในการทดลองให้นักเรียนทราบ 5. ผู้วิจัยอธิบายความหมายและลักษณะของความสามารถในการรำและ" ทักษะคิดต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ " 6. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมายความสามารถในการรำและทักษะคิดต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์และจุดมุ่งหมายของการเข้าร่วมการทดลองเพื่อพัฒนาความสามารถในการรำและทักษะคิดต่อวิชาดนตรีและนาฏศิลป์ 7. ผู้วิจัยชี้แจงถึงวิธีพัฒนาความสามารถในการรำและทักษะคิดโดยการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่การเสริมแรงแบบต่อเนื่องซึ่งผู้วิจัยเสนอแม่แบบโดยเปิดวิดีโอให้นักเรียนดูหลังจากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติ	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			พร้อมกันทุกคนถ้ายังปฏิบัติทำไม่ได้ผู้วิจัยเปิดวิดีโอให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง 8.ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงวิธีการประเมินความสามารถในการรำก่อนที่จะให้การเสริมแรงแบบต่อเนื่องแก่นักเรียนทุกครั้งตามเงื่อนไขที่กำหนดโดย 8.1 นักเรียนที่ได้คะแนนความสามารถในการรำ 90-100 เปอร์เซ็นต์ จะได้รับตัวเสริมแรงที่นักเรียนเลือกไว้ลำดับที่ 1 8.2 นักเรียนที่ได้คะแนนความสามารถในการรำ 80-89 เปอร์เซ็นต์ จะได้รับตัวเสริมแรงที่นักเรียนเลือกไว้ลำดับที่ 2 8.3 นักเรียนที่ได้คะแนนความสามารถในการรำ	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			70-79 เปอร์เซ็นต์ จะได้ รับตัวเสริมแรงที่นักเรียน เลือกไว้ลำดับที่ 3 8.4 นักเรียนได้คะแนน ความสามารถใน การรับ 60-69 เปอร์เซ็นต์ จะได้ ตัวเสริม แรงที่นักเรียนเลือกไว้ ลำดับที่ 4 8.5 นักเรียนได้คะแนน ความสามารถในการรับ 50-59 เปอร์เซ็นต์ จะได้ ตัวเสริมแรงที่นักเรียน เลือกไว้ลำดับที่ 5 9.ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียน ทราบว่าให้นักเรียนมา รับตัวเสริมแรงในตอน เย็นก่อนกลับบ้านทุกวัน ที่มีการทดลองและเปิด โอกาสให้นักเรียนซัก ถาม 10. ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ที่จะ พบกันในการทดลอง ครั้งต่อไป	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
2-7	1. ความสามารถในการรำโดยแสดงท่าการรำได้สัมพันธ์กับจังหวะ และเนื้อเพลง ลีลาความสวยงาม 2. ความคิดความรู้สึกและแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของนักเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์	1. เพื่อให้ให้นักเรียนทราบประวัติความเป็นมาของเพลงระบำไก่อ 2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำได้สัมพันธ์กับจังหวะ 3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำได้สัมพันธ์กับเนื้อเพลง 4. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงลีลาความสวยงาม 5. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำได้สัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และลีลาความสวยงาม 6. เพื่อพัฒนาทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรีนาฏศิลป์	ตั้งแต่ครั้งที่ 2-11 ทดลองตามลำดับขั้นดังนี้ <u>ขั้นที่ 1</u> <u>ขั้นนำ</u> ผู้วิจัยสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเพลงระบำไก่อ และเปิดเทปเพลงระบำไก่อให้นักเรียนคลอตามเทปพร้อมปรบจังหวะและสนทนาถึงการนำทำรำนานาฏศิลป์ไปประกอบเพลงระบำไก่อ <u>ขั้นที่ 2</u> <u>ขั้นเสนอแม่แบบ</u> 1. ผู้วิจัยเปิดวิดิทัศน์ทำรำนานาฏศิลป์ประกอบเพลงระบำไก่อให้นักเรียนดูหลังจากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามวิดิทัศน์พร้อมกันทุกคน 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด	1. เทปบันทึกเสียงเพลงระบำไก่อ 2. วิดิทัศน์ท่ารำเพลงระบำไก่อ

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			ความรู้สึเกี่ยวกับ แม่แบบและเปิด โอกาสให้นักเรียน ซักถาม 3. ผู้วิจัยให้นักเรียน ฝึกปฏิบัติโดยให้ นักเรียนเลียนแบบ แม่แบบจากวีดิทัศน์ โดยการปฏิบัติท่า ที่ละคน ถ้านักเรียน คนใดปฏิบัติท่า ไม่ถูกต้องผู้วิจัยจะ เปิดวีดิทัศน์ให้ นักเรียนดูอีกครั้ง หนึ่งแล้วนักเรียนก็ เลียนแบบแม่แบบ อีกครั้งหนึ่ง <u>ขั้นที่ 3</u> <u>ขั้นสรุป</u> ผู้วิจัยให้นักเรียน ปฏิบัติท่าแล้ว ตรวจสอบความถูก ต้องก่อนที่จะให้ตัว เสริมแรงแก่นักเรียน ตามเงื่อนไขที่ กำหนดหลังจากนั้น ผู้วิจัยและนักเรียน ช่วยกันสรุปถึงการ นำท่าไปประยุกต์	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			ใช้ในโอกาสต่าง ๆ และผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการปฏิบัติในวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ครั้งต่อไป	
8-11	1. ความสามารถในการรำโดยแสดงท่าการรำได้สัมพันธ์กับจังหวะ และเนื้อเพลง ถิลาความสวยงาม 2. ความคิดความรู้สึกและแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของนักเรียนต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์	1.เพื่อให้นักเรียนทราบประวัติความเป็นมาของเพลงเชิญพระขวัญ 2.เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำได้สัมพันธ์กับจังหวะ 3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำได้สัมพันธ์กับเนื้อเพลง 4.เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงถิลาความสวยงาม 5.เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำได้สัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และถิลาความสวยงาม		1. เทปบันทึกเสียงเพลงเชิญพระขวัญ 2.วีดิทัศน์ท่ารำเพลงเชิญพระขวัญ

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
		6.เพื่อพัฒนาทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์		
12	ปัจฉิมนิเทศ	เพื่อให้ นักเรียนได้ร่วมกันอภิปรายและสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากทำรำนานาฏศิลป์ไทยและทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์	1.ผู้วิจัยซักถามนักเรียนและทบทวนเกี่ยวกับความหมาย ทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ 2. ให้นักเรียนแต่ละคนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ 3.ผู้วิจัยกล่าวขอขอบคุณนักเรียนและกล่าวปิดการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง	

หมายเหตุ การทดลองแต่ละครั้งใช้เวลา 50 นาที

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่การเสริมแรงแบบต่อเนื่อง ครั้งที่ 1

เรื่อง ปฐมนิเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและระหว่างผู้วิจัยกับนักเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนทราบความหมายและทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์
3. เพื่อให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ของการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแนะนำตัวเองให้นักเรียนรู้จักและให้นักเรียนแนะนำตนเองให้รู้จักซึ่งกันและกัน หลังจากนั้นผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบสำรวจตัวเสริมแรง
2. ให้นักเรียนสร้างความคุ้นเคยโดยให้นักเรียนนับ 1, 2, 3, 4 แล้วเริ่มนับ 1-4 ใหม่แล้วให้นักเรียนที่นับเลขเดียวกันจับคู่กันได้ทั้งหมด 4 คู่
3. ให้นักเรียนแต่ละคู่พูดคุยซักถามข้อมูลส่วนตัวของกันและกันภายใน 5 นาที เมื่อหมดเวลาให้นักเรียนพาคู่ของตนออกมาแนะนำหน้าชั้นจนครบทุกคู่ ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกัน สรุปว่า มีวัตถุประสงค์อะไร
4. ผู้วิจัยสรุปวัตถุประสงค์ และชี้แจงจุดมุ่งหมายและวิธีการที่จะใช้ในการทดลองให้นักเรียนทราบ
5. ผู้วิจัยอธิบายความหมาย และลักษณะของความสามารถในการรำและทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์
6. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมาย ความสามารถในการรำและทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์และจุดมุ่งหมายของการเข้าร่วมการทดลองเพื่อพัฒนาความสามารถในการรำและทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์
7. ผู้วิจัยชี้แจงถึงวิธีพัฒนาความสามารถในการรำและทัศนคติโดยการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องซึ่งผู้วิจัยเสนอแม่แบบ โดยเปิดวิดีโอให้นักเรียนดู หลังจากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติตามวิดีโอพร้อมกันทุกคน ถ้ายังปฏิบัติทำไม่ได้ผู้วิจัยเปิดวิดีโอให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง

8. ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงวิธีการประเมินความสามารถในการร่ำก่อนที่จะให้กำรเสริมแรงแบบต่อเนื่องแก่นักเรียนทุกครั้งตามเงื่อนไขที่กำหนดโดย

8.1 นักเรียนได้คะแนนความสามารถในการร่ำ 90-100 เปอร์เซนต์จะได้ตัวเสริมแรงที่นักเรียนเลือกไว้ลำดับที่ 1

8.2 นักเรียนได้คะแนนความสามารถในการร่ำ 80-89 เปอร์เซนต์จะได้ตัวเสริมแรงที่นักเรียนเลือกไว้ลำดับที่ 2

8.3 นักเรียนได้คะแนนความสามารถในการร่ำ 70-79 เปอร์เซนต์จะได้ตัวเสริมแรงที่นักเรียนเลือกไว้ลำดับที่ 3

8.4 นักเรียนได้คะแนนความสามารถในการร่ำ 60-69 เปอร์เซนต์จะได้ตัวเสริมแรงที่นักเรียนเลือกไว้ลำดับที่ 4

8.5 นักเรียนได้คะแนนความสามารถในการร่ำ 50-59 เปอร์เซนต์จะได้ตัวเสริมแรงที่นักเรียนเลือกไว้ลำดับที่ 5

9. ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนทราบว่า ให้นักเรียนมารับตัวเสริมแรงในตอนเย็นก่อนกลับบ้าน ทุกวันที่มีการทดลองและเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

10. ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ที่จะพบกันในการทดลองครั้งต่อไป

อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. แบบสำรวจตัวเสริมแรง

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจ
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง ครั้งที่ 2

เรื่อง ความสามารถในการรำเพลงระบำไก่ การแสดงท่าการรำสัมพันธ์กับจังหวะ

แม่แบบที่ใช้

ทำรำนานาฏศิลป์ประกอบจังหวะระบำไก่ (ทำออก)

เนื้อเพลง

" สร้อยแสงแดงพระพาย "

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนทราบประวัติความเป็นมาของเพลงระบำไก่
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำได้สัมพันธ์กับจังหวะ
3. เพื่อพัฒนาทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

วิธีดำเนินการ

ก. ขันนำผู้วิจัยสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของระบำไก่ และเปิดเทปเพลงระบำไก่โดยให้นักเรียนฟังและร้องตามเทปพร้อมปรบจังหวะ และสนทนาถึงการนำท่ารำไปประกอบเพลงระบำไก่

ข. ขันเสนอแม่แบบ

1. ผู้วิจัยเปิดวิดิทัศน์ทำรำนานาฏศิลป์ประกอบเพลงระบำไก่ให้นักเรียนดู หลังจากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามวิดิทัศน์พร้อมกันทุกคน

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก เกี่ยวกับแม่แบบและเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติโดยให้นักเรียนเลียนแบบจากวิดิทัศน์ โดยการปฏิบัติท่ารำทีละคน ถ้านักเรียนคนใดปฏิบัติท่ารำไม่ถูกต้อง ผู้วิจัยจะเปิดวิดิทัศน์ให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง แล้วนักเรียนก็เลียนแบบแม่แบบอีกครั้งหนึ่ง

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก ภายหลังจากการเลียนแบบและให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงออกที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

ค. ขันสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำแล้วตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะให้ตัวเสริมแรงแก่

นักเรียนตามเงื่อนไขที่กำหนด หลังจากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงการนำทำรำไปประยุกต์ใช้ในโอกาสต่างๆ และผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการปฏิบัติในวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. เทปบันทึกเสียงเพลงระบำไก่
2. วิดิทัศน์ทำรำเพลงระบำไก่

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบปฏิบัติทำรำนาฏศิลป์
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. ทดสอบความสามารถในการทำ

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

ครั้งที่ 3

เรื่อง ความสามารถในการร้องเพลงระบำไก่ การแสดงท่าการรำสัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และลีลาความสวยงาม

แม่แบบที่ใช้

ทำรำนากุศลประกอบเนื้อเพลง

“

ชนเขียวลายระยับ

ปีกสลับเบญจรงค์

เลื่อมลายของหงษ์ระบัด”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับจังหวะ
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับเนื้อเพลง
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และลีลาความสวยงาม
4. เพื่อพัฒนาทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

วิธีดำเนินการ

ก. ช้่นนำผู้วิจัยสนทนาและทบทวนท่ารำครั้งที่แล้วโดยให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามเนื้อเพลงของครั้งที่แล้วและเปิดเทปเพลงระบำไก่โดยให้นักเรียนฟังและร้องตามเทปพร้อมปรบจังหวะตั้งแต่ “ชนเขียวลายระยับ...ถึง เลื่อมลายของหงษ์ระบัด” และสนทนาถึงการนำท่ารำไปประกอบเพลงระบำไก่

ข. ช้่นเสนอแม่แบบ

1. ผู้วิจัยเปิดวิดีโอทัศน์ท่ารำนาฏศิลป์ประกอบเพลงระบำไก่ให้นักเรียนดู หลังจากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามวิดีโอทัศน์พร้อมกันทุกคน
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก เกี่ยวกับแม่แบบและเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติโดยให้นักเรียนเลียนแบบจากวีดิทัศน์ โดยการปฏิบัติท่ารำที่ละคน ถ้านักเรียนคนใดปฏิบัติท่ารำไม่ถูกต้อง ผู้วิจัยจะเปิดวีดิทัศน์ให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง แล้วนักเรียนก็เลียนแบบแม่แบบอีกครั้งหนึ่ง

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก ภายหลังการเลียนแบบและให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงออกที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

ค. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำแล้วตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะให้ตัวเสริมแรงแก่นักเรียนตามเงื่อนไขที่กำหนด หลังจากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงการนำท่ารำไปประยุกต์ใช้ในโอกาสต่างๆ และผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการปฏิบัติในวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. เทปบันทึกเสียงเพลงระบำไก่
2. วีดิทัศน์ท่ารำเพลงระบำไก่

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบปฏิบัติท่ารำนานาฏศิลป์
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. ทดสอบความสามารถในการรำ

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่การเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

ครั้งที่ 4

เรื่อง ความสามารถในการรำเพลงระบำไก่ การแสดงท่าการรำสัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และลีลาความสวยงาม

แม่แบบที่ใช้

ทำรำนากุศิลป์ประกอบเนื้อเพลง

“ ขอบดาชาดพะพริ้ง สิงคริ่งอนพรายพรรณ
 ขานขันเสียงเอาใจ เดื่อยหงอนไสสีล่ายอง ”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับจังหวะ
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับเนื้อเพลง
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และลีลาความสวยงาม
4. เพื่อพัฒนาทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

วิธีดำเนินการ

ก. ช้่นนำผู้วิจัยสนทนาและทบทวนท่ารำครั้งที่แล้ว โดยให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามเนื้อเพลงของครั้งที่แล้วและเปิดเทปเพลงระบำไก่โดยให้นักเรียนฟังและร้องตามเทปพร้อมปรบจังหวะ ตั้งแต่ “ขอบดาชาดพะพริ้ง...ถึง เดื่อยหงอนไสสีล่ายอง” และสนทนาถึงการนำท่ารำไปประกอบเพลงระบำไก่

ข. ช้่นเสนอแม่แบบ

1. ผู้วิจัยเปิดวีดิทัศน์ทำรำนากุศิลป์ประกอบเพลงระบำไก่ให้นักเรียนดู หลังจากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามวีดิทัศน์พร้อมกันทุกคน

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก เกี่ยวกับแม่แบบและเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติโดยให้นักเรียนเลียนแบบจากวีดิทัศน์ โดยการปฏิบัติทำรำที่ละคน ถ้านักเรียนคนใดปฏิบัติทำรำไม่ถูกต้อง ผู้วิจัยจะเปิดวีดิทัศน์ให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง แล้วนักเรียนก็เลียนแบบแม่แบบอีกครั้งหนึ่ง

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก ภายหลังจากการเลียนแบบและให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มนำในการแสดงออกที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

ค. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติทำรำแล้วตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะให้ตัวเสริมแรงแก่นักเรียนตามเงื่อนไขที่กำหนด หลังจากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงการนำทำรำไปประยุกต์ใช้ในโอกาสต่างๆ และผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มนำในการปฏิบัติในวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. เทปบันทึกเสียงเพลงระบำไก่อ
2. วีดิทัศน์ทำรำเพลงระบำไก่อ

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบปฏิบัติทำรำนาฏศิลป์
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. ทดสอบความสามารถในการรำ

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

ครั้งที่ 5

เรื่อง ความสามารถในการรำเพลงระบำไก่ การแสดงท่าการรำสัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และ
ลีลาความสวยงาม

แม่แบบที่ใช้

ทำรำนานฤศิลป์ประกอบเนื้อเพลง

“ สองเท้าเทียมนพมาศ	ปานฉลุลาดตาลลง
ปูก็ใช้ให้ผืนลง	ผีกี่ลงแก่ไก่ ”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับจังหวะ
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับเนื้อเพลง
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อ
เพลง และลีลาความสวยงาม
4. เพื่อพัฒนาทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

วิธีดำเนินการ

ก. ชำนาญผู้วิจัยสนทนาและทบทวนท่ารำครั้งที่แล้ว โดยให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามเนื้อ
เพลงของครั้งที่แล้วและเปิดเทปเพลงระบำไก่โดยให้นักเรียนฟังและร้องตามเทปพร้อมปรบจังหวะ
ตั้งแต่ “ สองเท้าเทียมนพมาศ...ถึง ผีกี่ลงแก่ไก่ ” และสนทนถึงการนำท่ารำไปประกอบเพลง
ระบำไก่

ข. ชำนาญแม่แบบ

1. ผู้วิจัยเปิดวิดิทัศน์ทำรำนานฤศิลป์ประกอบเพลงระบำไก่ให้นักเรียนดู หลังจากนั้นให้
นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามวิดิทัศน์พร้อมกันทุกคน
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก เกี่ยวกับแม่แบบและเปิดโอกาสให้นักเรียน
ซักถาม

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติโดยให้นักเรียนเลียนแบบจากวิดีโอ โดยการทำท่าที่ละคน ถ้านักเรียนคนใดปฏิบัติท่าไม่ถูกต้อง ผู้วิจัยจะเปิดวิดีโอให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง แล้วนักเรียนก็เลียนแบบแม่แบบอีกครั้งหนึ่ง

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก ภายหลังการเลียนแบบและให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงออกที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

ค. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติท่าแล้วตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะให้ตัวเสริมแรงแก่นักเรียนตามเงื่อนไขที่กำหนด หลังจากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงการนำท่าไปประยุกต์ใช้ในโอกาสต่างๆ และผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการปฏิบัติในวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. เทปบันทึกเสียงเพลงระบำไก่
2. วิดีทัศน์ท่ารำเพลงระบำไก่

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบปฏิบัติท่ารำนาฏศิลป์
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. ทดสอบความสามารถในการรำ

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่การเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

ครั้งที่ 6

เรื่อง ความสามารถในการรำเพลงระบำไก่ การแสดงท่าการรำสัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และ
ลีลาความสวยงาม

แม่แบบที่ใช้

ทำรำนากูศิลป์ประกอบเนื้อเพลง

“ ไก่แก้วไชร่มมิกลัว

บุกผกห้วงอาจ ”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับจังหวะ
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับเนื้อเพลง
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อ
เพลง และลีลาความสวยงาม
4. เพื่อพัฒนาทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

วิธีดำเนินการ

ก. ช้่นนำผู้วิจัยสนทนาและทบทวนท่ารำครั้งที่แล้ว โดยให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามเนื้อ
เพลงของครั้งที่แล้วและเปิดเทปเพลงระบำไก่โดยให้นักเรียนฟังและร้องตามเทปพร้อมปรบจังหวะ
ตั้งแต่ “ ไก่แก้วไชร่มมิกลัว บุกผกห้วงอาจ ” และสนทนาถึงการนำท่ารำไปประกอบเพลง
ระบำไก่

ข. ช้่นเสนอแม่แบบ

1. ผู้วิจัยเปิดวิดีโอทัศน์ทำรำนากูศิลป์ประกอบเพลงระบำไก่ให้นักเรียนดู หลังจากนั้นให้
นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามวิดีโอทัศน์พร้อมกันทุกคน
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก เกี่ยวกับแม่แบบและเปิดโอกาสให้นักเรียน
ซักถาม

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติโดยให้นักเรียนเลียนแบบจากวิดีโอ โดยการทำท่าที่ละคน ถ้านักเรียนคนใดปฏิบัติท่าไม่ถูกต้อง ผู้วิจัยจะเปิดวิดีโอให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง แล้วนักเรียนก็เลียนแบบแม่แบบอีกครั้งหนึ่ง

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก ภายหลังการเลียนแบบและให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มนำในการแสดงออกที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

ค. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติท่าแล้วตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะให้ตัวเสริมแรงแก่นักเรียนตามเงื่อนไขที่กำหนด หลังจากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงการนำท่าไปประยุกต์ใช้ในโอกาสต่างๆ และผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มนำในการปฏิบัติในวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. เทปบันทึกเสียงเพลงระบำไก่
2. วิดีทัศน์ท่ารำเพลงระบำไก่

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบปฏิบัติท่ารำนาฏศิลป์
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. ทดสอบความสามารถในการรำ

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

ครั้งที่ 7

เรื่อง ความสามารถในการรำเพลงระบำไก่ การแสดงท่าการรำสัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และลีลาความสวยงาม

แม่แบบที่ใช้

ทำรำนาคศิลป์ประกอบเนื้อเพลงระบำไก่ (ท่ารับ, ท่าเข้า)

“ ผาดผันตีปีกป้อง

ร้องเรื้อยเฉื่อยฉาน ”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับจังหวะ
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับเนื้อเพลง
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และลีลาความสวยงาม
4. เพื่อพัฒนาทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

วิธีดำเนินการ

ก. ชำนาญผู้วิจัยสนทนาและทบทวนท่ารำครั้งที่แล้ว โดยให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามเนื้อเพลงของครั้งที่แล้วและเปิดเทปเพลงระบำไก่โดยให้นักเรียนฟังและร้องตามเทปพร้อมปรบจังหวะ ตั้งแต่ “ ผาดผันตีปีกป้อง ร้องเรื้อยเฉื่อยฉาน ” และสนทนาถึงการนำท่ารำไปประกอบเพลงระบำไก่

ข. ชำนาญแม่แบบ

1. ผู้วิจัยเปิดวิดิทัศน์ทำรำนาคศิลป์ประกอบเพลงระบำไก่ให้นักเรียนดู หลังจากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามวิดิทัศน์พร้อมกันทุกคน

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก เกี่ยวกับแม่แบบและเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติโดยให้นักเรียนเลียนแบบจากวิดิทัศน์ โดยการปฏิบัติท่ารำทีละคน ถ้านักเรียนคนใดปฏิบัติท่ารำไม่ถูกต้อง ผู้วิจัยจะเปิดวิดิทัศน์ให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง แล้วนักเรียนก็เลียนแบบแม่แบบอีกครั้งหนึ่ง

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก ภายหลังการเลียนแบบและให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงออกที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

ค. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติทำรำแล้วตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะให้ตัวเสริมแรงแก่นักเรียนตามเงื่อนไขที่กำหนด หลังจากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงการนำทำรำไปประยุกต์ใช้ในโอกาสต่างๆ และผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการปฏิบัติในวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. เทปบันทึกเสียงเพลงระบำไก่
2. วิดีทัศน์ทำรำเพลงระบำไก่

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบปฏิบัติทำรำนาฏศิลป์
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. ทดสอบความสามารถในการทำ

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบความรู้การเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

ครั้งที่ 8

เรื่อง ความสามารถในการรำเพลงระบำไก่ การแสดงท่าการรำสัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และ
ลีลาความสวยงาม

แม่แบบที่ใช้

ทำรำนานาฏศิลป์ประกอบเนื้อเพลงเชิญพระขวัญ (ท่าออก)

“ ขวัญเจ้าเอชขวัญเอชมาสู่องค์เอช ”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนทราบประวัติความเป็นมาของเพลงเชิญพระขวัญ
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำได้สัมพันธ์กับจังหวะ
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำได้สัมพันธ์กับเนื้อเพลง
4. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อ
เพลง และลีลาความสวยงาม
5. เพื่อพัฒนาทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

วิธีดำเนินการ

ก. ชำนาญผู้วิจัยสนทนาและทบทวนท่าการรำครั้งที่แล้ว โดยให้นักเรียนปฏิบัติท่าตามเนื้อ
เพลงของครั้งที่แล้วและเปิดเทปเพลงเชิญพระขวัญโดยให้นักเรียนฟังและร้องตามเทปพร้อมปรบ
จังหวะ ตั้งแต่ “ ขวัญเจ้าเอชขวัญเอชมาสู่องค์เอช ” และสนทนาถึงการนำท่ารำไปประกอบ
เพลงเชิญพระขวัญ

ข. ชำนาญแม่แบบ

1. ผู้วิจัยเปิดวิดีโอทัศน์ทำรำนานาฏศิลป์ประกอบเพลงระบำไก่ให้นักเรียนดู หลังจากนั้นให้
นักเรียนปฏิบัติท่าตามวิดีโอทัศน์พร้อมกันทุกคน
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก เกี่ยวกับแม่แบบและเปิดโอกาสให้นักเรียน
ซักถาม
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติโดยให้นักเรียนเลียนแบบจากวิดีโอทัศน์ โดยการปฏิบัติท่าที่
ละคน ถ้านักเรียนคนใดปฏิบัติท่ารำไม่ถูกต้อง ผู้วิจัยจะเปิดวิดีโอทัศน์ให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง แล้ว
นักเรียนก็เลียนแบบแม่แบบอีกครั้งหนึ่ง

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก ภายหลังจากการเลียนแบบและให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงออกที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

ก. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติทำรำแล้วตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะให้ตัวเสริมแรงแก่นักเรียนตามเงื่อนไขที่กำหนด หลังจากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงการนำทำรำไปประยุกต์ใช้ในโอกาสต่างๆ และผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการปฏิบัติในวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. เทปบันทึกเสียงเพลงเชิญพระขวัญ
2. วัสดุทำรำเพลงเชิญพระขวัญ

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบปฏิบัติทำรำนานาฏศิลป์
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. ทดสอบความสามารถในการทำ

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

ครั้งที่ 9

เรื่อง ความสามารถในการรำเพลงระบำไก่ การแสดงท่าการรำสัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และลีลาความสวยงาม

แม่แบบที่ใช้

ทำรำนานาฏศิลป์ประกอบเนื้อเพลงเชยพระขวัญ

“ ขอเชิญพระขวัญเมื่อวันเดือนเพ็ญ

ให้อยู่ร่มเย็นอย่าหนีไปไหน ”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำได้สัมพันธ์กับจังหวะ
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำได้สัมพันธ์กับเนื้อเพลง
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และลีลาความสวยงาม
4. เพื่อพัฒนาทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

วิธีดำเนินการ

ก. ชำนาญผู้วิจัยสนทนาและทบทวนท่ารำครั้งที่แล้วโดยให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามเนื้อเพลงของครั้งที่แล้วและเปิดเทปเพลงเชยพระขวัญโดยให้นักเรียนฟังและร้องตามเทปพร้อมปรบจังหวะ ตั้งแต่ “ ขอเชิญพระขวัญเมื่อวันเดือนเพ็ญ ” และสนทนาถึงการนำท่ารำไปประกอบเพลงเชยพระขวัญ

ข. ชำนาญแม่แบบ

1. ผู้วิจัยเปิดวิดิทัศน์ทำรำนานาฏศิลป์ประกอบเพลงระบำไก่ให้นักเรียนดู หลังจากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามวิดิทัศน์พร้อมกันทุกคน

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก เกี่ยวกับแม่แบบและเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติโดยให้นักเรียนเลียนแบบจากวิดิทัศน์ โดยการปฏิบัติท่ารำทีละคน ถ้านักเรียนคนใดปฏิบัติท่ารำไม่ถูกต้อง ผู้วิจัยจะเปิดวิดิทัศน์ให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง แล้วนักเรียนก็เลียนแบบแม่แบบอีกครั้งหนึ่ง

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก ภายหลังการเลียนแบบและให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงออกที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

ค. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติทำรำแล้วตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะให้ตัวเสริมแรงแก่นักเรียนตามเงื่อนไขที่กำหนด หลังจากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงการนำทำรำไปประยุกต์ใช้ในโอกาสต่างๆ และผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการปฏิบัติในวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. เทปบันทึกเสียงเพลงเชิญพระขวัญ
2. วิดิทัศน์ทำรำเพลงเชิญพระขวัญ

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบปฏิบัติทำรำนาฏศิลป์
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. ทดสอบความสามารถในการทำ

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่การเสริมแรงแบบต่อเนื่อง ครั้งที่ 10

เรื่อง ความสามารถในการรำเพลงระบำไก่ การแสดงท่าการรำสัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และ
ลีลาความสวยงาม

แม่แบบที่ใช้

ทำรำนานาฏศิลป์ประกอบเนื้อเพลงเชิญพระขวัญ

“ ขวัญเจ้าเอ๋ยขวัญเอ๋ยขวัญเจ้าอย่าเลยไปไกล อย่าเที่ยวจนเพลินอย่าระเหินระหก
อย่ามัวชมนกออย่ามัวชมไม้ ”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำได้สัมพันธ์กับจังหวะ
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำได้สัมพันธ์กับเนื้อเพลง
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อ
เพลง และลีลาความสวยงาม
4. เพื่อพัฒนาทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

วิธีดำเนินการ

ก. ช้่นนำผู้วิจัยสนทนาและทบทวนท่ารำครั้งที่แล้วโดยให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามเนื้อ
เพลงของครั้งที่แล้วและเปิดเทปเพลงเชิญพระขวัญโดยให้นักเรียนฟังและร้องตามเทปพร้อมปรบ
จังหวะ ตั้งแต่ “ ขวัญเจ้าเอ๋ยขวัญเอ๋ยขวัญเจ้าอย่าเลยไปไกล...ถึง อย่ามัวชมนกออย่ามัวชมไม้ ”
และสนทนาถึงการนำท่ารำไปประกอบเพลงเชิญพระขวัญ

ข. ช้่นเสนอแม่แบบ

1. ผู้วิจัยเปิดวิดิทัศน์ทำรำนานาฏศิลป์ประกอบเพลงระบำไก่ให้นักเรียนดู หลังจากนั้นให้
นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามวิดิทัศน์พร้อมกันทุกคน
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก เกี่ยวกับแม่แบบและเปิดโอกาสให้นักเรียน
ซักถาม

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติโดยให้นักเรียนเลียนแบบจากวีดิทัศน์ โดยการปฏิบัติท่าที่
ละคน ถ้านักเรียนคนใดปฏิบัติท่าไม่ถูกต้อง ผู้วิจัยจะเปิดวีดิทัศน์ให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง แล้ว
นักเรียนก็เลียนแบบแม่แบบอีกครั้งหนึ่ง

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก ภายหลังจากการเลียนแบบและให้นักเรียนแสดง
ความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงออกที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

ค. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติท่าแล้วตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะให้ตัวเสริมแรงแก่นักเรียนตามเงื่อนไขที่กำหนด หลังจากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงการนำท่าไปประยุกต์
ใช้ในโอกาสต่างๆ และผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการปฏิบัติ
ในวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. เทปบันทึกเสียงเพลงเชญพระขวัญ
2. วีดิทัศน์ท่ารำเพลงเชญพระขวัญ

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบปฏิบัติท่ารำนานาฏศิลป์
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. ทดสอบความสามารถในการรำ

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

ครั้งที่ 11

เรื่อง ความสามารถในการรำเพลงระบำไก่ การแสดงท่าการรำสัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และ
ลีลาความสวยงาม

แม่แบบที่ใช้

ทำรำนาคศิลป์ประกอบเนื้อเพลงเชญพระขวัญ (ท่าเข้า)

“ขอเชิญขวัญเจ้ารีบเข้าสู่กาย อย่าลืหนึ่หายเลยนะขวัญเจ้าเอ๋ย ”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำได้สัมพันธ์กับจังหวะ
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำได้สัมพันธ์กับเนื้อเพลง
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อ
เพลง และลีลาความสวยงาม
4. เพื่อพัฒนาทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

วิธีดำเนินการ

ก. ช้่นนำผู้วิจัยสนทนาและทบทวนท่ารำครั้งที่แล้วโดยให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามเนื้อ
เพลงของครั้งที่แล้วและเปิดเทปเพลงเชญพระขวัญโดยให้นักเรียนฟังและร้องตามเทปพร้อมปรบ
จังหวะ ตั้งแต่ “ ขอเชิญขวัญเจ้ารีบเข้าสู่กาย อย่าลืหนึ่หายเลยนะขวัญเจ้าเอ๋ย ” และสนทนาถึง
การนำท่ารำไปประกอบเพลงเชญพระขวัญ

ข. ช้่นเสนอแม่แบบ

1. ผู้วิจัยเปิดวิดิทัศน์ทำรำนาคศิลป์ประกอบเพลงระบำไก่ให้นักเรียนดู หลังจากนั้นให้
นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามวิดิทัศน์พร้อมกันทุกคน
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก เกี่ยวกับแม่แบบและเปิดโอกาสให้นักเรียน
ซักถาม
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติโดยให้นักเรียนเลียนแบบจากวิดิทัศน์ โดยการปฏิบัติท่ารำที่
ละคน ถ้านักเรียนคนใดปฏิบัติท่ารำไม่ถูกต้อง ผู้วิจัยจะเปิดวิดิทัศน์ให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง แล้ว
นักเรียนก็เลียนแบบแม่แบบอีกครั้งหนึ่ง

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก ภายหลังการเลียนแบบและให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงออกที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

ค. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติทำรำแล้วตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะให้ตัวเสริมแรงแก่นักเรียนตามเงื่อนไขที่กำหนด หลังจากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงการนำทำรำไปประยุกต์ใช้ในโอกาสต่างๆ และผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการปฏิบัติในวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. เทปบันทึกเสียงเพลงเชิดพระขวัญ
2. วีดิทัศน์ทำรำเพลงเชิดพระขวัญ

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบปฏิบัติทำรำนาฏศิลป์
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. ทดสอบความสามารถในการรำ

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง ครั้งที่ 12

เรื่อง ปัจฉิมนิเทศ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกันอภิปรายและสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากทำรำนาศิลป์ไทยและทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยซักถามนักเรียนและทบทวนเกี่ยวกับความหมาย ทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์
2. ให้นักเรียนแต่ละคนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ในด้านความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์
3. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณนักเรียนและกล่าวปิดการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจ
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
1	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและระหว่างผู้วิจัยกับนักเรียน 2. เพื่อให้นักเรียนทราบความหมายทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ 3. เพื่อให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ของการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะเพื่อพัฒนาความสามารถในการรำและทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์	1. ผู้วิจัยแนะนำตัวเองให้นักเรียนรู้จักและให้นักเรียนแนะนำตนเองให้รู้จักซึ่งกันและกัน หลังจากนั้นผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบสำรวจตัวเสริมแรง 2. ให้นักเรียนสร้างความคุ้นเคยโดยให้นักเรียนนับ 1,2,3,4 แล้วเริ่มนับ 1-4 ใหม่แล้วให้นักเรียนที่นับเลขเดียวกันจับคู่กันได้ทั้งหมด 4 คู่ 3. ให้นักเรียนแต่ละคู่พูดคุยซักถามข้อมูลส่วนตัวของกันและกันภายใน 5 นาที เมื่อหมดเวลาให้นักเรียนพาคู่ของตนออกมาแนะนำหน้าชั้นจนครบทุกคู่ ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปว่า มีวัตถุประสงค์อะไร 4. ผู้วิจัยสรุปวัตถุประสงค์ และชี้แจง	1. แบบสำรวจตัวเสริมแรง

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			จุดมุ่งหมายและวิธีการที่จะใช้ในการทดลองให้นักเรียนทราบ 5. ผู้วิจัยอธิบายความหมายและลักษณะของความสามารถในการรำและ" ทักษะคิดต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ " 6. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมายความสามารถในการรำและทักษะคิดต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์และจุดมุ่งหมายของการเข้าร่วมการทดลองเพื่อพัฒนาความสามารถในการรำและทักษะคิดต่อวิชาดนตรีและนาฏศิลป์ 7. ผู้วิจัยชี้แจงถึงวิธีพัฒนาความสามารถในการรำและทักษะคิดโดยการ ใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมการเสริมแรงแบบต่อเนื่องซึ่งผู้วิจัยเสนอแม่แบบ โดยเปิดวิดีโอให้นักเรียนดูหลังจากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติปฏิบัติตามวิดีโอ	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			พร้อมกันทุกคนด้วย ปฏิบัติทำไม่ได้ผู้วิจัย เปิดวิดิทัศน์ให้นักเรียน ดูอีกครั้งหนึ่ง 8.ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียน ทราบถึงวิธีการประเมิน ความสามารถในการรำ ก่อนที่จะให้การเสริม แรงแบบต่อเนื่องแก่ นักเรียนทุกครั้งตามเงื่อนไข ที่กำหนดโดย 8.1 นักเรียนที่ได้คะแนน ความสามารถในการรำ 90-100 เปอร์เซนต์ จะได้ รับตัวเสริมแรงที่นักเรียน เลือกไว้ลำดับที่ 1 8.2 นักเรียนที่ได้คะแนน ความสามารถในการรำ 80-89 เปอร์เซนต์ จะได้ รับตัวเสริมแรงที่นักเรียน เลือกไว้ลำดับที่ 2 8.3 นักเรียนที่ได้คะแนน ความสามารถในการรำ	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			70-79 เปอร์เซ็นต์ จะได้รับตัวเสริมแรงที่นักเรียนเลือกไว้ลำดับที่ 3 8.4 นักเรียนได้คะแนนความสามารถในการรำ 60-69 เปอร์เซ็นต์จะได้ตัวเสริมแรงที่ นักเรียนเลือกไว้ ลำดับที่ 4 8.5 นักเรียนได้คะแนนความสามารถในการรำ 50-59 เปอร์เซ็นต์ จะได้รับตัวเสริมแรงที่นักเรียนเลือกไว้ลำดับที่ 5 9.ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนทราบว่าให้นักเรียนมารับตัวเสริมแรงในวันที่มีการทดลอง ครั้งถัดไปเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม 10. ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ที่จะพบกันในการทดลอง ครั้งต่อไป	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
2-7	1. ความสามารถในการรำโดยแสดงท่าการรำได้สัมพันธ์กับจังหวะ และเนื้อเพลง ลีลาความสวยงาม 2. ความคิดความรู้สึกและแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของนักเรียนวิชานาฏศิลป์	1. เพื่อให้ให้นักเรียนทราบประวัติความเป็นมาของเพลงระบำไก่ 2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำได้สัมพันธ์กับจังหวะ 3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำได้สัมพันธ์กับเนื้อเพลง 4. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงลีลาความสวยงาม 5. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำได้สัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และลีลาความสวยงาม 6. เพื่อพัฒนาทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรีนาฏศิลป์	ตั้งแต่ครั้งที่2-11 ทดลองตามลำดับ ขั้นตอนนี้ <u>ขั้นที่ 1</u> <u>ขั้นนำ</u> ผู้วิจัยสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเพลงระบำไก่และเปิดเทปเพลงระบำไก่ให้นักเรียนคลอตามเทปพร้อมปรบจังหวะและสนทนถึงการนำทำรำนาฏศิลป์ไปประกอบเพลงระบำไก่ <u>ขั้นที่ 2</u> <u>ขั้นเสนอแม่แบบ</u> 1. ผู้วิจัยเปิดวิดีโอทำรำนาฏศิลป์ประกอบเพลงระบำไก่ให้นักเรียนดูหลังจากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามวิดีโอพร้อมกันทุกคน 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด	1.เทปบันทึกเสียงเพลงระบำไก่ 2.วิดีโอทำรำเพลงระบำไก่

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			ความรู้สึกเกี่ยวกับแม่แบบและเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม 3. ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติโดยให้นักเรียนเลียนแบบแม่แบบจากวีดิทัศน์โดยการปฏิบัติท่ารำทีละคน ถ้านักเรียนคนใดปฏิบัติท่ารำไม่ถูกต้องผู้วิจัยจะเปิดวีดิทัศน์ให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่งแล้วนักเรียนก็เลียนแบบแม่แบบอีกครั้งหนึ่ง <u>ขั้นที่ 3</u> <u>ขั้นสรุป</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำแล้วตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะให้ตัวเสริมแรงแก่นักเรียนตามเงื่อนไขที่กำหนดหลังจากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงการนำท่ารำไปประยุกต์	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			ใช้ในโอกาสต่าง ๆ และผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการปฏิบัติในวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ครั้งต่อไป	
8-11	1. ความสามารถในการรำโดยแสดงท่าการรำได้สัมพันธ์กับจังหวะ และเนื้อเพลง ลีลาความสวยงาม 2. ความคิดความรู้สึกและแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของนักเรียนต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์	1.เพื่อให้นักเรียนทราบประวัติความเป็นมาของเพลงเชลยพระขวัญ 2.เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำได้สัมพันธ์กับจังหวะ 3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำได้สัมพันธ์กับเนื้อเพลง 4.เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงลีลาความสวยงาม 5.เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำได้สัมพันธ์กับจังหวะเนื้อเพลง และลีลาความสวยงาม		1. เทปบันทึกเสียงเพลงเชลยพระขวัญ 2.วีดิทัศน์ท่ารำเพลงเชลยพระขวัญ

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
		6.เพื่อพัฒนาทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์		
12	ปัจฉิมนิเทศ	เพื่อให้ นักเรียนได้ร่วมกันอภิปรายและสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากทำรำนาฏศิลป์ไทยและทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์	1.ผู้วิจัยซักถามนักเรียนและทบทวนเกี่ยวกับความหมาย ทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ 2. ให้นักเรียนแต่ละคนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ 3.ผู้วิจัยกล่าวขอบใจนักเรียนและกล่าวปิดการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ	

หมายเหตุ การทดลองแต่ละครั้งใช้เวลา 50 นาที

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมการเสริมแรงแบบเว้นระยะ ครั้งที่ 1

เรื่อง ปฐมนิเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมกับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและระหว่างผู้วิจัยกับนักเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนทราบความหมายและทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์
3. เพื่อให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ของการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมกับการเสริมแรงแบบเว้นระยะเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแนะนำตัวเองให้นักเรียนรู้จักและให้นักเรียนแนะนำตนเองให้รู้จักซึ่งกันและกัน หลังจากนั้นผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบสำรวจตัวเสริมแรง
2. ให้นักเรียนสร้างความคุ้นเคยโดยให้นักเรียนนับ 1, 2, 3, 4 แล้วเริ่มนับ 1-4 ใหม่แล้วให้นักเรียนที่นับเลขเดียวกันจับคู่กันได้ทั้งหมด 4 คู่
3. ให้นักเรียนแต่ละคู่พูดคุยซักถามข้อมูลส่วนตัวของกันและกันภายใน 5 นาที เมื่อหมดเวลาให้นักเรียนพาคู่ของตนออกมาแนะนำหน้าชั้นจนครบทุกคู่ ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกัน สรุปว่า มีวัตถุประสงค์อะไร
4. ผู้วิจัยสรุปวัตถุประสงค์ และชี้แจงจุดมุ่งหมายและวิธีการที่จะใช้ในการทดลองให้นักเรียนทราบ
5. ผู้วิจัยอธิบายความหมาย และลักษณะของความสามารถในการรำและทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์
6. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมาย ความสามารถในการรำและทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์และจุดมุ่งหมายของการเข้าร่วมการทดลองเพื่อพัฒนาความสามารถในการรำและทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์
7. ผู้วิจัยชี้แจงถึงวิธีพัฒนาความสามารถในการรำและทัศนคติโดยการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมกับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องซึ่งผู้วิจัยเสนอแม่แบบ โดยเปิดวิดีโอให้นักเรียนดู หลังจากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติตามวิดีโอพร้อมกันทุกคน ถ้ายังปฏิบัติทำไม่ได้ผู้วิจัยเปิดวิดีโอให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง

8. ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงวิธีการประเมินความสามารถในการรำก่อนที่จะให้การเสริมแรงแบบเว้นระยะแก่นักเรียนทุกครั้งตามเงื่อนไขที่กำหนดโดย

8.1 นักเรียนได้คะแนนความสามารถในการรำ 90-100 เปอร์เซนต์จะได้ตัวเสริมแรงที่นักเรียนเลือกไว้ลำดับที่ 1

8.2 นักเรียนได้คะแนนความสามารถในการรำ 80-89 เปอร์เซนต์จะได้ตัวเสริมแรงที่นักเรียนเลือกไว้ลำดับที่ 2

8.3 นักเรียนได้คะแนนความสามารถในการรำ 70-79 เปอร์เซนต์จะได้ตัวเสริมแรงที่นักเรียนเลือกไว้ลำดับที่ 3

8.4 นักเรียนได้คะแนนความสามารถในการรำ 60-69 เปอร์เซนต์จะได้ตัวเสริมแรงที่นักเรียนเลือกไว้ลำดับที่ 4

8.5 นักเรียนได้คะแนนความสามารถในการรำ 50-59 เปอร์เซนต์จะได้ตัวเสริมแรงที่นักเรียนเลือกไว้ลำดับที่ 5

9. ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนทราบว่า ให้นักเรียนมารับตัวเสริมแรงในวันที่มีการทดลองครั้งถัดไป และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

10. ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ที่จะพบกันในการทดลองครั้งต่อไป

อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. แบบสำรวจตัวเสริมแรง

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจ
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมการเสริมแรงแบบเว้นระยะ

ครั้งที่ 2

เรื่อง ความสามารถในการรำเพลงระบำไก่ การแสดงท่าการรำสัมพันธ์กับจังหวะ

แม่แบบที่ใช้

ทำรำนางศิลป์ประกอบจังหวะระบำไก่ (ท่าออก)

เนื้อเพลง

“ สร้อยแสงแดงพระพาย ”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนทราบประวัติความเป็นมาของเพลงระบำไก่
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำได้สัมพันธ์กับจังหวะ
3. เพื่อพัฒนาทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

วิธีดำเนินการ

ก. ชำนาญผู้วิจัยสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของระบำไก่ และเปิดเทปเพลงระบำไก่โดยให้นักเรียนฟังและร้องตามเทปพร้อมปรบจังหวะ และสนทนาถึงการนำท่ารำไปประกอบเพลงระบำไก่

ข. ชำนาญแม่แบบ

1. ผู้วิจัยเปิดวิดีโอทำรำนางศิลป์ประกอบเพลงระบำไก่ให้นักเรียนดู หลังจากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามวิดีโอพร้อมกันทุกคน

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก เกี่ยวกับแม่แบบและเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติโดยให้นักเรียนเลียนแบบจากวิดีโอ โดยการปฏิบัติท่ารำทีละคน ถ้านักเรียนคนใดปฏิบัติท่ารำไม่ถูกต้อง ผู้วิจัยจะเปิดวิดีโอให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง แล้วนักเรียนก็เลียนแบบแม่แบบอีกครั้งหนึ่ง

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก ภายหลังจากการเลียนแบบและให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงออกที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

ค. ชำนาญสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำแล้วตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะให้ตัวเสริมแรงแก่

นักเรียนตามเงื่อนไขที่กำหนด หลังจากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงการนำทำรำไปประยุกต์ใช้ในโอกาสต่างๆ และผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการปฏิบัติในวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. เทปบันทึกเสียงเพลงระบำไก่
2. วิดิทัศน์ทำรำเพลงระบำไก่

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบปฏิบัติทำรำนาฏศิลป์
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. ทดสอบความสามารถในการรำ

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมการเสริมแรงแบบวันระยะ

ครั้งที่ ๑

เรื่อง ความสามารถในการรำเพลงระบำไก่ การแสดงท่าการรำสัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และลีลาความสวยงาม

แม่แบบที่ใช้

ทำรำนากุศลประกอบเนื้อเพลง

“**ชนเจิวลาชระชัย**
ปีกลัลเบณจรงค์ **เลื่อมลายของหงษ์ระบัด”**

วัดถ้ำพระสงฆ์

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับจังหวะ
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับเนื้อเพลง
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และลีลาความสวยงาม
4. เพื่อพัฒนาทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

วิธีดำเนินการ

ก. ชำนาญผู้วิจัยสนทนาและทบทวนทำซ้ำครั้งที่แล้วโดยให้นักเรียนปฏิบัติทำซ้ำตามเนื้อเพลงของครั้งที่แล้วและเปิดเทปเพลงระบำไก่โดยให้นักเรียนฟังและร้องตามเทปพร้อมปรบจังหวะตั้งแต่ “ชนเขียวลายระยับ...ถึง เลื่อมลายของหงษ์ระบัด” และสนทนาถึงการนำทำซ้ำไปประกอบเพลงระบำไก่

จ. ชั้นเสนอแม่แบบ

1. ผู้วิจัยเปิดวิดิทัศน์ทำรำนากูศิลป์ประกอบเพลงระบำไก่ให้นักเรียนดู หลังจากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติทำร่าตามวิดิทัศน์พร้อมกันทุกคน
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก เกี่ยวกับแม่แบบและเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติโดยให้นักเรียนเลียนแบบจากวีดิทัศน์ โดยการปฏิบัติทำรำที่ละคน ถ้านักเรียนคนใดปฏิบัติทำรำไม่ถูกต้อง ผู้วิจัยจะเปิดวีดิทัศน์ให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง แล้วนักเรียนก็เลียนแบบแม่แบบอีกครั้งหนึ่ง

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก ภายหลังการเลียนแบบและให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มนำในการแสดงออกที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

ค. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติทำรำแล้วตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะให้ตัวเสริมแรงแก่นักเรียนตามเงื่อนไขที่กำหนด หลังจากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงการนำทำรำไปประยุกต์ใช้ในโอกาสต่างๆ และผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มนำในการปฏิบัติในวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. เทปบันทึกเสียงเพลงระบำไก่
2. วีดิทัศน์ทำรำเพลงระบำไก่

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบปฏิบัติทำรำนาฏศิลป์
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. ทดสอบความสามารถในการรำ

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่การเสริมแรงแบบเว้นระยะ

ครั้งที่ 4

เรื่อง ความสามารถในการรำเพลงระบำไก่ การแสดงท่าการรำสัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และ
ลีลาความสวยงาม

แม่แบบที่ใช้

ทำรำนานาฏศิลป์ประกอบเนื้อเพลง

“ ขอบดาชาดพะพริ้ง สิงครึงอนพรายพรรณ
ขานขันเสียงเอาใจ เดื่อยหงอนไสสีล่ายอง ”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับจังหวะ
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับเนื้อเพลง
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อ
เพลง และลีลาความสวยงาม
4. เพื่อพัฒนาทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

วิธีดำเนินการ

ก. นำเข้าผู้วิจัยสนทนาและทบทวนท่ารำครั้งที่แล้วโดยให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามเนื้อ
เพลงของครั้งที่แล้วและเปิดเทปเพลงระบำไก่โดยให้นักเรียนฟังและร้องตามเทปพร้อมปรบจังหวะ
ตั้งแต่ “ขอบดาชาดพะพริ้ง...ถึง เดื่อยหงอนไสสีล่ายอง” และสนทนาถึงการนำท่ารำไปประกอบ
เพลงระบำไก่

ข. ขั้นเสนอแม่แบบ

1. ผู้วิจัยเปิดวิดีโอทัศน์ทำรำนานาฏศิลป์ประกอบเพลงระบำไก่ให้นักเรียนดู หลังจากนั้นให้
นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามวิดีโอทัศน์พร้อมกันทุกคน

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก เกี่ยวกับแม่แบบและเปิดโอกาสให้นักเรียน
ซักถาม

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติโดยให้นักเรียนเลียนแบบจากวีดิทัศน์ โดยการปฏิบัติทำรำทีละคน ถ้านักเรียนคนใดปฏิบัติทำรำไม่ถูกต้อง ผู้วิจัยจะเปิดวีดิทัศน์ให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง แล้วนักเรียนก็เลียนแบบแม่แบบอีกครั้งหนึ่ง

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก ภายหลังจากการเลียนแบบและให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงออกที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

ค. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติทำรำแล้วตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะให้ตัวเสริมแรงแก่นักเรียนตามเงื่อนไขที่กำหนด หลังจากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงการนำทำรำไปประยุกต์ใช้ในโอกาสต่างๆ และผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการปฏิบัติในวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. เทปบันทึกเสียงเพลงระบำไก่
2. วีดิทัศน์ทำรำเพลงระบำไก่

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบปฏิบัติทำรำนาฏศิลป์
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. ทดสอบความสามารถในการรำ

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบความรู้การเสริมแรงแบบเว้นระยะ

ครั้งที่ 5

เรื่อง ความสามารถในการร้องเพลงระบำไก่ การแสดงท่าการรำสัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และ
ลีลาความสวยงาม

แม่แบบที่ใช้

ทำรำนานาฏศิลป์ประกอบเนื้อเพลง

“ สองเท้าเทียบนพมาศ ป่านฉลุขาดทาลง
ปู่ก็ใช้ให้ศิลง ผีก็ลงแก่ไก่ ”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับจังหวะ
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับเนื้อเพลง
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อ
เพลง และลีลาความสวยงาม
4. เพื่อพัฒนาทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

วิธีดำเนินการ

ก. ชำนาญผู้วิจัยสนทนาและทบทวนท่ารำครั้งที่แล้วโดยให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามเนื้อ
เพลงของครั้งที่แล้วและเปิดเทปเพลงระบำไก่โดยให้นักเรียนฟังและร้องตามเทปพร้อมปรบจังหวะ
ตั้งแต่ “ สองเท้าเทียบนพมาศ...ถึง ผีก็ลงแก่ไก่ ” และสนทนาถึงการนำท่ารำไปประกอบเพลง
ระบำไก่

ข. ชำนาญเสนอแม่แบบ

1. ผู้วิจัยเปิดวิดีโอทัศน์ทำรำนานาฏศิลป์ประกอบเพลงระบำไก่ให้นักเรียนดู หลังจากนั้นให้
นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามวิดีโอทัศน์พร้อมกันทุกคน

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก เกี่ยวกับแม่แบบและเปิดโอกาสให้นักเรียน
ซักถาม

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติโดยให้นักเรียนเลียนแบบจากวีดิทัศน์ โดยการปฏิบัติท่าที่ละคน ถ้านักเรียนคนใดปฏิบัติท่าไม่ถูกต้อง ผู้วิจัยจะเปิดวีดิทัศน์ให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง แล้วนักเรียนก็เลียนแบบแม่แบบอีกครั้งหนึ่ง

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก ภายหลังจากการเลียนแบบและให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มนำในการแสดงออกที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

ค. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติท่าแล้วตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะให้ตัวเสริมแรงแก่นักเรียนตามเงื่อนไขที่กำหนด หลังจากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงการนำท่าไปประยุกต์ใช้ในโอกาสต่างๆ และผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มนำในการปฏิบัติในวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. เทปบันทึกเสียงเพลงระบำไก่
2. วีดิทัศน์ท่าระบำเพลงระบำไก่

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบปฏิบัติท่ารำนาฏศิลป์
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. ทดสอบความสามารถในการรำ

_โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่การเสริมแรงแบบวันระยะ

ครั้งที่ 6

เรื่อง ความสามารถในการรำเพลงระบำไก่ การแสดงท่าการรำสัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และ
 ลีลาความสวยงาม

แม่แบบที่ใช้

ทำรำนานาฏศิลป์ประกอบเนื้อเพลง

“ ไก่แก้วไชร่มมิกลัว

 ขุคผกห้วงอาจ ”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับจังหวะ
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับเนื้อเพลง
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อ
เพลง และลีลาความสวยงาม
4. เพื่อพัฒนาทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

วิธีดำเนินการ

ก. จ้มนำผู้วิจัยสนทนาและทบทวนท่ารำครั้งที่แล้วโดยให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามเนื้อ
เพลงของครั้งที่แล้วและเปิดเทปเพลงระบำไก่โดยให้นักเรียนฟังและร้องตามเทปพร้อมปรบจังหวะ
ตั้งแต่ “ ไก่แก้วไชร่มมิกลัว ขุคผกห้วงอาจ ” และสนทนาถึงการนำท่ารำไปประกอบเพลง
ระบำไก่

ข. จ้มนเสนอแม่แบบ

1. ผู้วิจัยเปิดวีดิทัศน์ทำรำนานาฏศิลป์ประกอบเพลงระบำไก่ให้นักเรียนดู หลังจากนั้นให้
นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามวีดิทัศน์พร้อมกันทุกคน

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก เกี่ยวกับแม่แบบและเปิดโอกาสให้นักเรียน
ซักถาม

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติโดยให้นักเรียนเลียนแบบจากวิดีโอ โดยการปฏิบัติทำทีละคน ถ้านักเรียนคนใดปฏิบัติทำไม่ถูกต้อง ผู้วิจัยจะเปิดวิดีโอให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง แล้วนักเรียนก็เลียนแบบแม่แบบอีกครั้งหนึ่ง

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก ภายหลังการเลียนแบบและให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงออกที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

ก. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติทำแล้วตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะให้ตัวเสริมแรงแก่นักเรียนตามเงื่อนไขที่กำหนด หลังจากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงการนำทำไปประยุกต์ใช้ในโอกาสต่างๆ และผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการปฏิบัติในวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. เทปบันทึกเสียงเพลงระบำไก่
2. วิดีทัศน์ทำรำเพลงระบำไก่

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบปฏิบัติทำรำนาฏศิลป์
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. ทดสอบความสามารถในการรำ

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมการเสริมแรงแบบวันระยะ

ครั้งที่ 7

เรื่อง ความสามารถในการรำเพลงระบำไก่ การแสดงท่าการรำสัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และ
ลีลาความสวยงาม

แม่แบบที่ใช้

ทำรำนานาฏศิลป์ประกอบเนื้อเพลงระบำไก่ (ทำรับ, ทำเข้า)

“ ผาดผันตีปีกป้อง

ร้องเรื้อยเฉื่อยฉาน ”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับจังหวะ
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับเนื้อเพลง
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อ
เพลง และลีลาความสวยงาม
4. เพื่อพัฒนาทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

วิธีดำเนินการ

ก.. ชำนาญผู้วิจัยสนทนาและทบทวนท่ารำครั้งที่แล้วโดยให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามเนื้อ
เพลงของครั้งที่แล้วและเปิดเทปเพลงระบำไก่โดยให้นักเรียนฟังและร้องตามเทปพร้อมปรบจังหวะ
ตั้งแต่ “ ผาดผันตีปีกป้อง ร้องเรื้อยเฉื่อยฉาน ” และสนทนาถึงการนำท่ารำไปประกอบเพลง
ระบำไก่

ข. ชำนาญแม่แบบ

1. ผู้วิจัยเปิดวิดิทัศน์ทำรำนานาฏศิลป์ประกอบเพลงระบำไก่ให้นักเรียนดู หลังจากนั้นให้
นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามวิดิทัศน์พร้อมกันทุกคน

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก เกี่ยวกับแม่แบบและเปิดโอกาสให้นักเรียน
ซักถาม

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติโดยให้นักเรียนเลียนแบบจากวิดิทัศน์ โดยการปฏิบัติท่ารำที่
ละคน ถ้านักเรียนคนใดปฏิบัติท่ารำไม่ถูกต้อง ผู้วิจัยจะเปิดวิดิทัศน์ให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง แล้ว
นักเรียนก็เลียนแบบแม่แบบอีกครั้งหนึ่ง

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก ภายหลังจากการเลียนแบบและให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงออกที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

ค. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติทำรำแล้วตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะให้ตัวเสริมแรงแก่นักเรียนตามเงื่อนไขที่กำหนด หลังจากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงการนำทำรำไปประยุกต์ใช้ในโอกาสต่างๆ และผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการปฏิบัติในวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. เทปบันทึกเสียงเพลงระบำไก่
2. วิดีทัศน์ทำรำเพลงระบำไก่

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบปฏิบัติทำรำนาฏศิลป์
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. ทดสอบความสามารถในการทำ

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมการเสริมแรงแบบวันระยะ

ครั้งที่ 8

เรื่อง ความสามารถในการรี
ลีลาความสวยงาม

แม่แบบที่ใช้

ทำรำนากุศิลป์ประกอบเนื้อเพลงเชญพระขวัญ (ทำออก)

“ ขวัญเจ้าเอยขวัญเอยมาสู่องค์เอย ”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ให้นักเรียนทราบประวัติความเป็นมาของเพลงเชญพระขวัญ
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำได้สัมพันธ์กับจังหวะ
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำได้สัมพันธ์กับเนื้อเพลง
4. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และลีลาความสวยงาม
5. เพื่อพัฒนาทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

วิธีดำเนินการ

ก. ช้่นนำผู้วิจัยสนทนาและทบทวนท่ารำครั้งที่แล้วโดยให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามเนื้อเพลงของครั้งที่แล้วและเปิดเทปเพลงเชญพระขวัญโดยให้นักเรียนฟังและร้องตามเทปพร้อมปรบจังหวะ ตั้งแต่ “ ขวัญเจ้าเอยขวัญเอยมาสู่องค์เอย ” และสนทนาถึงการนำท่ารำไปประกอบเพลงเชญพระขวัญ

ข. ช้่นเสนอแม่แบบ

1. ผู้วิจัยเปิดวิดิทัศน์ทำรำนากุศิลป์ประกอบเพลงระบำไก่ให้นักเรียนดู หลังจากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามวิดิทัศน์พร้อมกันทุกคน
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก เกี่ยวกับแม่แบบและเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติโดยให้นักเรียนเลียนแบบจากวิดิทัศน์ โดยการปฏิบัติท่ารำทีละคน ถ้านักเรียนคนใดปฏิบัติท่ารำไม่ถูกต้อง ผู้วิจัยจะเปิดวิดิทัศน์ให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง แล้วนักเรียนก็เลียนแบบแม่แบบอีกครั้งหนึ่ง

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก ภายหลังจากการเลียนแบบและให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงออกที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

ก. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติทำรำแล้วตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะให้ตัวเสริมแรงแก่นักเรียนตามเงื่อนไขที่กำหนด หลังจากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงการนำทำรำไปประยุกต์ใช้ในโอกาสต่างๆ และผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการปฏิบัติในวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. เทปบันทึกเสียงเพลงเชิญพระขวัญ
2. วีดิทัศน์ทำรำเพลงเชิญพระขวัญ

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบปฏิบัติทำรำนาฏศิลป์
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. ทดสอบความสามารถในการทำ

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่การเสริมแรงแบบเว้นระยะ

ครั้งที่ 9

เรื่อง ความสามารถในการรำเพลงระบำไก่ การแสดงท่าการรำสัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และลีลาความสวยงาม

แม่แบบที่ใช้

ทำรำนานาฏศิลป์ประกอบเนื้อเพลงเชิญพระขวัญ

“ ขอเชิญพระขวัญเมื่อวันเดือนเพ็ญ

ให้อยู่ร่วมเย็นอย่างหนีไปไหน ”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำได้สัมพันธ์กับจังหวะ
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำได้สัมพันธ์กับเนื้อเพลง
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และลีลาความสวยงาม
4. เพื่อพัฒนาทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

วิธีดำเนินการ

ก. ช้่นนำผู้วิจัยสนทนาและทบทวนท่ารำครั้งที่แล้วโดยให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามเนื้อเพลงของครั้งที่แล้วและเปิดเทปเพลงเชิญพระขวัญ โดยให้นักเรียนฟังและร้องตามเทปพร้อมปรบจังหวะ ตั้งแต่ “ ขอเชิญพระขวัญเมื่อวันเดือนเพ็ญ ” และสนทนาถึงการนำท่ารำไปประกอบเพลงเชิญพระขวัญ

ข. ช้่นเสนอแม่แบบ

1. ผู้วิจัยเปิดวิดิทัศน์ทำรำนานาฏศิลป์ประกอบเพลงระบำไก่ให้นักเรียนดู หลังจากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามวิดิทัศน์พร้อมกันทุกคน
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก เกี่ยวกับแม่แบบและเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติโดยให้นักเรียนเลียนแบบจากวิดิทัศน์ โดยการปฏิบัติท่ารำทีละคน ถ้านักเรียนคนใดปฏิบัติท่ารำไม่ถูกต้อง ผู้วิจัยจะเปิดวิดิทัศน์ให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง แล้วนักเรียนก็เลียนแบบแม่แบบอีกครั้งหนึ่ง

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก ภายหลังจากการเลียนแบบและให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงออกที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

ค. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติทำรำแล้วตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะให้ตัวเสริมแรงแก่นักเรียนตามเงื่อนไขที่กำหนด หลังจากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงการนำทำรำไปประยุกต์ใช้ในโอกาสต่างๆ และผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการปฏิบัติในวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. เทปบันทึกเสียงเพลงเชญพระขวัญ
2. วัสดุทำรำเพลงเชญพระขวัญ

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบปฏิบัติทำรำนาฏศิลป์
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. ทดสอบความสามารถในการทำ

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมการเสริมแรงแบบเว้นระยะ

ครั้งที่ 10

เรื่อง ความสามารถในการรำเพลงระบำไก่ การแสดงท่าการรำสัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และ
ลีลาความสวยงาม

แม่แบบที่ใช้

ทำรำนากุศิลป์ประกอบเนื้อเพลงเชญพระขวัญ

“ ขวัญเจ้าเอชขวัญเอชขวัญเจ้าอย่าเลยไปไกล อย่าเที่ยวจนเพลिनอย่าระเหินระห
อย่ามัวชมนกอย่ามัวชมไม้ ”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำได้สัมพันธ์กับจังหวะ
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำได้สัมพันธ์กับเนื้อเพลง
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงท่าการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อ
เพลง และลีลาความสวยงาม
4. เพื่อพัฒนาทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

วิธีดำเนินการ

ก. ชำนาญผู้วิจัยสนทนาและทบทวนท่ารำครั้งที่แล้วโดยให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามเนื้อ
เพลงของครั้งที่แล้วและเปิดเทปเพลงเชญพระขวัญโดยให้นักเรียนฟังและร้องตามเทปพร้อมปรบ
จังหวะ ตั้งแต่ “ ขวัญเจ้าเอชขวัญเอชขวัญเจ้าอย่าเลยไปไกล...ถึง อย่ามัวชมนกอย่ามัวชมไม้ ”
และสนทนาถึงการนำท่ารำไปประกอบเพลงเชญพระขวัญ

ข. ชำนาญแม่แบบ

1. ผู้วิจัยเปิดวิดิทัศน์ทำรำนากุศิลป์ประกอบเพลงระบำไก่ให้นักเรียนดู หลังจากนั้นให้
นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามวิดิทัศน์พร้อมกันทุกคน

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก เกี่ยวกับแม่แบบและเปิดโอกาสให้นักเรียน
ซักถาม

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติโดยให้นักเรียนเลียนแบบจากวีดิทัศน์ โดยการปฏิบัติทำรำทีละคน ถ้านักเรียนคนใดปฏิบัติทำรำไม่ถูกต้อง ผู้วิจัยจะเปิดวีดิทัศน์ให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง แล้วนักเรียนก็เลียนแบบแม่แบบอีกครั้งหนึ่ง

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก ภายหลังการเลียนแบบและให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงออกที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

ค. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติทำรำแล้วตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะให้ตัวเสริมแรงแก่นักเรียนตามเงื่อนไขที่กำหนด หลังจากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงการนำทำรำไปประยุกต์ใช้ในโอกาสต่างๆ และผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการปฏิบัติในวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. เทปบันทึกเสียงเพลงเชญพระขวัญ
2. วีดิทัศน์ทำรำเพลงเชญพระขวัญ

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบปฏิบัติทำรำนาฏศิลป์
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. ทดสอบความสามารถในการรำ

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมการเสริมแรงแบบวันระยะ

ครั้งที่ 11

เรื่อง ความสามารถในการรำเพลงระบำไก่ การแสดงทำการรำสัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อเพลง และ
ลีลาความสวยงาม

แม่แบบที่ใช้

ทำรำนานาฏศิลป์ประกอบเนื้อเพลงเชษฐพระขวัญ (ท่าออก)

“ ขอเชษฐขวัญเจ้ารีบเข้าสู่กาย อย่าลืหนึ่หายเลยนะขวัญเจ้าเอ๋ย ”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงทำการรำได้สัมพันธ์กับจังหวะ
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงทำการรำได้สัมพันธ์กับเนื้อเพลง
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแสดงทำการรำเพลงระบำไก่ได้สัมพันธ์กับจังหวะ เนื้อ
เพลง และลีลาความสวยงาม
4. เพื่อพัฒนาทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

วิธีดำเนินการ

ก. ช้่นนำผู้วิจัยสนทนาและทบทวนท่ารำครั้งที่แล้ว โดยให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามเนื้อ
เพลงของครั้งที่แล้วและเปิดเพลงเชษฐพระขวัญ โดยให้นักเรียนฟังและร้องตามเพลงพร้อมปรบ
จังหวะ ตั้งแต่ “ ขอเชษฐขวัญเจ้ารีบเข้าสู่กาย อย่าลืหนึ่หายเลยนะขวัญเจ้าเอ๋ย ” และ
สนทนาถึงการนำท่ารำไปประกอบเพลงเชษฐพระขวัญ

ข. ช้่นเสนอแม่แบบ

1. ผู้วิจัยเปิดวิดีโอทำรำนานาฏศิลป์ประกอบเพลงระบำไก่ให้นักเรียนดู หลังจากนั้นให้
นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามวิดีโอพร้อมกันทุกคน
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก เกี่ยวกับแม่แบบและเปิดโอกาสให้นักเรียน
ซักถาม
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติโดยให้นักเรียนเลียนแบบจากวิดีโอ โดยการปฏิบัติท่ารำที่
ละคน ถ้านักเรียนคนใดปฏิบัติท่ารำไม่ถูกต้อง ผู้วิจัยจะเปิดวิดีโอให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง แล้ว
นักเรียนก็เลียนแบบแม่แบบอีกครั้งหนึ่ง

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก ภายหลังจากการเลียนแบบและให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงออกที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

ค. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติทำรำแล้วตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะให้ตัวเสริมแรงแก่นักเรียนตามเงื่อนไขที่กำหนด หลังจากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงการนำทำรำไปประยุกต์ใช้ในโอกาสต่างๆ และผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการปฏิบัติในวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. เทปบันทึกเสียงเพลงเชิดพระขวัญ
2. วิดีทัศน์ทำรำเพลงเชิดพระขวัญ

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเลียนแบบปฏิบัติทำรำนานาฏศิลป์
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3. ทดสอบความสามารถในการรำ

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมการเสริมแรงแบบเว้นระยะ ครั้งที่ 12

เรื่อง ปัจฉิมนิเทศ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกันอภิปรายและสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากทำรำนานาศิลป์ไทยและ
ทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยซักถามนักเรียนและทบทวนเกี่ยวกับความหมาย ทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์
2. ให้นักเรียนแต่ละคนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ในด้าน
ความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์
3. ผู้วิจัยกล่าวขบใจนักเรียนและกล่าวปิดการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมกับการเสริมแรงแบบ
เว้นระยะ

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจ
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน

แบบบันทึกความสามารถในการรำ

ครั้งที่ 2

ชื่อ.....ชั้น.....

คำชี้แจง ผู้สังเกตให้คะแนนความสามารถในการรำตามเกณฑ์ที่กำหนด

ชื่อเพลง ระบายไก่อ

ข้อ	เนื้อเพลง	ทำรำสัมพันธ์กับจังหวะ และเนื้อเพลง	ลีลาความสวยงาม	รวม
1	ทำออก 1			
2	ทำออก 2			
3	สร้อยแสงแดง			
4	พระพาย			
	รวม			

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ทำรำสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง

ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	5	คะแนน
ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะแต่ไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	4	คะแนน
ทำรำถูกต้องแต่ไม่สัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	3	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับจังหวะแต่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	2	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลงแต่สัมพันธ์กับจังหวะ	ให้	1	คะแนน

ลีลาความสวยงาม

รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามมาก	ให้	4	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามปานกลาง	ให้	3	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อย	ให้	2	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

แบบบันทึกความสามารถในการรำ

ครั้งที่ 3

ชื่อ.....ชั้น.....

คำชี้แจง ผู้สังเกตให้คะแนนความสามารถในการรำตามเกณฑ์ที่กำหนด

ชื่อเพลง ระบำไก่

ข้อ	เนื้อเพลง	ทำรำสัมพันธ์กับจังหวะ และเนื้อเพลง	ลีลาความสวยงาม	รวม
1	ชนเขียวลาย			
2	ระยับ			
3	ปีกสลับ			
4	เบญจรงค์			
5	เลื่อมลายขง			
6	หงษ์ระบาค			
	รวม			

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ทำรำสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง

ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	5	คะแนน
ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะแต่ไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	4	คะแนน
ทำรำถูกต้องแต่ไม่สัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	3	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับจังหวะแต่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	2	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลงแต่สัมพันธ์กับจังหวะ	ให้	1	คะแนน

ลีลาความสวยงาม

รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามมาก	ให้	4	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามปานกลาง	ให้	3	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อย	ให้	2	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

แบบบันทึกความสามารถในการรำ

ครั้งที่ 4

ชื่อ.....ชั้น.....

คำชี้แจง ผู้สังเกตให้คะแนนความสามารถในการรำตามเกณฑ์ที่กำหนด

ชื่อเพลง ระเบียบวาทะ

ข้อ	เนื้อเพลง	ทำรำสัมพันธ์กับจังหวะ และเนื้อเพลง	ลีลาความสวยงาม	รวม
1	ทำรับ			
2	ขอบดาชาด			
3	พะพริ้ง			
4	สิงคริ๊งอน			
5	พราพพรรณ			
6	ขานขันเสียงเอาใจ			
7	เคียวหงอนไสสีล้าของ			
	รวม			

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ทำรำสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง

ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	5	คะแนน
ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะแต่ไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	4	คะแนน
ทำรำถูกต้องแต่ไม่สัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	3	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับจังหวะแต่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	2	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลงแต่สัมพันธ์กับจังหวะ	ให้	1	คะแนน

ลีลาความสวยงาม

รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามมาก	ให้	4	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามปานกลาง	ให้	3	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อย	ให้	2	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

แบบบันทึกความสามารถในการรำ

ครั้งที่ 5

ชื่อ.....ชั้น.....

คำชี้แจง ผู้สังเกตให้คะแนนความสามารถในการรำตามเกณฑ์ที่กำหนด

ชื่อเพลง ระบำไก่อ่

ข้อ	เนื้อเพลง	ทำรำสัมพันธ์กับจังหวะ และเนื้อเพลง	ลีลาความสวยงาม	รวม
1	ทำรับ			
2	สองเท้าเทียบมณฑาส			
3	ปานฉลุชาดทาลง			
4	ปู่ก็ใช้ให้ผิลง			
5	ผีกี่ลงแกไก่อ่			
	รวม			

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ทำรำสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง

ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	5	คะแนน
ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะแต่ไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	4	คะแนน
ทำรำถูกต้องแต่ไม่สัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	3	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับจังหวะแต่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	2	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลงแต่สัมพันธ์กับจังหวะ	ให้	1	คะแนน

ลีลาความสวยงาม

รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามมาก	ให้	4	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามปานกลาง	ให้	3	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อย	ให้	2	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

แบบบันทึกความสามารถในการรำ

ครั้งที่ 6

ชื่อ.....ชั้น.....

คำชี้แจง ผู้สังเกตให้คะแนนความสามารถในการรำตามเกณฑ์ที่กำหนด

ชื่อเพลง ระบำไก่

ข้อ	เนื้อเพลง	ทำรำสัมพันธ์กับจังหวะ และเนื้อเพลง	ลีลาความสวยงาม	รวม
1	ทำรับ			
2	ไก่แก้ว			
3	บ่มักลัว			
4	บุกผกหัว			
5	องอาจ			
	รวม			

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ทำรำสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง

ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	5	คะแนน
ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะแต่ไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	4	คะแนน
ทำรำถูกต้องแต่ไม่สัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	3	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับจังหวะแต่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	2	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลงแต่สัมพันธ์กับจังหวะ	ให้	1	คะแนน

ลีลาความสวยงาม

รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามมาก	ให้	4	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามปานกลาง	ให้	3	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อย	ให้	2	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

แบบบันทึกความสามารถในการรำ

ครั้งที่ 7

ชื่อ.....ชั้น.....

คำชี้แจง ผู้สังเกตให้คะแนนความสามารถในการรำตามเกณฑ์ที่กำหนด

ชื่อเพลง ระเบียบวาทะ

ข้อ	เนื้อเพลง	ทำรำสัมพันธ์กับจังหวะ และเนื้อเพลง	ลีลาความสวยงาม	รวม
1	ผาคันตีปีกป้อง			
2	ร้อยร้อยเฉื่อยฉาดฉาน			
3	ท่ารับ			
4	ท่าเข้า			
	รวม			

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ทำรำสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง

ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	5	คะแนน
ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะแต่ไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	4	คะแนน
ทำรำถูกต้องแต่ไม่สัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	3	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับจังหวะแต่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	2	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลงแต่สัมพันธ์กับจังหวะ	ให้	1	คะแนน

ลีลาความสวยงาม

รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามมาก	ให้	4	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามปานกลาง	ให้	3	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อย	ให้	2	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

แบบบันทึกความสามารถในการรำ

ครั้งที่ 8

ชื่อ.....ชั้น.....

คำชี้แจง ผู้สังเกตให้คะแนนความสามารถในการรำตามเกณฑ์ที่กำหนด

ชื่อเพลง เจริญพระขวัญ

ข้อ	เนื้อเพลง	ทำรำสัมพันธ์กับจังหวะ และเนื้อเพลง	ลีลาความสวยงาม	รวม
1	ท่าออก 1			
2	ท่าออก 2			
3	ขวัญเข้าเอยขวัญเอย			
4	มาสู่องค์เอย			
	รวม			

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ทำรำสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง

ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	5	คะแนน
ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะแต่ไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	4	คะแนน
ทำรำถูกต้องแต่ไม่สัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	3	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับจังหวะแต่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	2	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลงแต่สัมพันธ์กับจังหวะ	ให้	1	คะแนน

ลีลาความสวยงาม

รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามมาก	ให้	4	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามปานกลาง	ให้	3	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อย	ให้	2	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

แบบบันทึกความสามารถในการรำ

ครั้งที่ ๑

ชื่อ.....ชั้น.....

คำชี้แจง ผู้สังเกตให้คะแนนความสามารถในการรำตามเกณฑ์ที่กำหนด

ชื่อเพลง เชิญพระขวัญ

ข้อ	เนื้อเพลง	ทำรำสัมพันธ์กับจังหวะ และเนื้อเพลง	ลีลาความสวยงาม	รวม
1	ขอเชิญพระขวัญ			
2	เมื่อวันเดือนเพ็ญ			
3	ให้อยู่ร่มเย็น			
4	อย่าหนีไปไหน			
5	ทำรับ			
	รวม			

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ทำรำสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง

ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	5	คะแนน
ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะแต่ไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	4	คะแนน
ทำรำถูกต้องแต่ไม่สัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	3	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับจังหวะแต่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	2	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลงแต่สัมพันธ์กับจังหวะ	ให้	1	คะแนน

ลีลาความสวยงาม

รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามมาก	ให้	4	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามปานกลาง	ให้	3	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อย	ให้	2	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

แบบบันทึกความสามารถในการรำ

ครั้งที่ 10

ชื่อ.....ชั้น.....

คำชี้แจง ผู้สังเกตให้คะแนนความสามารถในการรำตามเกณฑ์ที่กำหนด

ชื่อเพลง เจริญพระขวัญ

ข้อ	เนื้อเพลง	ทำรำสัมพันธ์กับจังหวะ และเนื้อเพลง	ลีลาความสวยงาม	รวม
1	ขวัญเจ้าเอชขวัญเอชขวัญเจ้า			
2	อย่าเลยไปไกล			
3	อย่าเที่ยวจนเพลิน			
4	อย่าระเหินระหก			
5	อย่ามัวหมนง			
6	อย่ามัวชมไม้			
	รวม			

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ทำรำสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง

ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง

ให้ 5 คะแนน

ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะแต่ไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง

ให้ 4 คะแนน

ทำรำถูกต้องแต่ไม่สัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง

ให้ 3 คะแนน

ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับจังหวะแต่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง

ให้ 2 คะแนน

ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลงแต่สัมพันธ์กับจังหวะ

ให้ 1 คะแนน

ลีลาความสวยงาม

รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามมากที่สุด

ให้ 5 คะแนน

รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามมาก

ให้ 4 คะแนน

รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามปานกลาง

ให้ 3 คะแนน

รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อย

ให้ 2 คะแนน

รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อยที่สุด

ให้ 1 คะแนน

แบบบันทึกความสามารถในการรำ

ครั้งที่ 11

ชื่อ.....ชั้น.....

คำชี้แจง ผู้สังเกตให้คะแนนความสามารถในการรำตามเกณฑ์ที่กำหนด

ชื่อเพลง เชิญพระขวัญ

ข้อ	เนื้อเพลง	ทำรำสัมพันธ์กับจังหวะ และเนื้อเพลง	ลีลาความสวยงาม	รวม
1	ขอเชิญขวัญเจ้า			
2	รีบเข้าสู่กาย			
3	อย่าลืมนีหยา			
4	เลยนะขวัญเจ้าเอ๋ย			
5	ทำเข้า			
	รวม			

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ทำรำสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง

ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	5	คะแนน
ทำรำถูกต้องสัมพันธ์กับจังหวะแต่ไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	4	คะแนน
ทำรำถูกต้องแต่ไม่สัมพันธ์กับจังหวะและเนื้อเพลง	ให้	3	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับจังหวะแต่สัมพันธ์กับเนื้อเพลง	ให้	2	คะแนน
ทำรำไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับเนื้อเพลงแต่สัมพันธ์กับจังหวะ	ให้	1	คะแนน

ลีลาความสวยงาม

รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามมาก	ให้	4	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามปานกลาง	ให้	3	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อย	ให้	2	คะแนน
รำมีลีลาอ่อนช้อยสวยงามน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ภาคผนวก ข

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการรำของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1

ก่อนและหลังการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการรำของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1

ก่อนและหลังการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการรำของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1

ก่อนและหลัง การใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

และกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1

ก่อนและหลังการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2

ก่อนและหลังการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ

ตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1

ที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง และกลุ่มทดลองที่ 2

ที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการรำของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและ
หลังการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

คนที่	คะแนนความสามารถในการรำ		ผลต่างของ ความสามารถ ในการรำ	อันดับ	R-	R+
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง				
1	157	249	92	2.5		+2.5
2	180	326	146	8		+8
3	160	268	108	6		+6
4	158	249	91	1		+1
5	158	263	105	4		+4
6	175	267	92	2.5		+2.5
7	190	318	128	7		+7
8	172	279	107	5		+5
Mdn	166	167.5	106	รวม	$\Sigma R=0$	$\Sigma R=36$
Q.D.	11	34.5	18			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

$T^{**} = 0$

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการรำของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและ
หลังการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ

คนที่	คะแนนความสามารถในการรำ		ผลต่างของ ความสามารถ ในการรำ	อันดับ	R-	R+
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง				
1	225	410	185	8		+8
2	148	257	109	1		+1
3	130	262	132	4		+4
4	173	308	135	6.5		+6.5
5	155	267	121	2		+2
6	132	255	123	3		+3
7	202	337	135	6.5		+6.5
8	134	268	134	5		+5
Mdn	151.5	272	133	รวม	$\Sigma R=0$	$\Sigma R=36$
Q.D.	35	40	7			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

$T^{**} = 0$

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการรำของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 หลังการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง และกลุ่มทดลอง 2 ที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ

คนที่	กลุ่มทดลองที่ 1	อันดับ	กลุ่มทดลองที่ 2	อันดับ
1	92	2.5	185	16
2	146	15	109	7
3	108	6	132	11
4	91	1	135	13.5
5	105	4	121	8
6	92	2.5	123	9
7	128	10	135	13.5
8	107	5	134	12

$$\Sigma R_1 = 46$$

$$\Sigma R_2 = 90$$

$$U = 10 (U_1 = 54, U_2 = 10)$$

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนในกลุ่มทดลอง
ที่ 1 ก่อนและหลังการใช้เทคนิคแม่แบบควบคุมกับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

คนที่	คะแนนทัศนคติที่มีต่อวิชา ดนตรี-นาฏศิลป์		ผลต่างของคะแนนทัศน คติที่มี ต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์	อันดับ	R-	R+
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง				
1	58	123	65	6		+6
2	64	105	41	3		+3
3	74	103	29	1		+1
4	70	120	50	4		+4
5	56	122	66	7		+7
6	49	106	57	5		+5
7	61	139	78	8		+8
8	84	123	39	2		+2
Mdn	62.5	121	53.5	รวม	$\Sigma R=0$	$\Sigma R=36$
Q.D.	9	9	13.5			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

$T^{**} = 0$

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนในกลุ่มทดลอง
ที่ 2 ก่อนและหลังการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ

คนที่	คะแนนทัศนคติที่มีต่อวิชา ดนตรี-นาฏศิลป์		ผลต่างของคะแนน ทัศนคติที่มีต่อ วิชาดนตรี-นาฏศิลป์	อันดับ	R-	R+
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง				
1	71	139	68	5		+5
2	34	126	92	8		+8
3	47	112	65	4		+4
4	62	136	74	6		+6
5	75	130	55	2		+2
6	56	113	57	3		+3
7	65	106	41	1		+1
8	49	134	85	7		+7
Mdn	59	128	66.5	รวม	$\Sigma R=0$	$\Sigma R=36$
Q.D.	12	12	15			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

$T^{**} = 0$

ตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนในกลุ่มทดลอง
ที่ 1 ที่ได้รับ การใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง และกลุ่มทดลอง
ที่ 2 ที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ

คนที่	กลุ่มทดลองที่ 1	อันดับ	กลุ่มทดลองที่ 2	อันดับ
1	65	9.5	68	12
2	41	3.5	92	16
3	29	1	65	9.5
4	50	5	74	13
5	66	11	55	6
6	57	7.5	57	7.5
7	78	14	41	3.5
8	39	2	85	15

$$\Sigma R_1 = 53.5$$

$$\Sigma R_2 = 82.5$$

$$U = 17.5 \quad (U_1 = 46.5, U_2 = 17.5)$$

ภาคผนวก ค

1. แบบสำรวจตัวเสริมแรง
2. แบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี - นาฏศิลป์
3. ตาราง 14 การหาคุณภาพของแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาดนตรี - นาฏศิลป์

แบบสำรวจตัวเสริมแรง

ชื่อ นามสกุล.....ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/.....

คำชี้แจง จงเรียงลำดับสิ่งที่นักเรียนต้องการมากที่สุดไปหาสิ่งที่นักเรียนต้องการน้อยที่สุด 5 อันดับโดยให้หมายเลข 1 เป็นสิ่งที่นักเรียนต้องการมากที่สุด

- สมุดปกแข็ง
- สมุดปกอ่อน
- หนังสือการ์ตูน
- ดินสอสด
- ยางลบดินสอ
- ยางลบหมึก
- ปากกาจุกกลิ้งสีน้ำเงิน
- ปากกาจุกกลิ้งสีแดง
- ไม้บรรทัด
- ไม้โปรแทรกเตอร์
- บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป
- นมกล่อง UHT
- นมเปรี้ยว
- ลูกอม
- ขนมโป๊แตก

แบบสอบถาม
ทัศนคติ ที่มี ต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องใดช่องหนึ่งที่เราเห็นว่าตรงกับความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่เป็นจริงในขณะที่ปัจจุบันของนักเรียนมากที่สุด คำที่ได้จะไม่กระทบกระเทือนต่อผลการเรียนของนักเรียน แบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์แบ่งออก 3 ด้าน คือ ด้านความรู้สึก ด้านความคิดและด้านแนวโน้มที่แสดงพฤติกรรม

แบบสอบถามด้านความคิด

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1.	วิชาดนตรี-นาฏศิลป์เป็นวิชาที่ล้ำสมัย เซบ ไม่ ควรสอน					
2.	ข้าพเจ้าคิดว่านาฏศิลป์ไทยควรอนุรักษ์ไว้					
3.	ข้าพเจ้าคิดว่าเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์แล้ว บุคลิกภาพจะดีขึ้น					
4.	การเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์เป็นการเสียเวลา โดยเปล่าประโยชน์					
5.	นาฏศิลป์เป็นกิจกรรมที่ช่วยสร้างความเชื่อมั่น ในตนเองให้แก่ผู้เรียน					
6.	การเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์จะช่วยให้คนมี สมาธิและกริยาที่งดงามได้					
7.	ข้าพเจ้าคิดว่าคนที่เรียนนาฏศิลป์ก็คือคนที่ไม่ รู้จะเรียนวิชาอะไร					
8.	ข้าพเจ้าสนุกกับการปฏิบัติกิจกรรมดนตรี- นาฏศิลป์					
9.	ข้าพเจ้ามีความสุขที่ได้เรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์					
10.	ในโรงเรียนควรจัดรายการแสดงนาฏศิลป์ไทยให้ มากกว่าที่เป็นอยู่ขณะนี้					

แบบสอบถามด้านความรู้สึก

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ข้าพเจ้ารู้สึกทว่าวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ยุ่งยากซับซ้อน					
2.	ข้าพเจ้ารู้สึกดีใจเมื่อถึงชั่วโมงเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์					
3.	ข้าพเจ้ารู้สึกทว่าวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ไม่มีประโยชน์					
4.	ข้าพเจ้ารู้สึกทว่าการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์เป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่ายที่สุด					
5.	ข้าพเจ้ารู้สึกไม่สบายใจอย่างมากเมื่อข้าพเจ้ากำลังเข้าเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์					
6.	ข้าพเจ้ารู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เรียนรำนนาฏศิลป์ไทย					
7.	ข้าพเจ้ารู้สึกไม่สบายใจที่เพื่อน ๆ สนใจดูแค่คอนเสิร์ตทางตะวันตกโดยไม่สนใจนาฏศิลป์ที่เป็นเอกลักษณ์ของไทย					
8.	ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจที่นาฏศิลป์ไทยเป็นศิลปะประจำชาติที่งดงาม					
9.	ข้าพเจ้ารู้สึกไม่ชอบการเข้าร่วมกิจกรรมนาฏศิลป์เพราะทำให้เมื่อย					
10.	ข้าพเจ้ารู้สึกทว่ารสนิยมของข้าพเจ้าค้อยกว่าผู้อื่นเมื่อชมการแสดงนาฏศิลป์ไทย					

แบบสอบถามด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม

ข้อ	ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นานครั้ง	น้อยครั้งที่สุด
1.	ระหว่างนาฏศิลป์กับการแสดงคอนเสิร์ต ข้าพเจ้าเลือกชมการแสดงนาฏศิลป์ไทย					
2.	ถ้าเลือกได้ข้าพเจ้าจะเลือกเรียนวิชาดนตรี- นาฏศิลป์เป็นลำดับสุดท้าย					
3.	ข้าพเจ้ายินดีที่จะให้คำแนะนำแก่บุคคลอื่น เกี่ยวกับผลดีของการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์					
4.	ถ้าเพื่อนสนิทของข้าพเจ้าชวนเข้าร่วมรำนานาฏศิลป์ ข้าพเจ้าจะหาทางปฏิเสธอย่างนุ่มนวล					
5.	หากที่ใดมีการจัดกิจกรรมดนตรี-นาฏศิลป์ ข้าพเจ้าพร้อมที่จะให้การสนับสนุน					
6.	ถ้ามีโอกาสข้าพเจ้าจะพูดคุยกับเพื่อนเพื่อแสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนวิชาดนตรี- นาฏศิลป์					
7.	หากมีการจัดกิจกรรมดนตรี-นาฏศิลป์ข้าพเจ้า พร้อมที่จะสละเวลาช่วยเหลืออย่างเต็มที่					
8.	ข้าพเจ้าพร้อมที่จะเข้าร่วมชุมนุมนาฏศิลป์					
9.	ถ้ามีโอกาสข้าพเจ้าจะชวนเพื่อนไปดูนาฏศิลป์ ไทยที่กรมศิลปากรเสมอ					
10.	เมื่อโรงเรียนจัดรายการแสดงนาฏศิลป์ข้าพเจ้า จะดูเกือบทุกครั้ง					

ตาราง 14 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

ข้อที่	ค่า t	ข้อที่	ค่า t
1	3.44	16	4.42
2	3.29	17	3.27
3	1.97	18	4.34
4	3.50	19	5.50
5	3.37	20	3.90
6	4.49	21	4.29
7	1.99	22	4.40
8	5.99	23	6.09
9	4.70	24	5.69
10	4.16	25	6.61
11	4.30	26	4.50
12	3.39	27	5.72
13	3.22	28	5.72
14	4.96	29	3.49
15	5.27	30	5.42

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ = .8743

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวน้ำอ้อย แสงกระจ่าง
 เกิดวันที่ 4 เมษายน 2511
 สถานที่เกิด กรุงเทพมหานคร
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 755/63 ถ.อิสรภาพ แขวงบ้านช่างหล่อ เขตบางกอกน้อย
 กรุงเทพมหานคร 10700 โทร. 412-7017
 ตำแหน่งหน้าที่การงาน อาจารย์ 1 ระดับ 4
 ที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนวัดสุวรรณาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร
 โทร. 424-4087

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2531	ชั้นกลางปีที่ 3 (ปวช.) วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2535	ค.บ. เอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2540	กศ.ม. เอกจิตวิทยาการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร